

FINANSMINISTERIET

Vækstplan DK
Teknisk baggrundsrapport

20
13

Marts 2013

Vækstplan DK – teknisk baggrundsrapport

Indholdsfortegnelse

Indledning.....	1
1. Det samfundsøkonomiske forløb frem til 2020.....	3
1.1 Forløbet i hovedtræk.....	3
1.2 Forudsætninger om international økonomi og finansielle forhold ..	4
1.3 Dansk økonomi siden finanskrisen og frem til 2014.....	6
1.4 Det økonomiske forløb 2015-20.....	8
1.5 Forudsætninger om produktionspotentialet frem mod 2020.....	10
1.6 Løn og priser, relative enhedslønomkostninger og bytteforhold	14
1.7 Finansiell opsparing, betalingsbalance og nettofordring på udlandet	17
2. Udviklingen i de offentlige finanser	18
2.1 De offentlige finanser i hovedtræk.....	18
2.2 Offentlige indtægter	19
2.3 Offentlige udgifter.....	20
2.4 Offentlig gæld.....	25
2.5 Udviklingen i de offentlige finanser efter 2020	25
3. Vækstplan DK – virkning på aktivitet og beskæftigelse på kort sigt.....	29
3.1 Virkninger på privat og offentlig beskæftigelse.....	29
3.2 Konkrete initiativer i Vækstplan DK.....	30
3.3 Virkninger på vækst og beskæftigelse på kort sigt	35
3.4 Samlede aktivitetsvirkninger af finanspolitikken mv. 2013-14.....	37
3.5 Aktivitetsvirkninger af lavere selskabsskat.....	40
4. Nyt vækstsmål frem mod 2020.....	43
4.1 Nyt 2020-mål – skærpet fokus på vækst og produktivitet.....	43
4.2 Indfrielse af vækstmålsætningen frem mod 2020	47
4.3 Regneprincipper for reformeffekt på velstanden.....	51
5. Finansieringsbidrag og prioriteringer i 2020-forløbet.....	59
5.1 Oversigt.....	59
5.2 Finansieringsbidrag.....	62
5.3 Prioriteret anvendelse.....	65
5.4 Vækst i udgifter til offentligt forbrug 2014-20	68
Bilag 1. Konkrete initiativer i Vækstplan DK og finansieringselementer.....	71
Bilag 2. Ændringer i strukturel saldo og holdbarhed siden KP12	76
Bilag 3. Virkninger af metodeændringer siden KP12 og Danmark i arbejde	81
Bilag 4. Bilagstabeller.....	85

Talgrundlaget for *Vækstplan DK – stærke virksomheder, flere job* er afsluttet d. 25. februar 2013.

Indledning

Denne tekniske baggrundsrapport beskriver de økonomiske og beregningsmæssige forudsætninger, der ligger til grund for *Vækstplan DK – stærke virksomheder, flere job*.

Kapitel 1 beskriver det samfundsøkonomiske forløb frem til 2020, herunder de overordnede forudsætninger om den økonomiske politik, udviklingen i beskæftigelsen og den internationale økonomi. Der redegøres blandt andet for de forudsætninger, der ligger bag sigtepunkterne i *Vækstplan DK* om, at den private beskæftigelse kan stige svarende til ca. 150.000 fuldtidspersoner, og at den gennemsnitlige BNP-vækst i 2014-20 kan udgøre mindst 2 pct. om året. Begge sigtepunkter fordrer, at der gennemføres yderligere initiativer for at understøtte vækst og beskæftigelse frem mod 2020, udover de konkrete initiativer i *Vækstplan DK*, jf. *boks 1*. Der er ikke udarbejdet en ny konjunkturvurdering for 2013 og 2014 i forbindelse med *Vækstplan DK*. Forløbet frem mod 2020 tager afsæt i prognosen i *Økonomisk Redegørelse*, december 2012, hvor der i grundlaget for 2013 og 2014 er foretaget enkelte tekniske justeringer i lyset af nye økonomisk-statistiske oplysninger og politiske beslutninger frem til og med 25. februar 2013.

Boks 1

Oversigt over forløb i Vækstplan DK

Med *Vækstplan DK* introduceres et nyt vækstmål om at øge velstanden med ca. 40 mia. kr. svarende til et niveau-løft via nye tiltag på ca. 2 pct. frem mod 2020 (målt ved virkningen på strukturelt BNP). *Vækstplan DK* indeholder en række konkrete initiativer, der sammen med sidste års reformer af skat, førtidspension og fleksjobordningen skønnes at kunne indfri godt halvdelen (ca. 21 mia. kr.) af vækstmålet, jf. *tabel a (midtste søjle)*. Uden de konkrete initiativer i *Vækstplan DK* er der indfriet omtrent en fjerdedel (11 mia. kr.) af vækstmålet (*venstre søjle*). Der henvises til *kapitel 4* for en nærmere gennemgang.

Indfrielse af det samlede vækstmål på 40 mia. kr. kræver yderligere tiltag i de kommende år. Der forudsættes blandt andet et BNP-bidrag på 5 mia. kr. fra yderligere reformer, der øger beskæftigelsen svarende til ca. 8.000 fuldtidspersoner. Det indebærer, at der med den samlede reformambition er plads til en stigning i den private beskæftigelse på godt 150.000 fuldtidspersoner frem mod 2020, jf. *tabel a (højre søjle)*.

Denne tekniske baggrundsrapport beskriver primært forløbet, som udelukkende indregner de konkrete initiativer i *Vækstplan DK*. Heri indgår også udspillene til reformer af SU og kontanthjælp. I dette forløb forudsættes den private beskæftigelse at stige svarende til ca. 143.000 fuldtidspersoner frem mod 2020.

Tabel a

Oversigt over BNP-vækst og beskæftigelse i forskellige forløb

	Uden Vækstplan DK	Inkl. initiativer Vækstplan DK	Inkl. ambition i Vækstplan DK
Indfrielse af vækstmål i mia. kr. (2020)	11	21	40
Gennemsnitlig BNP-vækst i pct. (2014-20)	1,8	1,9	2,1 ¹⁾
Vækst i privat beskæftigelse i fuldtidspersoner (2013-20)	127.000	143.000	151.000

1) I *Vækstplan DK* indgår et sigtepunkt om gennemsnitlig BNP-vækst på mindst 2 pct. om året i 2014-20.
Kilde: Egne beregninger.

Kapitel 2 viser forløbet for de offentlige finanser og den strukturelle offentlige saldo frem mod 2020. Forløbet indebærer, at den strukturelle saldo er omtrent i balance hele vejen frem mod 2020, og at finanspolitikken er holdbar inklusive de

konkrete initiativer i *Vækstplan DK*. Målet om finanspolitisk holdbarhed stiller krav om et lille strukturelt overskud i 2020 (ca. 0,05 pct. af BNP). Det kan ses i lyset af, at skattereformen fra juni 2012 indebærer en midlertidig styrkelse af saldoen i 2020 på 0,05 pct. af BNP set i forhold til den varige virkning. Kapitlet beskriver udviklingen i det offentlige forbrug, de offentlige investeringer samt udgifterne til overførselsindkomster frem mod 2020. Herudover gennemgås hovedtræk af forløbet efter 2020 – herunder den såkaldte ”hængekøjeudfordring” med udsigt til stigende underskud fra 2025 til 2040. ”Hængekøjeudfordringen” er reduceret i kraft af gennemførte reformer, men der ventes fortsat et pres på de offentlige finanser frem mod 2040.

Kapitel 3 gennemgår i hovedtræk de konkrete lempelser og finansieringstiltag, der indgår i *Vækstplan DK*, og beskriver de forudsatte virkninger på den økonomiske aktivitet samt den private og offentlige beskæftigelse. Et overordnet sigte med *Vækstplan DK* er at styrke grundlaget for vækst og beskæftigelse i den private sektor. Vækstplanen sætter nye mål om væksthæmmende tiltag og ro omkring den fremadrettede erhvervsbeskatning. Det er dermed en del af sigtet at styrke den private sektors forventninger til de kommende års vækst og understøtte tilliden til, at Danmark fremadrettet har gode rammebetingelser for erhvervsudvikling og konkurrencedygtighed.

Kapitel 4 gennemgår aspekter vedrørende det nye vækst mål på 40 mia. kr. frem mod 2020 – herunder baggrunden for målfastsættelsen og beregningsprincipper i forhold til mål opfyldelsen. Der redegøres blandt andet for de skøn i *Vækstplan DK*, som viser, at bidraget fra allerede gennemførte reformer af skat, førtidspension og fleksjobordningen samt udspillene til reform af SU og kontanthjælp samlet set kan styrke strukturelt BNP med i størrelsesordenen 15 mia. kr. ($\frac{3}{4}$ pct. af BNP) i 2020. Hertil kommer, at de konkrete tiltag vedrørende lempelser for erhvervslivet mv. groft skønnes at øge strukturelt BNP med omkring 6 mia. kr. (0,3 pct. af BNP) som følge af højere investeringer, kapitalapparat og produktivitet.

Kapitel 5 giver en oversigt over de reformbidrag og prioriteringer, der indgår i den fornyede 2020-plan inklusive *Vækstplan DK*. De fremlagte finanspolitiske prioriteringer i *Vækstplan DK* er udelukkende baseret på konkrete initiativer og reformudspil. Det gælder blandt andet de konkrete forslag til bedre erhvervsvilkår og til reformer af kontanthjælp og SU, som er en del af *Vækstplan DK*. Den oprindelige 2020-plan fra maj 2012 indeholdt fremadrettede finanspolitiske prioriteringer på basis af målsatte reformbidrag, jf. *Danmark i arbejde – udfordringer for dansk økonomi mod 2020*. Som nævnt er der udover de konkrete initiativer også ambitioner om yderligere tiltag inden for reformsporene i *Vækstplan DK*, der skal bidrage til vækst og beskæftigelse samt modernisering af den offentlige sektor. Navnlig reformer, der øger beskæftigelsen, vil samtidig kunne øge det samlede råderum i finanspolitikken – udover det råderum, der er prioriteret i fremskrivningen.

Den tekniske baggrundsrapport indeholder endvidere en række *bilag*, herunder en detaljeret oversigt over de konkrete initiativer i *Vækstplan DK* og deres finansiering, samt dokumentation af ændringer i 2020-fremskrivningen siden *Danmarks Konvergensprogram 2012/Danmark i arbejde*.

Kapitel 1. Det samfundsøkonomiske forløb frem til 2020

1.1 Forløbet i hovedtræk

Det mellemfristede økonomiske forløb til 2020 tager afsæt i konjunkturvurderingen for 2013 og 2014 i *Økonomisk Redegørelse*, december 2012. Der er således ikke udarbejdet egentlige nye skøn for væksten mv. for 2013 og 2014.

I grundlaget for 2013 og 2014 er der dog foretaget enkelte tekniske justeringer i lyset af nye økonomisk-statistiske oplysninger og politiske beslutninger frem til d. 25. februar 2013.¹ Det gælder virkninger af aftalen med kommunerne om at veksle 2 mia. kr. af servicerammen i 2013 til anlæg og af de offentlige overenskomstaftaler indgået i februar 2013. Teknisk er der taget højde for, at bruttoledigheden ved udgangen af 2012 er lavere end forudsat i *Økonomisk Redegørelse*. Der er desuden indarbejdet opdaterede skøn for Danmarks EU-bidrag og provenuet ved salg af CO2-kvoter samt ændrede udgiftsskøn for SU og førtidspension mv.

Dertil kommer indregning af de initiativer i *Vækstplan DK*, der har virkning i 2013 og 2014.

I årene 2015-20 er der tale om et beregningsteknisk forløb inklusive de konkrete initiativer i *Vækstplan DK*, hvor konjunkturerne antages at blive gradvist forbedret, og hvor bruttoledigheden falder fra ca. 163.000 personer i 2012 til ca. 105.000 personer i 2019-20. Det svarer til det skønnede strukturelle niveau på sigt, når der tages højde for virkninger af gennemførte reformer og reformudspil i forbindelse med *Vækstplan DK*.

Konjunkturnormaliseringen understøttes af den forudsatte økonomiske politik inklusive virkningerne af *Vækstplan DK* og de ekstraordinært lave renter i udgangspunktet. Dertil kommer en ventet fremgang i udlandet med udgangspunkt i de foreliggende fremskrivninger fra EU og OECD. Forløbet bygger endvidere på en gradvis normalisering af virksomheders og husholdningers investerings- og forbrugstilbøjelighed, i takt med at tilliden styrkes og arbejdsmarkedet forbedres.

Forløbet til 2020, der tager udgangspunkt i de konkrete tiltag i *Vækstplan DK* (inklusive allerede vedtagne reformer af skat, førtidspension og fleksjob fra juni 2012 samt udspil til reformer af SU og kontanthjælp), indebærer blandt andet at:

- Den potentielle vækst i perioden 2014-20 er gennemsnitligt på 1,5 pct. pr. år. Inklusive normalisering af konjunkturerne er BNP-væksten frem mod 2020 anslået til ca. 1,9 pct. om året i gennemsnit.
- Med indfrielse af den samlede ambition i *Vækstplan DK* om initiativer, der frem mod 2020 øger strukturelt BNP med 40 mia. kr., øges BNP-væksten i forløbet til i gennemsnit ca. 2,1 pct. om året i perioden 2014-20.

¹ Det indebærer, at Danmarks Statistiks foreløbige nationalregnskab for 4. kvartal 2012 ikke er indregnet, jf. boks 1.1. Tilsvarende er merprovenuet på 27½ mia. kr. fra omlægning af beskatningsregler for Nordsøkoncessioner, der er øremærket til investeringer i kollektiv trafik (*Togfonden DK*), heller ikke indregnet.

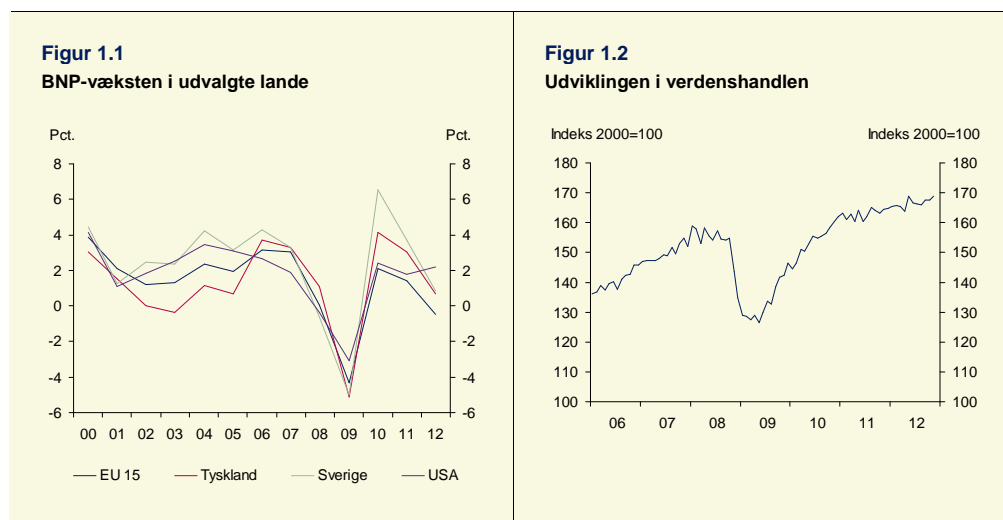
- I forløbet alene med de konkrete initiativer og reformer i *Vækstplan DK* stiger den samlede private beskæftigelse med 143.000 fuldtidspersoner fra 2013 til 2020. Indfrielse af de samlede reformambitioner i *Vækstplan DK* indebærer en beskæftigelsesstigning på godt 150.000 fuldtidspersoner i den private sektor frem mod 2020.
- Den offentlige beskæftigelse vokser med ca. 10.000 fuldtidspersoner fra 2013 til 2020. Realvæksten i det offentlige forbrug svarer til godt 0,6 pct. om året i gennemsnit i 2014-20 og til godt 0,7 pct. om året for det offentlige forbrug eksklusivt forsvarsudgifter, *jf. kapitel 2*. Det demografiske træk vokser i samme periode med ca. 0,35 pct. om året.
- Skattetrykket aftager fra ca. 47,7 pct. af BNP i 2013 til ca. 46,7 pct. af BNP i 2020.² Faldet i skattetrykket afspejler blandt andet de indregnede skattetiltag samt øvrige reformer og konjunkturgenopretningen.
- Frem mod 2020 aftager de primære offentlige udgifters andel af BNP til ca. 49½ pct., mens det offentlige forbrug udgør ca. 26½ pct. af BNP i 2020, *jf. kapitel 2*. De konkrete initiativer i *Vækstplan DK* bidrager til at mindske det offentlige forbrugs andel af BNP i 2020, dels via den forudsatte afdæmpning af den reale forbrugsvækst, dels via højere BNP. Det offentlige forbrugs andel af BNP i 2020 er fortsat højere end gennemsnittet for perioden 1990-2012.

1.2 Forudsætninger om international økonomi og finansielle forhold

Væksten i de fleste lande bremsede op i 2012 efter en pæn fremgang umiddelbart efter det globale tilbageslag i 2008-09, *jf. figur 1.1 og Økonomisk Redegørelse*, december 2012. Svækkelsen skal blandt andet ses på baggrund af fornyede gældsproblemer i en række EU-lande. Verdenshandlen er fortsat vokset, men mere afdæmpet i 2012, *jf. figur 1.2*.

---

² Der lægges op til, at den særlige rabatordning knyttet til fremrykningen af beskatningen af kapitalpensioner forlænges, så den også omfatter 2014. Der er forudsat et provenu på 20 mia. kr. både i 2013 og 2014 svarende til ca. 1 pct. af BNP i hvert år, *jf. kapitel 2*. Skattetrykket er her angivet ekskl. disse indtægter. En udvidelse af rabatperioden betyder, at engangsprovenuet forøges i forhold til det tidligere forudsatte. På baggrund af udmeldinger fra penge- og pensionsinstitutioner skønnes det samlede provenu aktuelt til 40 mia. kr. i 2013-14 mod tidligere forudsat 5 mia. kr. i 2013. Der er betydelig usikkerhed forbundet med provenuskønnet, men det vurderes fortsat, at der er tale om et forsigtigt skøn.

Kilde: Eurostat og CPB (Netherlands Bureau for Economic Policy Analysis).

Prognosen i *Økonomisk Redegørelse*, december 2012, er baseret på en beskeden forøgelse af væksten i OECD-området til 1¼ pct. i 2013 og derefter til godt 2 pct. i 2014. Videre frem til 2019 forudsættes en fortsat genopretning af den økonomiske aktivitet i udlandet, jf. tabel 1.1.

Udlandsforudsætningerne frem mod 2020 tager udgangspunkt i OECD's mellemfristede fremskrivning fra *Economic Outlook 91*, men tilpasset lavere vækst i 2013-14 svarende til forudsætningerne i *Økonomisk Redegørelse*. Samtidig antages konjunktturnormaliseringen for landene udskudt med et år i forhold til *Economic Outlook 91*. Det indebærer, at der i de fleste lande først er fuld konjunktturnormalisering omkring 2019.

Tabel 1.1
Forudsætninger om udlandsvækst, rente og oliepris

	2011	2012	2013	2014	2015-19	2020
Årlig stigning, pct.						
Realt BNP, OECD lande	2,3	1,0	1,3	2,1	2,5	2,2
Realt BNP, samhandelspartnere ¹	2,6	1,2	1,6	2,3	2,8	2,5
Oliepris (Brent), USD pr. td., 2010-priser	109	112	111	119	132	148
Dollarkurs, kr. pr. \$	5,4	5,8	5,9	5,9	5,5	5,5
Rente 10-årig dansk statsobligation, pct. p.a.	2,7	1,5	1,8	2,2	3,7	4,8

1) Omfatter OECD-lande samt vækstøkonomierne Brasilien, Rusland, Indien, Kina, Sydafrika, Tyrkiet, Indonesien og Mexico.

Kilde: Danmarks Statistik, OECD, *Økonomisk Redegørelse*, december 2012 og egne beregninger

I takt med den stigende internationale arbejdsdeling er verdenshandelen med industrivarer gennem adskillige årtier vokset godt og vel dobbelt så hurtigt som landenes BNP. Lægges det til grund, at denne udvikling fortsætter, indebærer BNP-forudsætningerne dermed en gennemsnitlig markedsvækst for dansk industrieksport på 6½-7 pct. om året i perioden 2014-20. Markedsvæksten, som omfatter de store vækstøkonomier, vil dermed være betydelig større end den potentielle vækst

i dansk økonomi. Tilsvarende forudsættes øget international arbejdsdeling at medføre en fortsat stigning i de danske importkvoter.

Det internationale renteniveau har været exceptionelt lavt i de senere år blandt andet som følge af en meget lempelig pengepolitik. Frem til 2020 forudsættes en gradvis normalisering af pengepolitikken i euroområdet og Danmark. Den tiårige danske statsobligationsrente forudsættes at stige til 4³/₄ pct., og rentespændet til Tyskland ventes fortsat at være lille. På langt sigt udgør realrenten 3 pct., mens den vækstkorrigerede realrente er på ca. 1³/₄ pct.

1.3 Dansk økonomi siden finanskrisen og frem til 2014

Dansk økonomi er vokset svagt siden det store fald i produktion og beskæftigelse oven på finanskrisen. BNP-væksten på 1,6 pct. i 2010 og 1,1 pct. i 2011 blev afløst af en svækkelse af den økonomiske aktivitet i 2012, jf. *boks 1.1*. Svækkelsen er blandt andet afledt af den europæiske statsgældskrise, herunder afsmittende virkninger på den indenlandske efterspørgsel. Bruttoledigheden har ligget stabilt på godt 160.000 personer gennem de sidste ca. tre år efter den store stigning igennem 2009.

Boks 1.1

Foreløbige nationalregnskabstal for 2012 og ledighedstal for januar

Danmarks Statistik offentliggjorde d. 28. februar 2013 foreløbige nationalregnskabstal for 4. kvartal 2012 og dermed en foreløbig opgørelse for hele 2012. Opgørelsen viser et fald i BNP på 0,9 pct. i 4. kvartal og et fald på 0,6 pct. for hele 2012. Samtidig opgøres en stigning i den private og offentlige beskæftigelse (eksklusive orlov) på i alt 6.000 personer i 4. kvartal.

Der er tale om en første, foreløbig opgørelse, der erfaringsmæssigt kan blive revideret betydeligt. Eksempelvis er BNP-væksten i 1. kvartal 2011 blevet revideret fra -0,5 pct. i den første opgørelse til 0,3 pct. i den seneste opgørelse.

Tal for januar viser et uventet fald i bruttoledigheden på 3.100 personer i forhold til december. Tallet kan ligeledes blive revideret.

Talgrundlaget i denne baggrundsrapport tager udgangspunkt i *Økonomisk Redegørelse*, december 2012. Den foreløbige opgørelse af nationalregnskabet og ledighedstallene for januar er ikke indarbejdet. I *Vækstplan DK* indgår en BNP-vækst i 2012, 2013 og 2014 på hhv. -0,4 pct., 1,3 pct. og 1,7 pct. De foreløbige nationalregnskabstal peges isoleret set i retning af en vækst under det forudsatte i 2013.

Der vil til *Danmarks Konvergensprogram 2013* i april blive udarbejdet en opdateret prognose, der tager udgangspunkt i *Økonomisk Redegørelse*, december 2012 og den nytilkomne økonomisk-statistiske information, herunder reviderede nationalregnskabstal for 2012, der ventes offentliggjort d. 4. april.

Vurderingen af den strukturelle saldo og holdbarhedsindikatoren er som udgangspunkt ikke påvirket af udviklingen i de offentliggjorte foreløbige nationalregnskabs- og ledighedstal.

Finanspolitiske og øvrige økonomisk-politiske tiltag understøtter aktiviteten i 2012 og 2013, blandt andet i kraft af høje de offentlige investeringer. Hertil kommer tilbagebetalingerne af efterlønsbidrag i 2012 og investeringsvinduet fra midten af 2012 til udgangen af 2013. Samtidig er renterne meget lave.

Såvel investerings- som forbrugskvoten har ligget på et forholdsvis lavt niveau siden finanskrisen. Virksomhedernes investeringer er blevet trykket af den fortsat

usikre internationale situation og et højt omkostningsniveau i Danmark. Investeringsomfanget skal endvidere ses i lyset af den aktuelt ret lave kapacitetsudnyttelse og stagnation i privatforbruget.

Virksomhedernes indtjening (bruttoestindkomsten) udgør fortsat en lavere andel af de samlede indkomster end normalt, *jf. afsnit 1.6*. I de private byerhverv steg lønvoten til et rekordhøjt niveau i 2009 – efter en årrække med høje lønstigninger efterfulgt af fald i efterspørgslen i 2009. Omkring halvdelen af den ventede tilpasning til normalniveauet skønnes at være indtruffet fra 2009 til 2012.

Konjunkturgrundlaget i *Økonomisk Redegørelse*, december 2012 med de beskrevne tekniske justeringer og indregning af initiativerne i *Vækstplan DK* indebærer en forudsat BNP-vækst i 2013 og 2014 på henholdsvis 1,3 og 1,7 pct. efter tilbagegangen i 2012, *jf. også boks 1.1*. Som nævnt er tallene for væksten i 2013 og 2014 ikke egentligt nye konjunkturskøn.

Bruttoledigheden forudsættes at aftage svagt fra 163.000 i 2012 til 162.000 i 2013 (årgennemsnit) for derefter at falde til 152.000 personer i 2014, *jf. tabel 1.2*.

Tabel 1.2
Nøgletal for dansk økonomi, 2011-20

	Konjunkturår ¹⁾				Beregningsteknisk forløb	
	2011	2012	2013	2014	Genopretning 2015-19	Potentiel vækst 2020
Outputgab og reale vækstrater, pct.						
BNP	1,1	-0,4	1,3	1,7	2,0 ²⁾	1,5 ²⁾
BVT	1,2	-0,2	1,3	1,6	2,0	1,5
Outputgab (pct. af BVT)	-1,8	-2,7	-2,5	-2,1	-1,0 ³⁾	0,0
Efterspørgsel, realvækst, pct.						
Privat forbrug	-0,5	1,0	1,5	1,6	2,1	1,6
Offentligt forbrug	-1,5	0,3	1,0	0,4	0,7	0,7
Faste bruttoinvesteringer	2,8	2,6	4,5	2,1	4,4	3,4
Eksport	6,5	1,6	2,2	3,9	5,6	4,1
Import	5,6	3,3	3,6	3,6	6,0	4,6
Arbejdsmarked og produktivitet						
Arbejdsstyrkevækst (pct.)	-0,5	-0,0	0,3	0,2	0,5	0,5
Beskæftigelsesvækst (pct.)	-0,3	-0,4	-0,1	0,4	0,8	0,5
Bruttoledighed (1.000 personer)	162	163	162	152	123	104
Strukturel bruttoledighed (do.)	121	123	110	105	105	105
Timeproduktivitet, hele økonomien	1,4	0,1	1,2	1,3	1,1	0,9
Timeproduktivitet, private byerhverv	2,5	0,5	2,0	2,1	1,3	1,3

1) Forløbet i 2013-14 tager udgangspunkt i *Økonomisk Redegørelse*, december 2012. Der er foretaget visse justeringer af prognosen, jf. teksten, men der er ikke tale om egentlige nye konjunkturskøn.

2) Væksten i 2015-19 er inkl. konjunktorgenopretning. Derefter følger BNP-væksten den potentielle vækst.

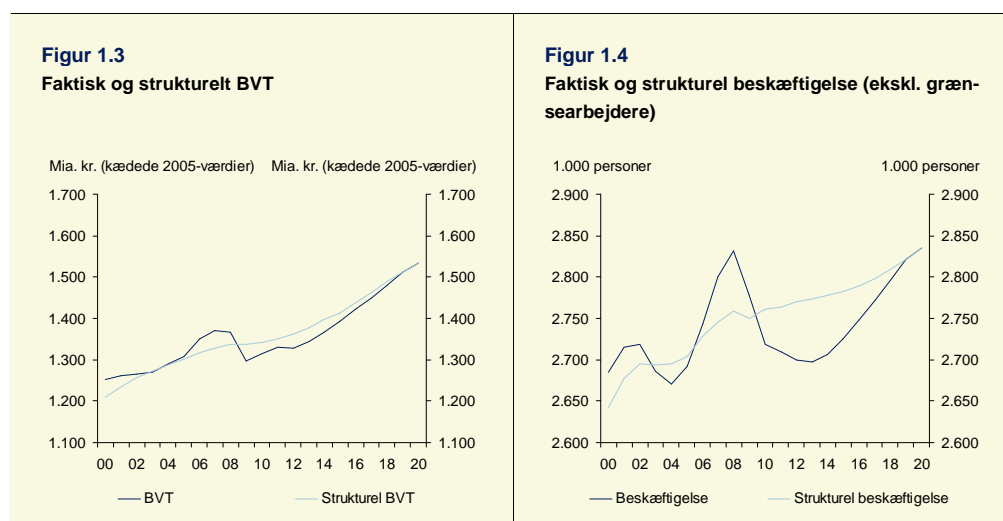
3) Outputgab i gennemsnit for perioden.

Kilde: Danmarks Statistik, *Økonomisk Redegørelse*, december 2012 og egne beregninger.

1.4 Det økonomiske forløb 2015-20

Det videre forløb frem til 2020 er baseret på, at den samlede genopretningsperiode – fra den globale krise satte ind i efteråret 2008, til konjunkturerne igen er normale – kan være ganske lang. Forløbet indebærer en gradvis genopretning af økonomien, således at outputgabet lukkes omkring 2019, *jf. figur 1.3*. Fra 2020 og fremefter forudsættes væksten at svare til den potentielle vækst. Tilsvarende antages beskæftigelsen at nå sit strukturelle niveau omkring 2019, *jf. figur 1.4*.³

Hermed er det lagt til grund, at genopretningen efter den globale krise vil tage 9-10 år. Det er en lang periode sammenlignet med tidligere lavkonjunkturer. Det skal ses i sammenhæng med det dybe tilbageslag i produktion og beskæftigelse samt de store formuetab i husholdninger, virksomheder og den finansielle sektor i forbindelse med krisen. Erfaringerne tyder på, at genopretningen efter tilbageslag, der har været forbundet med en dyb finansiell krise, kræver særlig lang tid.

Anm.: Forskellen mellem faktisk BVT (bruttoværditilvækst) og det beregnede strukturelle BVT angiver det såkaldte outputgab. Den strukturelle beskæftigelse er et beregnet skøn for beskæftigelsesniveauet i en normal konjunktursituation.

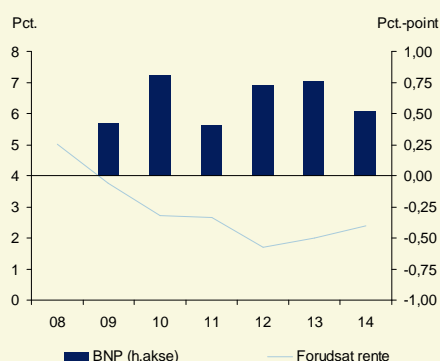
Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger.

Det er blandt andet den meget lempelige pengepolitik og de ekstraordinært lave renter, der bidrager til fremgang i BNP og beskæftigelse efter krisen. Det rentefald, der har været siden 2008 og til i dag, beregnes isoleret set at understøtte BNP-væksten med ca. ½ pct.-point om året i 2013 og 2014, *jf. figur 1.5*.

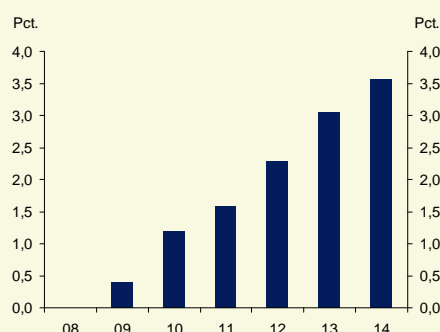
De samlede renteændringer vurderes at understøtte BNP i år med ca. 3 pct. i forhold til en situation med uændrede renter i Danmark siden 2008, *jf. figur 1.6*. Uændrede renter siden 2008 ville fx omtrent svare til den aktuelle situation i Spanien og Italien, hvor renten på 10-årige statsobligationer udgør ca. 5 pct.

³ Fremskrivningsmetoden indebærer, at beskæftigelsen herefter fastholdes på sit strukturelle niveau. Der ses derfor bort fra eventuelle tendenser til høj- eller lavkonjunktur, efter det strukturelle niveau er nået.

Figur 1.5
Gennemsnitsrente samt bidrag til BNP-vækst fra renteændringer siden 2008

Figur 1.6
Beregnet bidrag til BNP-niveau fra renteændringer siden 2008

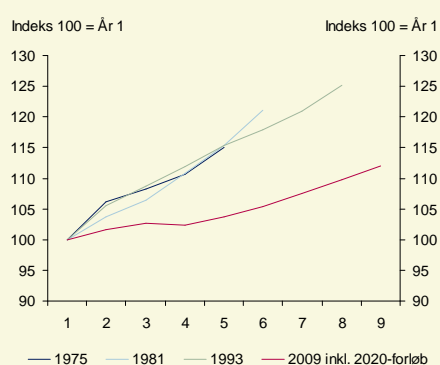

Kilde: Egne beregninger på ADAM-modellen.

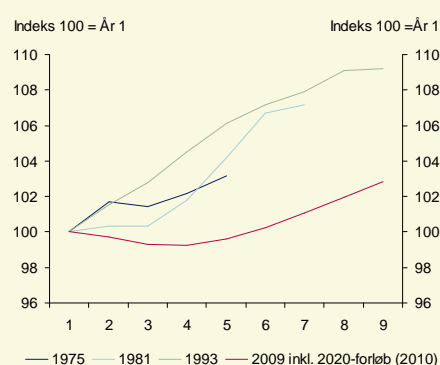
I figur 1.7 og figur 1.8 er den forudsatte genopretning af produktion og beskæftigelse frem mod 2019 sammenlignet med forløbet efter tre tidligere tilbageslag: de to oliekriser og den økonomiske krise i begyndelsen af 1990'erne. Figurerne viser, at de aktuelle antagelser om konjunktornormalisering frem til 2019 er forholdsvis forsigtige, idet fremgangen i såvel produktion som beskæftigelse antages at være langsommere end under de tidligere genopretningsperioder.⁴

Det betyder også, at der med *Vækstplan DK* er mulighed for en hurtigere genopretning, men det kræver, at tilliden vender tilbage, og at betingelserne i den internationale økonomi er tilstrækkelige.

Figur 1.7
Fremgang i BNP i 2020-forløbet sammenlignet med fremgangen efter tidligere tilbageslag

Figur 1.8
Beskæftigelsesfremgang i 2020-forløbet sammenlignet med fremgangen efter tidligere tilbageslag

Anm.: Datering af opsvingets begyndelsestidspunkt er for BNP valgt ud fra vendingen i outputgabets. Hvad angår tilbageslaget i kølvandet på finanskrisen i 2008-09, er der taget udgangspunkt i 2009 med hensyn til BNP og i 2010 for beskæftigelsen.

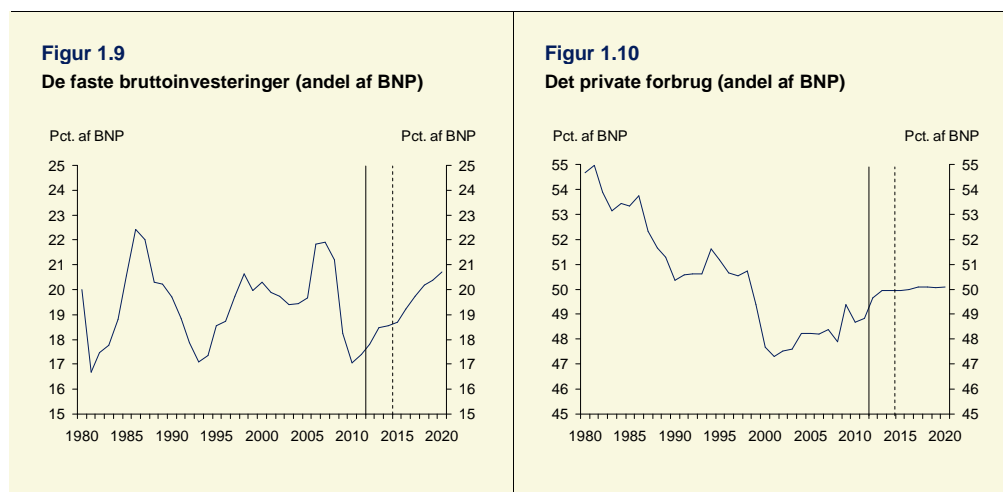
Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger.

⁴ Den gennemsnitlige årlige beskæftigelsesfremgang i 2020-forløbet på godt 20.000 personer i perioden 2014-20 svarer til ca. 2/3 af den gennemsnitlige beskæftigelsesvækst pr. år i 1995-2002 og knap halvdelen af den årlige stigning i beskæftigelsen i perioderne 1984-87 og 2005-08.

Under genopretningen til en normal konjunktursituation skønnes et samlet fald i bruttoledigheden fra 152.000 personer i 2014 til ca. 105.000 personer, hvilket svarer til det estimerede strukturelle niveau. Der er ikke tegn på øget strukturledighed siden afmatningen satte ind og ej heller på øget tilgang til efterløn eller førtidspension.

Den forudsatte vækst i beskæftigelsen kan endvidere ses i lyset af en voksende befolkning og de reformer, der er gennemført for at øge arbejdsudbud og beskæftigelse, *jf. afsnit 1.5*. Voksende pensionsudbetalinger til et stigende antal ældre, der har større arbejdsmarkedspensioner og lever længere end tidligere generationer, trækker isoleret set op i efterspørgslen i forhold til produktionspotentialet.

Den forudsatte genopretning af konjunkturerne indebærer en gradvis normalisering af investerings- og forbrugskvoterne, som navnlig for investeringerne har ligget lavt siden finanskrisen, *jf. figur 1.9 og 1.10*. Dermed vokser investeringerne i forløbet med ca. 4½ pct. pr. år, og privatforbruget vokser med lidt over 2 pct. pr. år. i 2015-20.

Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger.

Det offentlige forbrug vokser realt med 0,7 pct. pr. år i perioden 2015-20 i overensstemmelse med de besluttede finanspolitiske prioriteringer. Det er lidt hurtigere end den omtrent halve pct. om året, der som udgangspunkt svarer til et neutralt bidrag til den årlige finanseffekt. Den offentlige beskæftigelse er tilsvarende moderat stigende i forløbet.

Forløbet inklusive *Vækstplan DK* og forudsætningerne om den internationale konjunktur indebærer, at der regnes med en vækst i den samlede eksport af varer og tjenester på gennemsnitligt 5½ pct. pr. år. Den øgede vækst i efterspørgslen vurderes at føre til en lidt højere vækst i importen på 6 pct. pr. år.

1.5 Forudsætninger om produktionspotentialet frem mod 2020

I forløbet inklusive de konkrete initiativer i *Vækstplan DK* ventes potentielt BVT (bruttoværditilvækst) at stige med ca. 1,5 pct. om året i gennemsnit i 2014-20, *jf. tabel 1.3*. Det er en fremgang både i forhold til 2008-09, hvor produktionspotentia-

let nærmest stod stille under indtryk af finanskrisen, og i forhold til årene 2010-13, hvor lave investeringer har holdt produktivitsfremgangen tilbage.

I perioden 2014-20 ventes produktivitsstigninger at bidrage til væksten i produktionspotentialt med ca. 1,1 pct.-point årligt. Heri indgår en underliggende timeproduktivitsvækst i de private byerhverv, der i lyset af den lave produktivitsfremgang i 90'erne og 00'erne er anslået til 1¼ pct. årligt, når der ses bort fra virkninger af yderligere produktivitsfremmende tiltag, *jf. bilag 6.3 og kapitel 4.*

Den strukturelle beskæftigelse ventes i perioden 2014-20 i gennemsnit at vokse med 0,4 pct. årligt inklusive bidrag fra arbejdstiden. Stigningen fremkommer som nettovirkningen af den demografiske udvikling, der trækker ned, og en række reformer – herunder skattereformen, og reformen af førtidspension og fleksjob i 2012 samt tilbagetrækningsaftalen mv. – som trækker den strukturelle beskæftigelse og produktionspotentialt op.

Tabel 1.3

Bidrag til vækst i produktionspotentialt og i faktisk BVT (real)

Gns. vækst pr. år, pct.	1991-07	2008-09	2010-13	2014-20
1. Produktionspotentialt (BVT)	1,9	0,1	0,8	1,5¹⁾
<i>Heraf bidrag fra</i>				
- Timeproduktivitet (strukturel)	1,4	0,3	0,5	1,1
- Strukturel ledighed	0,4	0,0	0,1	0,0
- Strukturel arbejdsstyrke	0,1	0,3	0,0	0,3
- Strukturel arbejdstid	0,1	-0,5	0,1	0,1
2. Konjunktur	0,2	-2,9	0,1	0,4
3. Faktisk BVT (1+2)	2,1	-2,8	0,9	1,9
4. Nettoafgifter	0,1	-0,5	0,0	0,0
5. Faktisk BNP (3+4)	2,2	-3,3	0,9	1,9

Anm.: Der er usikkerhed om skønnet for den potentielle vækst i delperioderne, herunder om bidragene fra de enkelte komponenter. Pga. afrunding svarer summen af enkeltkomponenter ikke nødvendigvis til totalen.

1) Indfrielse af de samlede reformkrav i *Vækstplan DK* indebærer en potentiel vækst i perioden på 1,7 pct.

Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger

Hertil kommer et konjunkturmæssigt vækstbidrag på 0,4 pct.-point pr. år, der afspejler lukningen af outputgabet frem mod 2019. Samlet ventes dermed en stigning på ca. 1,9 pct. årligt både i BVT og BNP i perioden 2014-20.

Med de reformer, der allerede er gennemført, og de fremlagte udspil til reformer af kontanthjælp og SU, ventes beskæftigelsen samlet at kunne stige svarende til godt 150.000 fuldtidspersoner frem mod 2020, *jf. tabel 1.4.*

Den demografiske udvikling med færre i de traditionelt mest erhvervsaktive aldersgrupper og flere ældre medarbejdere, der i gennemsnit arbejder færre timer, trækker isoleret ned i arbejdsudbuddet med knap 25.000 fuldtidspersoner frem mod 2020, *jf. tabel 1.4.*

Tidligere gennemførte reformer, herunder navnlig tilbagetrækningsreformen, vurderes samlet set at øge arbejdsudbuddet og den strukturelle beskæftigelse svarende til ca. 73.000 fuldtidspersoner.

Herudover er der i 2012 og 2013 gennemført reformer og fremlagt udspil, som kan øge den strukturelle beskæftigelse med yderligere 25.000 fuldtidspersoner. Heraf skønnes skattereformen fra juni 2012 at bidrage med ca. 11.000 fuldtidspersoner i 2020 (og ca. 16.000 fuldtidspersoner på sigt), mens reformen af førtidspension og fleksjobordningen bidrager med ca. 5.000 fuldtidspersoner i 2020 (og godt 12.000 fuldtidspersoner omkring 2030).

De konkrete initiativer i *Vækstplan DK*, herunder udspillene til reformer af SU og kontanthjælp samt lempelser af erhvervsskatter og afgifter, skønnes at bidrage med yderligere ca. 9.000 fuldtidspersoner i 2020.

Tabel 1.4

Bidrag til ændringer i arbejdsudbud og beskæftigelse, 2013-20

	Virkning i 1.000 pers.	Arbejdstids- virkninger	I alt
1.000 personer (inkl. bidrag fra ændret arbejdstid)			
1. Demografisk bidrag (alder, køn, herkomst)	-18	-6	-24
2. Skønnet bidrag fra tidligere reformer ¹⁾	66	8	73
3. Fremlagte og gennemførte reformer	18	7	25
<i>Heraf:</i>			
- Skatteaftale 2012 ²⁾	4	6	11
- Reform af førtidspension og fleksjob	8	-3	5
- Konkrete initiativer i Vækstplan DK ³⁾	6	3	9
4. Samlet ændring i strukturel beskæftigelse (1+2+3)	65	9	74
5. Konjunkturbidrag	76	4	79
6. Samlet ændring i faktisk beskæftigelse (4+5)	141	12	153
7. Reformambition i Vækstplan DK	-	-	8
8. Samlet ændring i faktisk beskæftigelse i forløb inkl. yderligere reformambition (6+7)			161
Heraf privat beskæftigelse			151

Anm.: Arbejdstidsvirkninger er omregnet til personer med gennemsnitlig arbejdstid i 2013. Personer med gennemsnitlig arbejdstid omtales som fuldtidspersoner i teksten. Pga. afrunding kan summer afvige fra totalen.

- 1) Inkl. initiativer i Genopretningsaftalen, skatteaftaler 2007 og 2009, tilbagetrækningsreformen samt uddannelsesmålsætningerne.
- 2) Inkl. skønnet virkning i 2013
- 3) Inkl. forslag til reform af SU og kontanthjælp samt lille stigning i gennemsnitlig arbejdstid som følge af højere realløn i forbindelse med lempelser af erhvervsbeskatningen.

Kilde: Danmarks Statistik, DREAM og egne beregninger.

Samlet set vurderes den strukturelle beskæftigelse således forøget med, hvad der svarer til omkring 74.000 fuldtidspersoner frem mod 2020.

Hertil kommer, at konjunkturerne forudsættes normaliseret gradvist frem mod 2019. Det vurderes, at den aktuelle beskæftigelse er knap 80.000 fuldtidspersoner under det beregnede strukturelle niveau. Det er primært sammensat af et anslået nettoledighedsgab på ca. 35.000 personer og et arbejdsstyrkegab på godt 40.000 personer, *jf. boks 1.2*. Dertil kommer et mindre bidrag fra, at den aktuelle gennemsnitlige arbejdstid skønnes at være lidt under det normale.

Boks 1.2

Faktisk og strukturel arbejdsstyrke

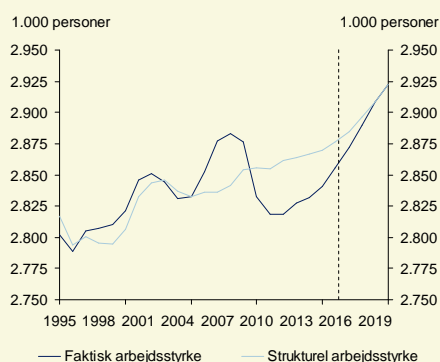
Arbejdsstyrkegab, dvs. forskellen mellem den faktiske og den beregnede strukturelle arbejdsstyrke, afspejler udsving i arbejdsstyrken, der kan henføres til konjunkturudviklingen. Beregningen af konjunkturgabet for arbejdsstyrken (dvs. beskæftigede og nettoledige) tager udgangspunkt i en økonomisk-statistisk model, som estimerer en strukturel komponent og et konjunkturbidrag til arbejdsstyrken. Modellen tager udgangspunkt i den såkaldte "discouraged worker" effekt, dvs. at erhvervsdeltagelsen antages at være afhængig af jobmulighederne. Igennem højkonjunkturerne frem mod 2008 og i det efterfølgende økonomiske tilbageslag har der været betydelige konjunkturmæssige udsving i arbejdsstyrken, *jf. figur a*.

Fra 2008 til 2012 er arbejdsstyrken faldet med godt 80.000 personer og med ca. 65.000 personer, når der ses bort fra grænsearbejdere. Det konjunkturbetingede bidrag til arbejdsstyrken er vendt fra et positivt bidrag på skønsmæssigt 42.000 personer i 2008 til et negativt bidrag af samme størrelsesorden i 2012, *jf. tabel a*. Denne udvikling vurderes primært at kunne henføres til stigninger i omfanget af studerende uden for arbejdsstyrken samt i antallet af aktiverede personer uden for arbejdsstyrken. Når de studerendes tilknytning til arbejdsmarkedet følger konjunkturerne, skyldes det primært, at en større andel af de studerende har studiejob ved siden af studierne (og dermed indgår i arbejdsstyrken) under en højkonjunktur – tilsvarende har en mindre andel studiejob under en lavkonjunktur (og indgår dermed ikke i arbejdsstyrken).

Desuden er antallet af kontanthjælpsmodtagere uden for arbejdsstyrken og antallet af modtagere af ledighedsydelse gået fra at være lavere end i en normal konjunktursituation i 2008 til nu at være højere. Dekomponeringen af arbejdsstyrkegabene er behæftet med usikkerhed.

Figur a

Faktisk og strukturel arbejdsstyrke, ekskl. grænsearbejdere

Tabel a

Skønsmæssig dekomponering af arbejdsstyrkegab – afvigelser fra normal konjunktursituation

	2008	2012
Studerende uden studiejob	-13	11
Aktiverede dagpengemodtagere ¹⁾	-6	5
Aktiverede kontanthjælpsmodtagere ¹⁾	-8	13
Passive ikke-arbejdsmarkedssparate kontanthjælpsmodtagere	-8	10
Personer på ledighedsydelse	-2	2
Øvrige uden for arbejdsstyrken	-4	3
Samlet arbejdsstyrkegab ²⁾	42	-43

Anm.: Arbejdsstyrken er defineret som summen af nationalregnskabsbeskæftigelsen (ekskl. orlov) og registrerede nettoledige. Der er ikke beregnet konjunkturgab for antallet af grænsearbejdere.

1) Aktiverede dagpengemodtagere og jobklare kontanthjælpsmodtagere indgår i bruttoledigheden, men ikke i arbejdsstyrken, som den traditionelt opgøres (se anm. ovenfor). Aktiverede kontanthjælpsmodtagere omfatter både jobklare og ikke-jobklare personer.

2) Positivt fortegn angiver, at arbejdsstyrken er større end i en normal konjunktursituation.

Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger.

Den forudsatte konjunkturalisering ventes dermed at indebære, at beskæftigelsen øges svarende til knap 80.000 fuldtidspersoner frem mod 2020. En del af

denne stigning afspejler, at flere studerende igen vil kunne finde studiejob, når konjunkturerne er bedre. Det dæmper den stigning i den gennemsnitlige arbejdstid, der ellers i højere grad ville følge af konjunkturnormaliseringen.

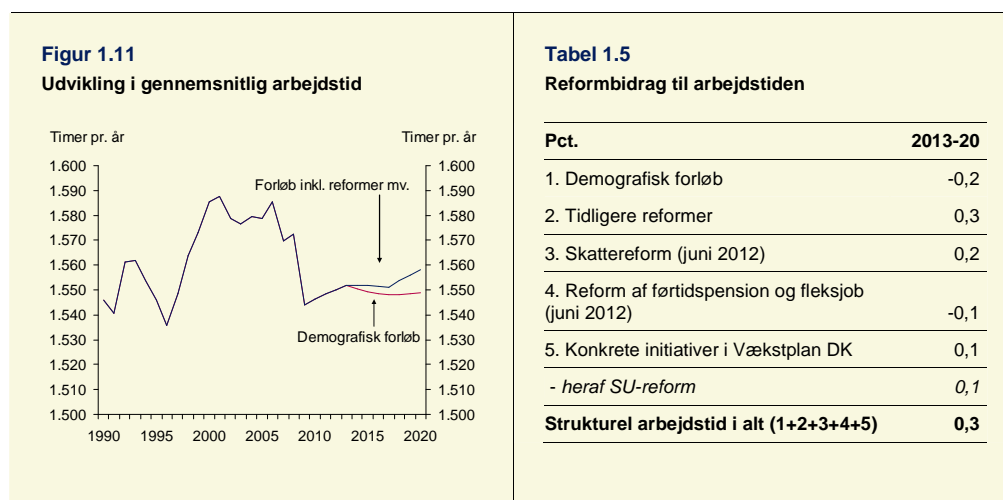
Fremskrivningen af den gennemsnitlige arbejdstid fremgår af *figur 1.11*. Udviklingen i arbejdstiden afspejler, at reformer modvirker et underliggende demografisk betinget fald i arbejdstiden på 0,2 pct., der følger af ændringer i arbejdsstyrkens sammensætning på alder og køn mv., *jf. tabel 1.5*.

Tidligere vedtagne reformer, herunder blandt andet tilbagetrækningsaftalen og skattereformen fra 2009, bidrager til en gennemsnitlig stigning i arbejdstiden på ca. 0,3 pct.

Skattereformen fra juni 2012 bidrager til en stigning i den gennemsnitlige arbejdstid på ca. 0,2 pct. Reformen af førtidspension og fleksjob skønnes isoleret set at trække lidt ned i den gennemsnitlige arbejdstid, idet en del af de ekstra personer, der kommer i arbejde, antages at have lavere arbejdstid end gennemsnittet.

Den foreslåede SU-reform trækker også op i arbejdstiden, herunder fordi flere vil være ordinært beskæftigede i stedet for deltidsbeskæftigede studerende, når studietiden er kortere.

Samlet ventes en strukturel fremgang i arbejdstiden på ca. 0,3 pct. *jf. tabel 1.5*.

Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger

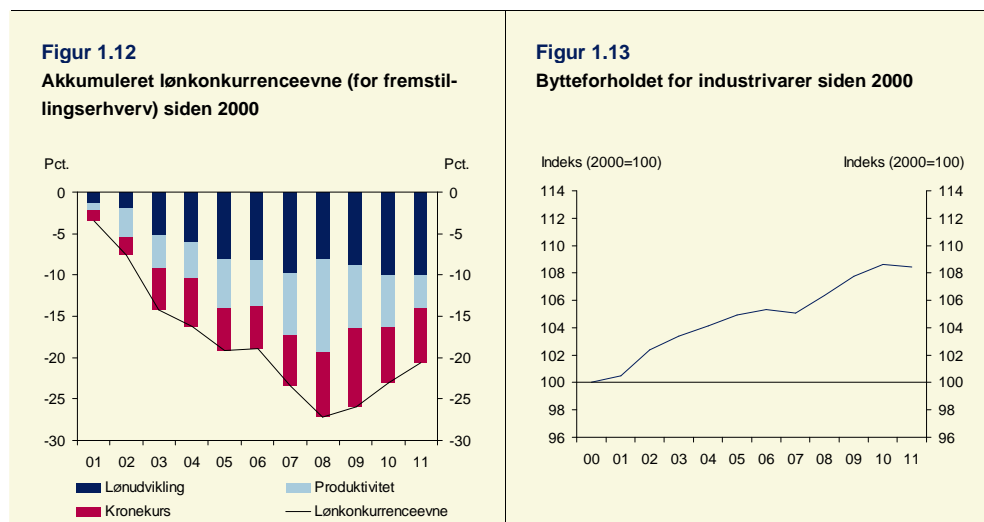
1.6 Løn og priser, relative enhedslønomkostninger og bytteforhold

Korrigeret for forskelle i produktivitetsudvikling og udviklingen i den effektive kronekurs blev lønkonkurrenceevnen svækket i perioden 2000-08, *jf. figur 1.12*. Siden er lønkonkurrenceevnen forbedret noget, blandt andet i kraft af relativt pæn (og til dels konjunkturbetinget) fremgang i produktiviteten i fremstillingssektoren kombineret med mere afdæmpede lønstigninger i Danmark.

Sideløbende med forringelsen af lønkonkurrenceevnen er der sket en forbedring af bytteforholdet, dvs. priserne på de varer, som Danmark eksporterer, er steget

mere end priserne på vores import. Det skyldes blandt andet, at dansk industrieksport er specialiseret i produkter og brancher, hvor prisudviklingen generelt er højere end for mange af de varer, som Danmark importerer, *jf. figur 1.13*. Der er fx en større vægt af IT-produkter på importsiden, hvor priserne falder, fordi produktivitetstigningerne i denne sektor er høje.

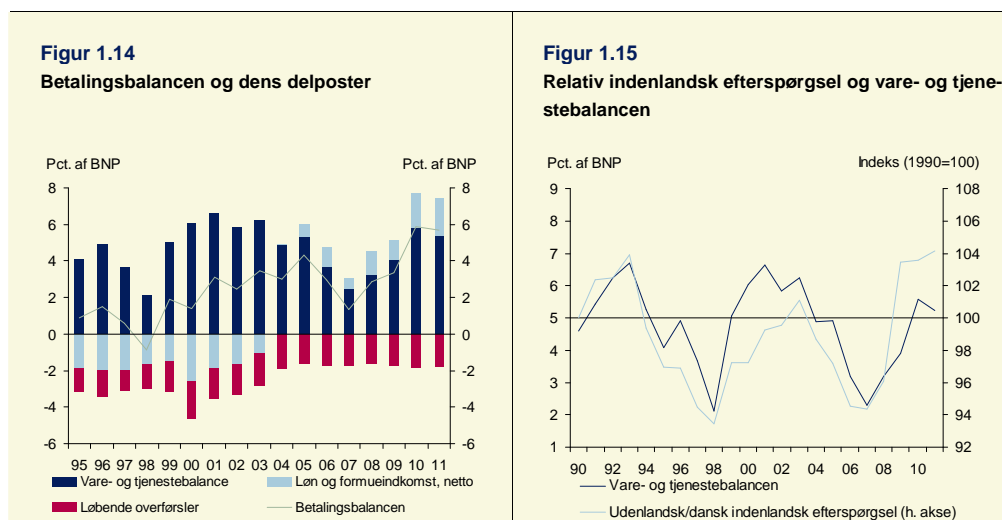

Anm.: De relative enhedslønomkostninger er opdelt i den relative udvikling for løn og produktivitet mellem Danmark og udlandet og udviklingen i den effektive nominelle kronekurs. Opdelingen er baseret på nationalregnskabs opgørelse af timeproduktiviteten og lønsum pr. arbejdstime. Der skal tages forbehold for, at der er usikkerhed om opgørelsen af enhedslønomkostningerne, og at revisioner af nationalregnskabet både i Danmark og udlandet kan ændre særligt dekomponeringen af lønkonkurrenceevnen.

Kilde: Danmarks Statistik, Økonomi- og Indenrigsministeriet, OECD og egne beregninger.

Det betyder samtidig, at en del af den målte stigning i de relative enhedslønomkostninger i forhold til udlandet afspejler forskelle i varesammensætningen snarere end en relativ forøgelse af enhedslønomkostningerne i hver branche. Det dæmper isoleret set kravet til den fremadrettede tilpasning i enhedslønomkostningerne i forhold til andre lande, der således er mindre end svækkelsen siden 2000.

Forbedringen af bytteforholdet har bidraget til, at der fortsat har været et stort overskud på Danmarks vare- og tjenestebalance – på trods af tab af internationale markedsandele målt i mængder. Nordsø-produktionen bidrager også til det betydelige overskud på betalingsbalancen. Dertil kommer ret store, positive nettoformueindkomster fra udlandet i de senere år, *jf. figur 1.14*.

Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger.

Det store overskud på vare- og tjenestebalancen skal også ses i lyset af et lavt niveau for den indenlandske efterspørgsel i forhold til gennemsnittet af Danmarks samhandelspartnere, *jf. figur 1.15*. Lavere olie- og gasproduktion bidrager isoleret set til at afdæmpe handelsoverskuddet de senere år.

I takt med den forudsatte konjunkturalisering og indsnævring af ledigheds-gabet forventes en gradvis forøgelse af lønstigningstakten. I 2015-19 forudsættes en årlig lønstigningstakt på 2,6 pct. i gennemsnit, *jf. tabel 1.6*. På længere sigt er det lagt til grund, at lønstigningstakten udgør 3,1 pct., *jf. nedenfor*.

Tabel 1.6
Pris- og lønudvikling

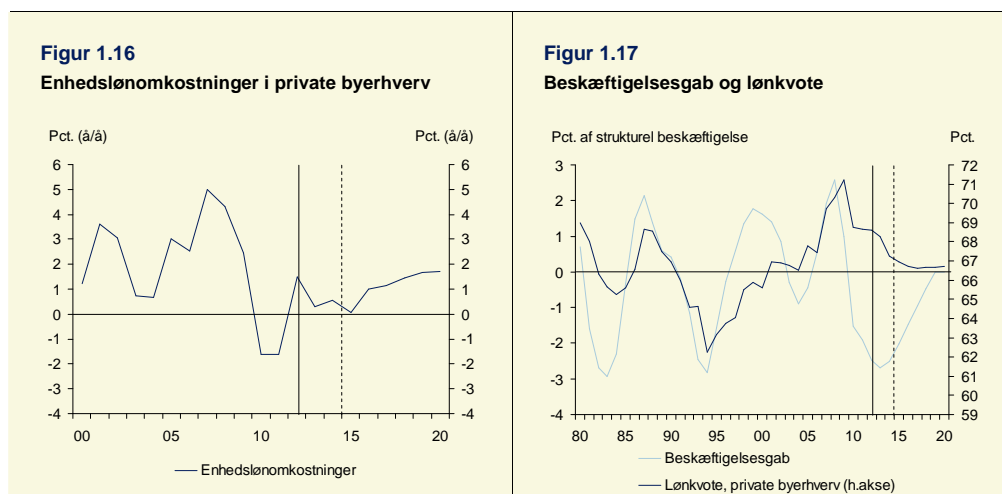
Årlig vækst, pct.	2011	2012	2013	2014	2015-19	Langt sigt
Privatforbrugsdeflator	2,5	2,3	1,5	1,6	1,9	1,8
BNP-deflator	0,6	1,9	1,2	1,4	1,9	2,0
Timeløn, privat sektor (DA)	2,3	1,7	1,7	2,0	2,6	3,1

Kilde: Danmarks Statistik, *Økonomisk Redegørelse*, december 2012 og egne beregninger.

I perioden 2013-20 forudsættes stigningen i forbrugerpriserne at udgøre knap 2 pct. om året. Det er i overensstemmelse med den Europæiske Centralbanks målsætning om en årlig inflation på under (men tæt på) 2 pct. på mellemlangt sigt. På langt sigt forudsættes forbrugerpriserne at vokse med 1,8 pct. årligt.

Forudsætningerne om løn og priser indebærer en årlig stigning i reallønnen på ca. $\frac{3}{4}$ pct. i perioden 2015-19 og $1\frac{1}{4}$ pct. efter 2020. På langt sigt vil reallønsstigningerne følge produktivitetsudviklingen. Den strukturelle produktivitetstigning i de private byerhverv er på baggrund af den lave produktivetsvækst i 1990'erne og 00'erne skønnet til $1\frac{1}{4}$ pct. pr. år, *jf. bilag 3*. Den langsigtede nominelle lønstigningstakt udgør således 3,1 pct. pr. år i fremskrivningen.

Forudsætningerne om løn og produktivitet indebærer, at væksten i enhedslønomkostningerne i de private byerhverv gradvist øges til 1,8 pct. pr. år, *jf. figur 1.16*, hvilket er på linje med inflationstakten på langt sigt.

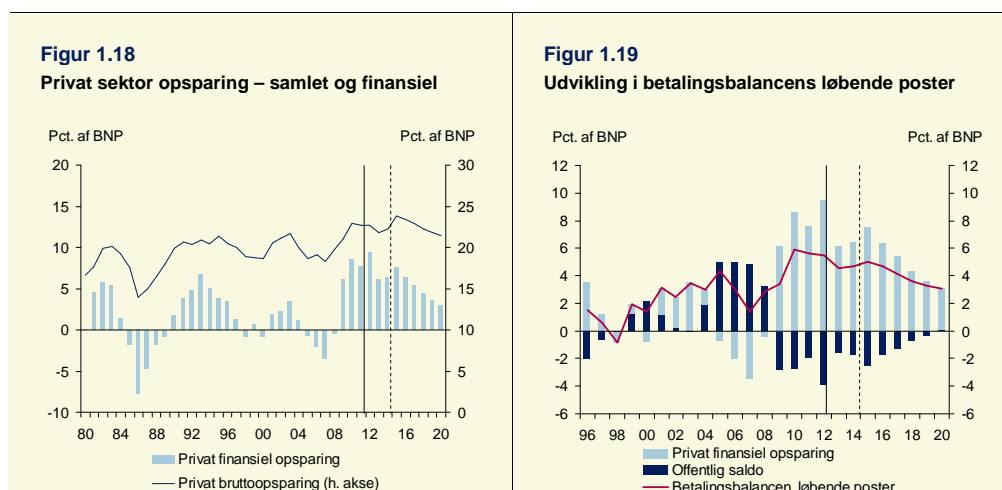

Kilde: Danmarks Statistik, *Økonomisk Redegørelse*, december 2012 og egne beregninger.

Lønkvoten i byerhvervene forudsættes at falde frem mod 2020 fra et ekstraordinært højt niveau i årene op til og i kølvandet på finanskrisen i 2008, *jf. figur 1.17*. I 2020 vil lønkvoten dermed omtrent svare til det gennemsnitlige niveau for perioden 1980-2011.

1.7 Finansiell opsparing, betalingsbalance og nettofordring på udlandet

Den private sektors finansielle opsparing blev øget markant både under og efter finanskrisen til et niveau, der ligger væsentligt over det historiske gennemsnit, *jf. figur 1.18*. Fra 2015 og frem forudsættes en gradvis normalisering af opsparingen i pct. af BNP, så denne nærmer sig det historiske gennemsnit.

Kilde: Danmarks Statistik, *Økonomisk Redegørelse*, december 2012 og egne beregninger.

Der forudsættes fortsat relativt store, men faldende overskud på betalingsbalancen frem til 2020, *jf. figur 1.19*. Reduktionen af den private sektors opsparingsoverskud modsvares til dels af aftagende offentlige underskud frem mod balance i 2020.

Kapitel 2. Udviklingen i de offentlige finanser

2.1 De offentlige finanser i hovedtræk

Udsigterne for de offentlige finanser frem mod 2020 er baseret på et forløb, der afspejler de finanspolitiske prioriteringer, herunder initiativerne i *Vækstplan DK*, skattereformen fra juni 2012, reformen af førtidspension og fleksjob samt tilbage-trækningsreformen.

Hvad angår 2013 og 2014 er der taget udgangspunkt i prognosen i *Økonomisk Redegørelse*, december 2012. I grundlaget er der foretaget enkelte justeringer i lyset af nye økonomisk-statistiske oplysninger frem til medio februar, de indgåede offentlige overenskomster og aftalen med kommunerne om at veksle 2 mia. kr. af servicerammen i 2013 til anlæg, *jf. kapitel 1*.

I de seneste år er de offentlige finanser konsolideret i overensstemmelse med EU-henstillingens krav om, at den strukturelle saldo skal forbedres med 1½ pct. af BNP fra 2010 til 2013, og at det faktiske underskud skal bringes under 3 pct. af BNP senest i 2013.

Tabel 2.1
Offentlig saldo og gæld

Pct. af BNP	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Offentlig saldo	-2,7	-2,0	-3,9	-1,6	-1,7	-2,5	-1,7	-1,3	-0,7	-0,3	0,1
Offentlig primær saldo	-2,2	-1,5	-3,7	-1,4	-1,5	-2,3	-1,4	-0,8	-0,1	0,4	0,8
Strukturel offentlig saldo	-1,6	-0,9	-1,0	-0,1	-0,1	-0,2	-0,1	0,0	0,0	0,1	0,1
ØMU-gæld	42,7	46,4	45,4	42,5	40,9	43,2	44,2	44,6	44,4	43,5	42,4
Offentlig nettogæld	-1,6	3,3	7,2	8,6	10,1	12,3	13,5	14,2	14,2	13,8	13,0

Anm.: Den faktiske offentlige saldo i 2012 er påvirket af engangsudbetalingen af efterlønsbidrag, der skønnes at svække de offentlige finanser med ca. 1¾ pct. af BNP. I 2013 og 2014 er der forudsat en engangsindtægt på 20 mia. kr. i lyset af muligheden for at omlægge kapitalpensionsordninger, *jf. kapitel 1*.

Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger.

I forløbet nedbringes det faktiske offentlige underskud til ca. 1,6 pct. af BNP i 2013 og 1,7 pct. af BNP i 2014, *jf. tabel 2.1*. Når der ses bort fra de forudsatte engangsindtægter på 20 mia. kr. fra omlægningen af kapitalpensionsbeskatningen, skønnes det offentlige underskud at udgøre ca. 2,6 pct. af BNP i 2013 og 2,7 pct. af BNP i 2014.⁵ Når den offentlige saldo i 2013 og 2014 opgøres eksklusive indtægterne fra kapitalpensionsomlægningen er underskuddet dermed fortsat lavere end grænsen i EU's Stabilitets- og Vækstpagt på 3 pct. af BNP.

Danmarks procedure for uforholdsmæssigt store underskud vil ifølge reglerne kunne ophæves i foråret 2014, hvis faktiske tal viser, at det offentlige underskud er bragt under 3 pct. af BNP i 2013, og hvis der ifølge EU-Kommissionens forårs-

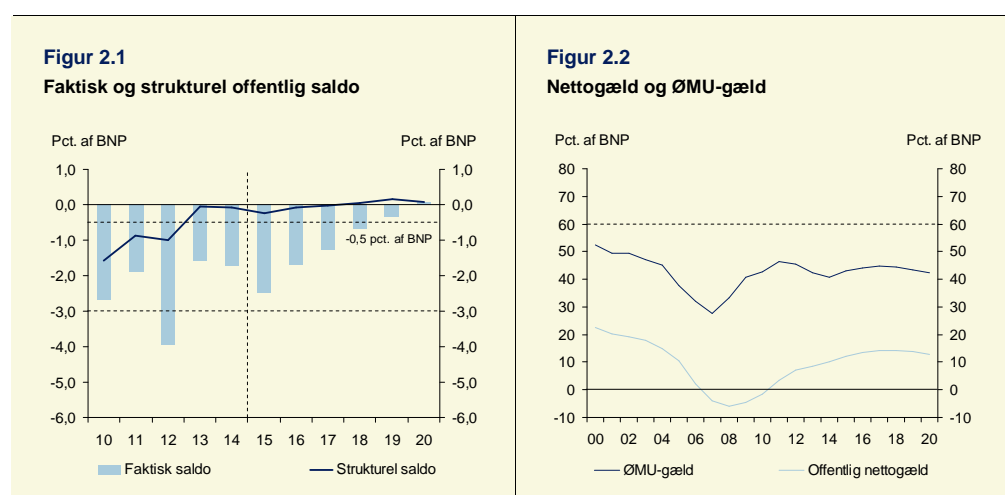
⁵ Sideløbende med Vækstplan DK foreslås en udvidelse af rabatordningen knyttet til omlægningen af kapitalpensionsordninger. Indtægterne fra omlægningen forudsættes at udgøre 20 mia. kr. i både 2013 og 2014, hvilket svarer til ca. 1 pct. af BNP i begge år, *jf. kapitel 1*.

prognose 2014 er udsigt til, at det offentlige underskud forbliver under 3 pct. af BNP i 2014 og 2015.

I takt med den forudsatte normalisering af konjunkturerne reduceres de offentlige underskud yderligere frem mod 2020, *jf. figur 2.1*. I 2020 vil der i overensstemmelse med målsætningen i 2020-planen være mindst strukturel balance mellem de offentlige indtægter og udgifter.

I hele perioden frem mod 2020 er det faktiske underskud mindre end grænsen på 3 pct. af BNP ifølge EU's Stabilitets- og Vækstpagt. Samtidig skønnes der at være omtrent balance på den strukturelle saldo. Den forudsatte finanspolitik frem til 2020 er dermed inden for rammerne af budgetloven, der indebærer, at det årlige strukturelle underskud ikke må overstige ½ pct. af BNP.

Førløbet indebærer en vis sikkerhedsmargin i forhold til undergrænsen i budgetloven. Det sikrer et vist handlerum i finanspolitikken – på de områder, der ikke er underlagt udgiftslofterne – i tilfælde af konjunkturtilbageslag eller mulige afvigelser i de offentlige finanser i forhold til det forudsatte.

Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger.

Efter de seneste års offentlige underskud og gældsopbygning ventes den offentlige nettogæld at stabilisere sig omkring 13-15 pct. af BNP i perioden 2016-20. ØMU-gælden ligger også nogenlunde stabilt på 42-45 pct. af BNP i samme periode, *jf. figur 2.2*. Dermed fastholdes sikkerhedsafstanden til grænsen på 60 pct. af BNP ifølge EU's Stabilitets- og Vækstpagt.

2.2 Offentlige indtægter

De samlede offentlige indtægter udgjorde ca. 54½ pct. af BNP i 2011. Fra 2011 til 2014 skønnes de offentlige indtægters andel af BNP at blive reduceret en smule til ca. 54 pct. og at falde yderligere til ca. 51¾ pct. af BNP i 2020, *jf. tabel 2.2*.

Faldet i de offentlige indtægters andel af BNP fra 2014 til 2020 afspejler navnlig en reduktion i skatternes andel af BNP med ca. 1¾ pct.-point. Hertil kommer et lille fald i de ”øvrige indtægter”.

Faldet i skattetrykket fra 2014 til 2020 afspejler navnlig bortfaldet af engangsindtægterne i 2014 og en efterfølgende lavere skatteindtægt fra udbetaling af kapitalpensioner. Hertil kommer et fald i personskatterne som følge af en lavere vækst i skattepligtige overførselsindkomster i lyset af de reformer, der er indregnet.

Endelig reduceres indtægterne fra selskabsskat i lyset af den gradvise nedsættelse af selskabsskattesatsen fra 25 pct. til 22 pct. Selskabsskattereduktionen omfatter ikke olieproduktionsselskaberne i DUC, og for den finansielle sektor forøges lønsomsafgiften, så det modsvarer den lavere selskabsskattebetaling for sektoren under et, *jf. Vækstplan DK*.

Tabel 2.2
Offentlige indtægter

Pct. af BNP	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2020
1. Primære indtægter	52,7	52,7	53,2	52,3	50,5	50,5	50,4	50,2
- Skatter og afgifter (skattetryk)	47,9	48,5	49,3	48,4	46,7	46,7	46,7	46,6
- Personskatter mv. ¹⁾	20,5	20,7	22,5	22,2	20,9	20,7	20,6	20,2
- Arbejdsmarkedsbidrag	4,5	4,5	4,5	4,4	4,4	4,3	4,3	4,3
- Pensionsafkastskat	2,1	2,4	1,1	0,8	0,8	0,7	0,7	1,0
- Selskabsskatter	2,8	3,0	3,1	3,0	2,7	2,8	2,8	2,8
- Moms	9,9	10,0	10,1	10,1	10,0	10,0	10,1	10,1
- Ejendomsskat (grundskyld)	1,4	1,4	1,4	1,4	1,5	1,5	1,6	1,7
- Punktafgifter mv.	5,7	5,6	5,7	5,5	5,6	5,7	5,7	5,7
- Sociale bidrag ²⁾	1,0	0,9	0,9	0,9	0,9	0,8	0,8	0,8
- Øvrige primære indtægter	4,8	4,2	3,9	3,9	3,8	3,8	3,7	3,6
2. Renteindtægter	1,6	1,7	1,7	1,6	1,6	1,5	1,5	1,5
3. Indtægter i alt (1+2)	54,4	54,4	54,9	53,9	52,1	52,0	51,9	51,7
Memopost:								
Nordsø-indtægter	1,7	1,5	1,3	1,2	1,0	1,2	1,2	1,1

1) Inkl. ejendomsværdiskat. I 2013 og 2014 indgår provenu fra omlægning af indestående på eksisterende kapitalpensionsordninger.

2) Omfatter primært a-kassebidrag og efterlønsbidrag.

Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger.

2.3 Offentlige udgifter

De offentlige udgifters andel af BNP skønnes at falde fra ca. 56¼ pct. af BNP i 2011 til ca. 55½ pct. af BNP i 2014, *jf. tabel 2.3*. Reduktionen i de offentlige udgifters andel af BNP fra 2011 til 2014 afspejler en reduktion i de primære offentlige udgifter på knap ½ pct. af BNP, mens de offentlige renteudgifter skønnes at falde svarende til ca. ¼ pct. af BNP, blandt andet som følge af lavere gennemsnitlig forrentning på den offentlige gæld.

Frem mod 2020 forudsættes de offentlige udgifters andel af BNP at falde til ca. 51¾ pct. af BNP. Faldet afspejler dels konjunktturnormaliseringen, som øger BNP og reducerer udgifter til a-dagpenge mv., dels vedtagne reformer, som blandt an-

det reducerer udgifter til efterløn samt øger arbejdsudbuddet og BNP. Samtidig reduceres de offentlige forbrugsudgifters andel af BNP frem mod 2020 til et niveau lidt over det historiske gennemsnit. Reduktionen skal ses i lyset af normaliseringen af konjunkturerne og den forudsatte realvækst i forbrugsudgifterne, *jf. nedenfor*.

Tabel 2.3
Offentlige udgifter

Pct. af BNP	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2020
1. Primære udgifter	54,2	56,4	54,7	53,8	52,8	51,9	51,2	49,4
- Offentligt forbrug	28,4	28,6	28,4	28,0	27,7	27,3	27,0	26,5
- Offentlige investeringer	2,2	2,4	2,3	2,2	2,0	2,0	2,0	2,1
- Indkomstoverførsler	17,4	17,8	17,9	17,7	17,5	17,1	16,7	15,7
- Subsidier	2,5	2,8	2,7	2,6	2,5	2,5	2,5	2,4
- Øvrige primære udgifter	3,6	4,9	3,4	3,4	3,1	3,0	3,0	2,8
2. Renteudgifter	2,1	1,9	1,8	1,8	1,8	1,9	2,0	2,3
3. Udgifter i alt (1+2)	56,3	58,3	56,5	55,6	54,6	53,7	53,2	51,7

Anm.: De offentlige udgifter i 2012 er påvirket af engangsudbetalingen af efterlønsbidrag på ca. 1½ pct. af BNP.
Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger.

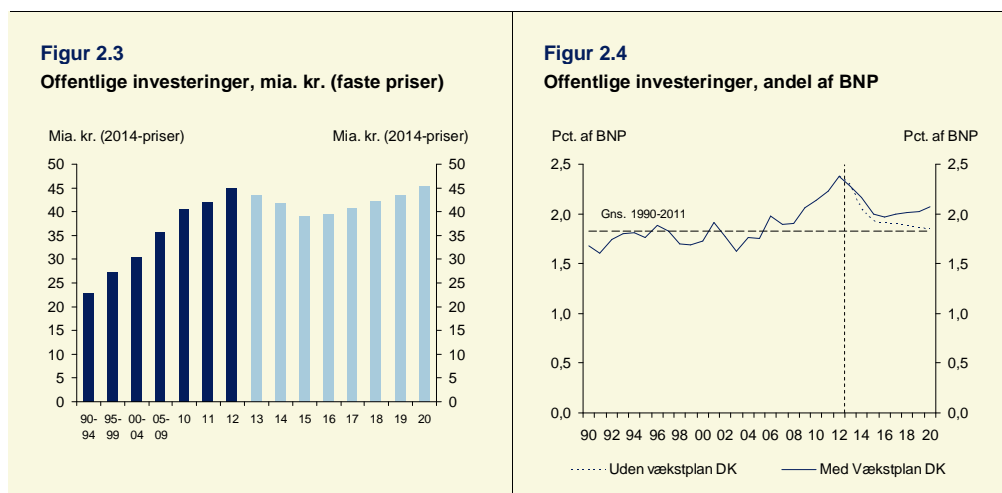
Forudsætninger om de offentlige investeringer og det offentlige forbrug

Det fremadrettede forløb i de offentlige investeringer afspejler blandt andet aftalen med KL om at hæve de kommunale anlægsinvesteringer med 2 mia. kr. i 2013 og *Vækstplan DK*, der indebærer et løft i de offentlige investeringer på 2 mia. kr. i 2014 stigende til 4 mia. kr. i 2020 sammenlignet med 2020-forløbet i *Danmark i arbejde*.⁶ De offentlige investeringer udgør ca. 2,2 pct. af BNP i 2014.

Fra 2014 til 2020 øges de offentlige investeringer med godt 3½ mia. kr. (2014-priser), svarende til en gennemsnitlig årlig realvækst på ca. 1,4 pct., *jf. figur 2.3*.

I forlængelse af de seneste års ekstraordinært høje niveau for de offentlige investeringer sikres i årene 2015-20 et fortsat højt niveau på omkring 2 pct. af BNP, *jf. figur 2.4*. De offentlige investeringer vil dermed fremadrettet udgøre en større andel af BNP end gennemsnittet for perioden 1990-2011 på ca. 1,8 pct. af BNP.

⁶ Teknisk note: Angivet på budgetform, dvs. ekskl. moms. På nationalregnskabsform er forøgelsen lidt større inkl. moms. Efter tilbageløb er virkningen på den strukturelle saldo i 2020 ligeledes 4 mia. kr.

Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger

Den offentlige forbrugsvækst forudsættes at være afdæmpet i de kommende år, men højere end i de seneste tre år, hvor det offentlige forbrug samlet set faldt. Den reale forbrugsvækst udgjorde henholdsvis 0,4 pct. i 2010, -1,5 pct. i 2011 og skønsmæssigt 0,3 pct. i 2012 i *Økonomisk Redegørelse*, december 2012.⁷

I *Vækstplan DK*-grundlaget udgør realvæksten i det offentlige forbrug 1 pct. i 2013.⁸ Det er beregningsteknisk lagt til grund, at de samlede offentlige forbrugsudgifter i 2013 svarer til budgetterne korrigeret for de indgåede offentlige overenskomster og aftalen med kommunerne om at veksle 2 mia. kr. af servicerammen i 2013 til anlæg.

I de efterfølgende år er der inden for rammerne af Budgetloven forudsat en realvækst i det offentlige forbrug på henholdsvis 0,4 pct. i 2014, 0,5 pct. i 2015, 0,6 pct. i 2016 og 0,7 pct. i 2017 og $\frac{3}{4}$ pct. i 2018-20, jf. figur 2.5.

Dermed kan det offentlige forbrug vokse med i alt ca. 27½ mia. kr. (2014-priser) i perioden 2013-20, hvilket svarer til ca. 3½ mia. kr. om året.⁹

Herudover er det målet at forbedre den offentlige service svarende til 12 mia. kr. frem mod 2020 ved moderniseringsinitiativer inden for blandt andet digitalisering, velfærdsteknologi, bedre regulering og målretning mv.

I perioden 2013-17 udgør den gennemsnitlige årlige realvækst i det offentlige forbrug ca. 0,65 pct. Det svarer omtrent til den gennemsnitlige årlige realvækst i den

⁷ Danmarks Statistik har d. 28. februar 2013 offentliggjort nationalregnskabstal for 2012, der viser en vækst i det offentlige forbrug på 0,5 pct. i 2012.

⁸ **Teknisk note:** I *Økonomisk Redegørelse*, december 2012, blev der skønnet en real offentlig forbrugsvækst på 1,6 pct. i 2013. Aftalen med KL om at veksle 2 mia. kr. af servicerammen i 2013 til anlæg reducerer forbrugsvæksten til 1,2 pct. Hertil kommer virkningen af de offentlige overenskomster, der på baggrund af lavere private lønstigninger end forventet reducerer lønudgifterne med 2 mia. kr. i forhold til grundlaget i maj 2012, jf. *Danmark i arbejde*. Sammenholdt med *Økonomisk Redegørelse*, december 2012 – hvor der allerede var forudsat en lavere lønstigning end i maj 2012 ved uændrede nominelle budgetter – indebærer dette en teknisk justering af den reale offentlige forbrugsvækst til 1,0 pct. i 2013.

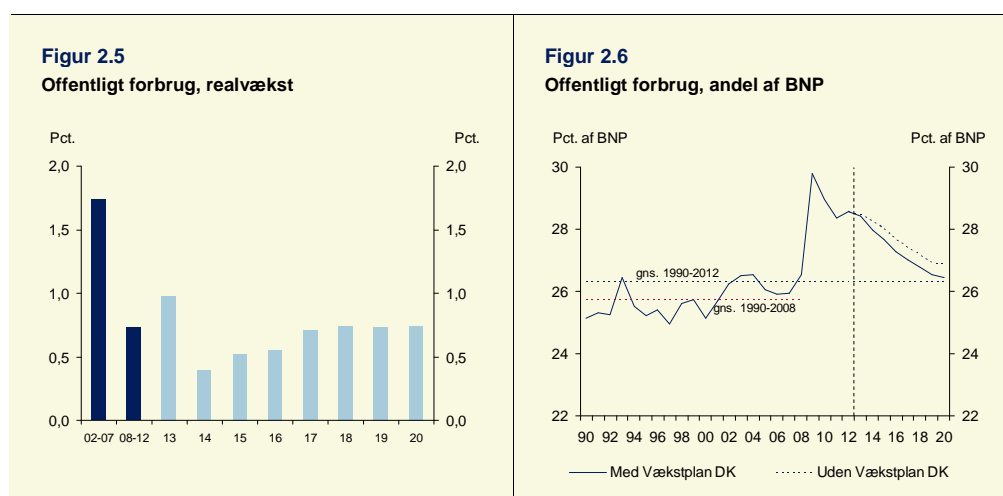
⁹ **Teknisk note:** Den angivne vækst i det offentlige forbrug er opgjort ekskl. afskrivninger. Afskrivningerne indgår ikke i de budgetterede udgifter, der omfattes af udgiftslofterne. Derfor er der i fremstillingen fokuseret på det offentlige forbrug ekskl. afskrivninger. I Danmarks Statistiks opgørelse af den offentlige forbrugsvækst, der inkluderer (saldoneutral) afskrivninger, er bidraget fra afskrivninger til den opgjorte forbrugsvækstrate i gennemsnit ca. 0,1 pct.-point i 2001-11. De offentlige afskrivninger indgår også i de offentlige indtægter og er dermed neutrale for opgørelsen af den offentlige saldo.

foregående 5-årige periode 2008-12. Væksten i det offentlige forbrug skal blandt andet ses i lyset af et demografisk træk på det offentlige forbrug på ca. 0,35 pct. om året. Der er således plads til en gennemsnitlig vækst i de reale ressourcer pr. bruger svarende til ca. 0,3 pct. om året.

Den løbende modernisering og effektivisering af den offentlige sektor vil bidrage til større fremgang i kvaliteten af den offentlige service, end realvæksten i ressourcerne umiddelbart tilsiger.

I forløbet reduceres det offentlige forbrugs andel af BNP, så det udgør ca. 26½ pct. af BNP i 2020. Det er fortsat noget over niveauet i de to årtier, før finanskrisen satte ind, og lidt mere end det samlede historiske gennemsnit i perioden 1990-2012, *jf. figur 2.6*.

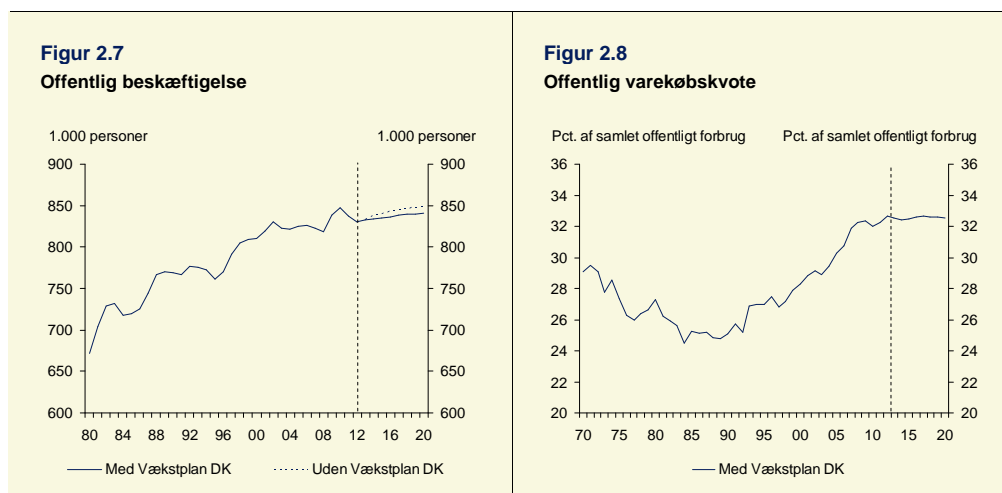

Anm.: Det offentlige forbrug i figur 2.5 er opgjort ekskl. afskrivninger.
Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger

Forudsætningerne om udviklingen i den offentlige beskæftigelse skal ses i sammenhæng med forudsætningerne om væksten i det offentlige forbrug. Den offentlige beskæftigelse skønnes at stige med ca. 10.000 fuldtidspersoner i perioden 2013-20, *jf. figur 2.7*.

I perioden 2013-17 udgør den gennemsnitlige årlige stigning godt 1.500 personer, hvilket er på linje med den foregående 5-årige periode 2008-12.

Udviklingen i den offentlige beskæftigelse frem mod 2020 vil afhænge af, hvordan ressourcerne til offentlig service bliver disponeret mellem offentlig beskæftigelse og køb af varer og tjenester (netto) fra den private sektor. Der er beregningsteknisk forudsat en uændret fordeling af udgifterne mellem den offentlige lønsum og (netto)varekøbet, som det også har været tilfældet de senere år, *jf. figur 2.8*.

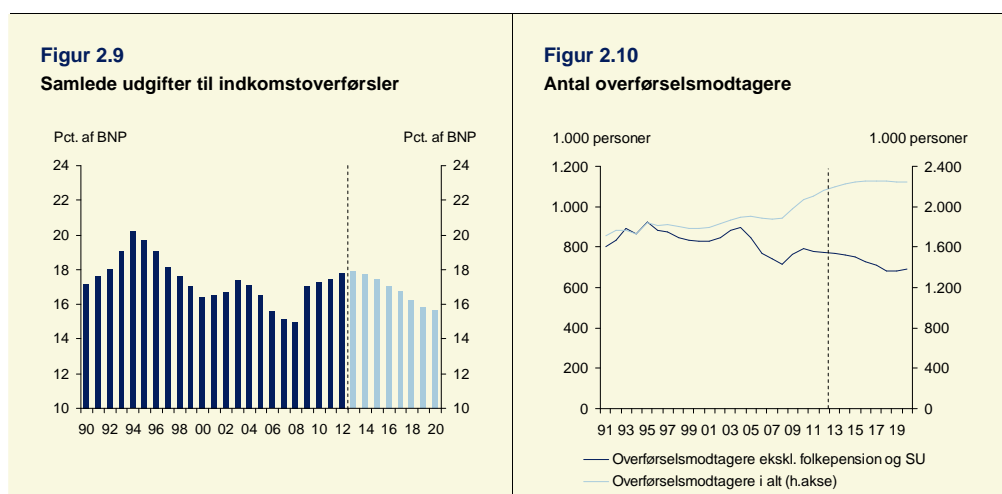

Anm.: Der er korrigeret for strejkerne i den offentlige sektor i 2. kvartal 2008 i figur 2.7.

Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger

Offentlige indkomstoverførsler

De samlede indkomstoverførslers andel af BNP skønnes at aftage gradvist fra knap 18 pct. af BNP i 2013 til ca. 15¾ pct. af BNP i 2020, *jf. figur 2.9*. Faldet skal blandt andet ses i lyset af den forudsatte normalisering af konjunktursituationen frem til 2019. Hertil kommer tilbagetrækningsaftalens forøgelse af aldersgrænserne for efterløn og folkepension samt øvrige reformer, herunder mindreregulering af de offentlige indkomstoverførsler i medfør af skatteaftalen fra juni 2012.

Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger.

Fremadrettet forventes der et fald i antallet af overførselsmodtagere opgjort eksklusive modtagere af folkepension og SU, *jf. figur 2.10*. Det skal navnlig ses i lyset af færre modtagere af efterløn, a-dagpenge og kontanthjælp. Det samlede antal overførselsmodtagere stiger svagt frem mod 2020 som følge af indfrielse af uddannelsesmålsætningerne og den demografiske udvikling, der medfører flere SU-modtagere og flere folkepensionister.

Væksten i de nominelle udgifter til indkomstoverførsler fremgår af *tabel 2.4* nedenfor. Udgifterne til arbejdsløshedsdagpenge, kontanthjælp og efterløn ventes redu-

ceret i årene frem mod 2017, mens udgifterne til folkepension og SU stiger gradvist.

Tabel 2.4
Udvikling i de offentlige indkomstoverførsler, løbende priser

	2012	2012	2013	2014	2015	2016	2017
	Mia. kr.	Årlig nominal vækst, pct.					
Samlede indkomstoverførsler	323,3	3,5	3,3	2,0	2,1	1,8	1,9
A-dagpenge og skattepligtig kontanthjælp	31,3	6,3	6,0	-3,2	-7,0	-4,3	-3,6
Øvrige indkomstoverførsler	292,0	3,2	3,0	2,6	3,1	2,3	2,4
- folkepension	106,7	6,5	5,0	4,1	4,3	4,5	4,6
- førtidspension og ressourceforløb	42,7	4,2	5,2	1,5	2,9	3,5	3,4
- efterløn	18,1	-5,7	-3,2	-1,0	-8,0	-9,7	-14,2
- SU	17,4	10,9	7,2	6,2	3,2	1,2	1,1

Anm.: Inkl. reformer af tilbagetrækning, førtidspension, kontanthjælp og SU samt skattereform 2012.
Kilde: Egne beregninger

2.4 Offentlig gæld

På baggrund af de skønnede offentlige underskud i 2012-14 skønnes den offentlige nettogæld at stige fra ca. 3¼ pct. af BNP i 2011 til ca. 10 pct. af BNP i 2014, *jf. tabel 2.5*. Det er fortsat et lavt niveau i international og historisk sammenhæng.

Med fortsatte offentlige underskud afledt af konjunkturerne ventes den offentlige nettogæld at stige til ca. 14½ pct. af BNP i 2017 og derefter at aftage til ca. 13 pct. af BNP i 2020, idet den (nominelle) nettogæld vokser langsommere end BNP (opgjort i løbende priser).

Tabel 2.5
Offentlig gæld

Pct. af BNP	1993	2001	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2020
ØMU-gæld	80,1	49,6	46,4	45,4	42,5	40,9	43,2	44,2	44,6	42,4
Offentlig nettogæld	-	20,1	3,3	7,2	8,6	10,1	12,3	13,5	14,2	13,0

Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger.

ØMU-gælden skønnes at falde frem mod 2014, idet underskuddene i disse år i vidt omfang forudsættes finansieret ved at trække på statens konto i Nationalbanken. Overordnet ligger ØMU-gælden ret stabilt på 42-44 pct. af BNP i perioden 2015-20. Med den forudsatte udvikling i ØMU-gælden fastholdes der en sikkerhedsafstand til grænsen på 60 pct. af BNP ifølge EU's Stabilitets- og Vækstpagt.

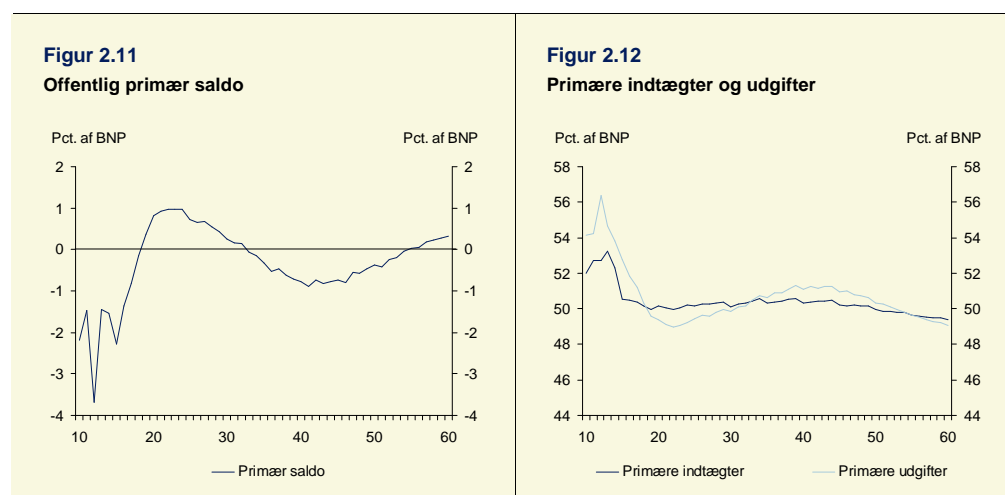
2.5 Udviklingen i de offentlige finanser efter 2020

Udviklingen i de offentlige finanser vurderes at være holdbar svarende til en holdbarhedsindikator på (godt) 0,0 pct. af BNP, *jf. bilag 2*. Dermed vil den planlagte finanspolitik frem til 2020 kunne videreføres fremadrettet, samtidig med at den offentlige gæld udgør en stabil andel af BNP på langt sigt.

I forløbet er det således målet om finanspolitisk holdbarhed, der er bindende. Finanspolitisk holdbarhed kræver i forløbet et lille strukturelt overskud på de offentlige finanser i 2020 svarende til knap 0,1 pct. af BNP. Dette skal også ses i sammenhæng med, at skattereformen fra juni 2012 bidrager til en midlertidig styrkelse af den strukturelle saldo med 1 mia. kr. i 2020 set i forhold til den varige virkning.

Forløbet efter 2020 er baseret på en række beregningstekniske principper. Principperne er beskrevet nærmere i fx *Danmarks Konvergensprogram 2012 (KP12)*.

I forløbet er der udsigt til, at det strukturelle primære underskud kan udgøre $\frac{3}{4}$ -1 pct. af BNP omkring 2040-50, jf. figur 2.11. De stigende underskud frem mod 2040 skal ses i lyset af stigende offentlige udgifter som følge af relativt store ældreårgange og mange pensionister mv. i forhold til arbejdsstyrken, jf. figur 2.12. Hertil kommer faldende indtægter fra Nordsøen.

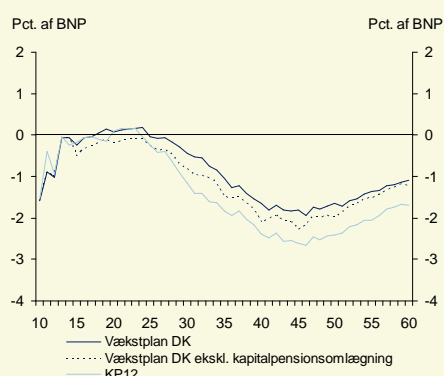

Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger

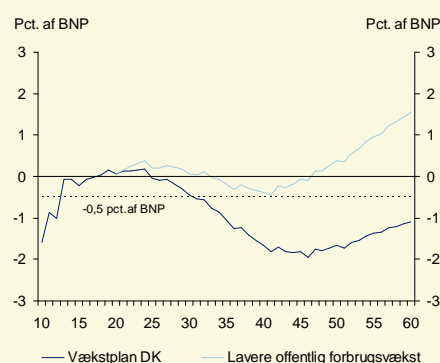
Udfordringen med stigende offentlige underskud i en periode frem mod midten af århundredet (den såkaldte "hængekøjeudfordring") er reduceret sammenlignet med den tidligere fremskrivning i *KP12*, jf. figur 2.13.

Det skal blandt andet ses i lyset af reformen af førtidspension og fleksjob fra juni 2012, der har stigende positiv virkning på de offentlige finanser over tid. Hertil kommer fremrykningen af kapitalpensionsbeskatningen i forbindelse med aftalen om en skattereform (juni 2012), der i en periode medfører øgede offentlige indtægter, lavere offentlig gæld og dermed lavere offentlige renteudgifter. Det bidrager også til at mindske "hængekøjeudfordringen" i forhold til *KP12*. Omlægningen af pensionsbeskatningen er omtrent neutral (svagt negativ) for de offentlige finansers holdbarhed.

Figur 2.13
Strukturel saldo sammenlignet med Danmarks
Konvergensprogram 2012

Figur 2.14
Strukturel saldo, hvis væksten i de primære offentlige udgifter afdæmpes med 0,1 pct.-point om året i 2021-41

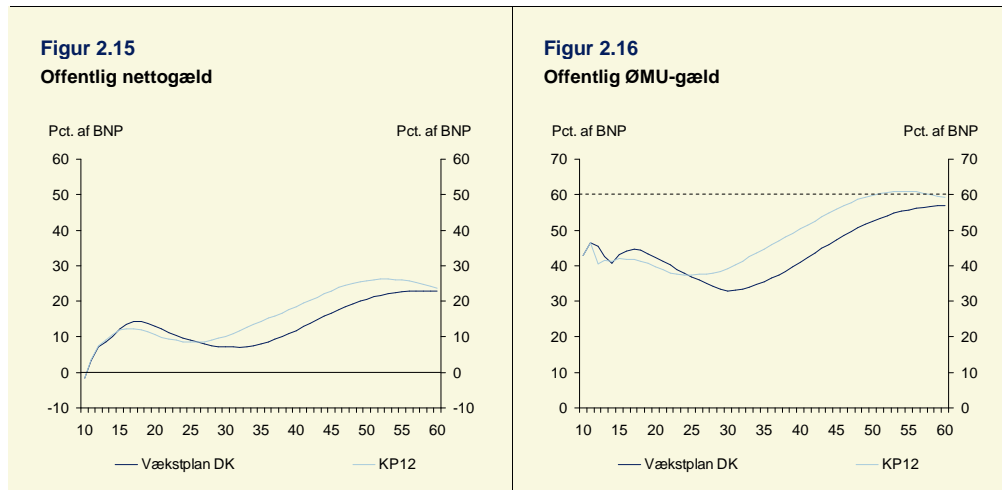

Kilde: Danmarks Konvergensprogram 2012 og egne beregninger

Selv om hængekøjeprofilen er mindsket, er der imidlertid fortsat – i et forløb baseret på de beregningstekniske principper – udsigt til strukturelle offentlige underskud, der overstiger $\frac{1}{2}$ pct. af BNP fra omkring 2030. Underskuddet vokser til ca. $1\frac{3}{4}$ pct. af BNP omkring 2045 (mod ca. $2\frac{3}{4}$ pct. af BNP i KP12). Forløbet afspejler de tekniske beregningsforudsætningerne og er ikke udtryk for vedtagen politik. Danmark vil også efter 2020 føre en finanspolitik, der overholder budgetlovens krav til den strukturelle offentlige saldo, jf. KP12.

For at illustrere størrelsesordenen af det mulige tilpasningsbehov er der beregnet et alternativt forløb, hvor væksten i de primære offentlige udgifter i 2021-41 sænkes med ca. 0,1 pct.-point om året i forhold til det beregningstekniske forløb. Det svarer til en finanspolitisk stramning på ca. 1 pct. af BNP over 20 år, hvortil kommer lavere renteudgifter. I dette forløb vil de offentlige finanser i hele perioden være på linje med kravene i Budgetloven og Stabilitets- og Vækstpagten, jf. figur 2.14. I et sådant forløb er holdbarhedsindikatoren positiv, og forløbet vil rumme mulighed for efterfølgende lempelser.

De lavere offentlige underskud i årene efter 2020 i forløbet inklusive *Vækstplan DK* indebærer, at den offentlige nettogæld fra omkring 2030 til omkring 2060 reduceres med i gennemsnit 5 pct. af BNP sammenlignet med fremskrivningen i KP12, jf. figur 2.15. Den offentlige ØMU-gæld reduceres omtrent tilsvarende og holder sig i hele forløbet frem mod 2060 under Stabilitets- og Vækstpagtens grænse på 60 pct. af BNP, jf. figur 2.16.

Kilde: Danmarks Konvergensprogram 2012 og egne beregninger

Lavere offentlig gæld er med til at reducere følsomheden over for stigende renter og bidrager dermed til at fastholde tilliden til dansk økonomi på de finansielle markeder. Med lavere offentlig gæld vil renteudgifterne således stige mindre, hvis renten stiger. Det bidrager til mere robuste offentlige finanser og større sikkerhed for manøvrerum i finanspolitikken.

Kapitel 3. Vækstplan DK – virkning på aktivitet og beskæftigelse på kort sigt

3.1 Virkninger på privat og offentlig beskæftigelse

Det overordnede sigte med *Vækstplan DK* er at gøre det mere attraktivt at investere i danske virksomheder og arbejdspladser. De konkrete initiativer i *Vækstplan DK* letter skatter og afgifter for dansk erhvervsliv, som ikke fremmer hensigtsmæssig adfærd på en effektiv måde, eller som er forbundet med uforholdsmæssigt høje administrative omkostninger i forhold til formålet. Samtidig løftes de offentlige investeringer i bedre fysiske rammer i den offentlige sektor og infrastruktur. De øgede offentlige investeringer understøtter beskæftigelsen i private virksomheder allerede på kort sigt. Derudover genindføres BoligJobordningen i 2013 og 2014.

Med *Vækstplan DK* er der endvidere sikret fortsat plads til en balanceret vækst i det offentlige forbrug med moderat vækst i den offentlige beskæftigelse frem mod 2020.

For at øge vækstmulighederne i den private sektor også på lidt længere sigt udlægger vækstplanen tre reformspor for den økonomiske politik frem mod 2020. Sigtet er at øge vækst og jobskabelse i den private sektor og desuden fortsætte moderniseringen af den offentlige sektor. Vækstplanen viderefører en sund og ansvarlig finanspolitik og sikrer ro og stabilitet om den fremadrettede erhvervsbeskatning.

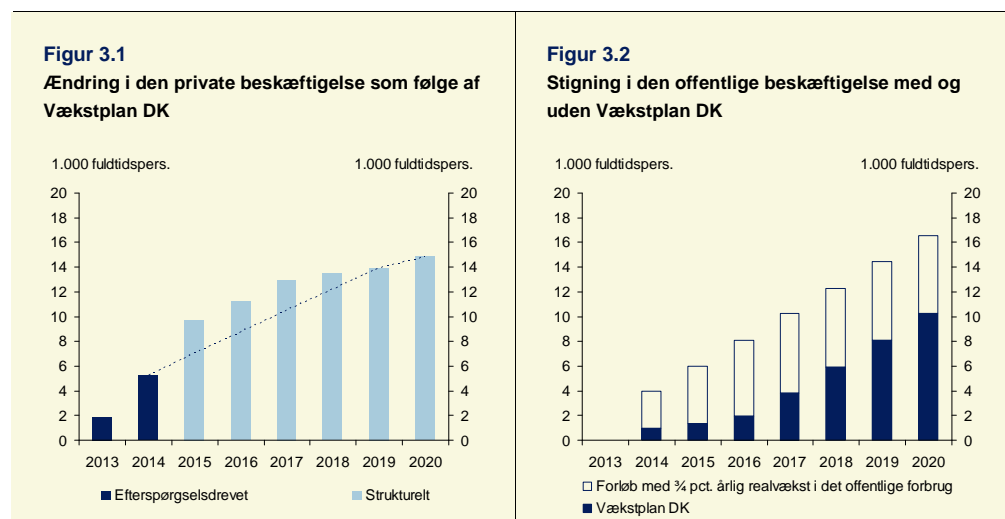
Det er således en del af sigtet med planen at styrke danske virksomheder og medarbejderes forventninger til de kommende års vækstmuligheder og underbygge tilliden til, at Danmark har gode rammebetingelser for fortsat erhvervsudvikling og konkurrencedygtighed.

Det betyder også, at perspektivet i *Vækstplan DK* er bredere end de direkte, isolerede virkninger af de enkelte initiativer, som kan beregnes for de første år. *Vækstplan DK* skal blandt andet understøtte danske virksomheders konkurrenceevne, så de bedre er i stand til at udnytte et kommende internationalt opsving.

Udgangspunktet for *Vækstplan DK* er, at der i den aktuelle situation især er brug for øget privat jobskabelse. På helt kort sigt kan der principielt opnås de samme eller større virkninger på den samlede beskæftigelse ved at øge den offentlige sektors størrelse og ansætte flere i det offentlige. Men det vil ikke skabe varigt højere beskæftigelse, og det vil i forhold til de konkrete initiativer i *Vækstplan DK* kræve højere skatter og afgifter, som belaster det private erhvervsliv og på sigt danskerne indkomst.

Med de konkrete initiativer i *Vækstplan DK* løftes den private beskæftigelse strukturelt med ca. 15.000 fuldtidspersoner i 2020, *jf. figur 3.1*. Den højere private beskæftigelse skyldes dels, at reformerne af SU og kontanthjælp øger det strukturelle arbejdsudbud med 8.000 personer i 2020. Hertil kommer en forøgelse af arbejdsudbuddet med ca. 1.000 personer, afledt af den produktivitetsforøgelse, der følger af *Vækstplan DK*. Samtidig stiger den strukturelle private beskæftigelse som følge

af, at stigningen i den offentlige beskæftigelse dæmpes fra 17.000 til 10.000 fuldtidspersoner fra 2013 til 2020, *jf. figur 3.2*. Den strukturelle beskæftigelse er grundlæggende bestemt af arbejdsudbuddet og strukturerne på arbejdsmarkedet, og lavere offentlig beskæftigelse giver derfor plads til øget privat beskæftigelse på sigt.

Anm.: Den stiplede linje i figur 3.1 angiver en beregningsteknisk stigning i den private beskæftigelse, når det antages, at konjunktursituationen gradvist normaliseres frem mod 2019.

Kilde: *Økonomisk Redegørelse*, december 2012 samt egne beregninger.

Herudover er det et særskilt sigte med *Vækstplan DK* at hæve produktiviteten frem mod 2020. De konkrete initiativer vurderes i den sammenhæng at løfte produktiviteten svarende til 6 mia. kr. (målt ved BNP). Dertil kommer et vækstbidrag på 4 mia. kr. fra øget arbejdsudbud via reformerne af SU og kontanthjælp, *jf. kapitel 4*.

3.2 Konkrete initiativer i Vækstplan DK

I *Vækstplan DK* indgår en række lempelser for erhvervslivet, som forbedrer vilkårene for privat produktion og beskæftigelse, *jf. tabel 3.1*. Lempelserne udgør samlet set 3,8 mia. kr. i 2014 og 10,3 mia. kr. i 2020.¹⁰

Forbedringen af vilkårene for privat produktion og beskæftigelse vurderes via afledte adfærdseffekter at have en positiv tilbagevirkning på den offentlige saldo. Herved frigøres der midler, som løbende vil kunne prioriteres til yderligere lempelser for erhvervslivet i takt med, at adfærdseffekterne forbedrer den offentlige saldo strukturelt.

¹⁰ Inkl. lavere spildevandsafgifter, der ikke indgår i de offentlige finanser. Opgjort i umiddelbar virkning (før tilbageløb).

De skønnede adfærdseffekter tiltager til 1,3 mia. kr. i 2020, *jf. tabel 3.2*. Den samlede lempelse på 10,3 mia. kr. i 2020 inkluderer således et beløb på 1,3 mia. kr., som ikke konkret er disponeret.

Med sigte på at styrke Danmarks position som investeringsland og øge produktiviteten gennemføres en nedsættelse af selskabsskatten fra 25 pct. til 22 pct. med en indfasning på 1 pct.-point årligt fra 2014 til 2016. Samtidig gennemføres en række initiativer og afgiftslempelser, der mindsker erhvervenes produktionsomkostninger. Blandt andet reduceres virksomhedernes energiafgifter.

Tabel 3.1
Initiativer til forbedring af vilkår for privat produktion og beskæftigelse

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Mia. kr. (2014-niveau)								
Nedsættelse af selskabsskat mv. ekskl. Nordsøen og lønsumsafgift i finansiel sektor ¹⁾	-	1,2	2,7	4,1	4,1	4,1	4,1	4,1
Lavere energiafgifter for virksomheder og afskaffelse af vægtbaseret emballageafgift	-	1,8	2,2	2,2	2,1	2,1	2,1	2,0
Kørselsafgifter for lastbiler indføres ikke ²⁾ og jernbanegodstransporten støttes	-	-	0,9	1,7	1,6	1,6	1,6	1,5
Øget skattecredit for forskning og udvikling, lavere spildevandsomkostninger, hotelmoms mv. ³⁾	-	0,7	1,1	1,2	1,3	1,4	1,4	1,4
Styrket vækst- og eksportfremme og tiltrækning af højt kvalificeret arbejdskraft	-	0,1	0,1	-	-	-	-	-
Yderligere initiativer i takt med adfærdseffekter (ikke disponeret)	-	-	-	0,5	0,5	0,9	0,9	1,3
Initiativer i alt	-	3,8	7,0	9,6	9,7	10,1	10,0	10,3

Anm.: Tallene angiver den umiddelbare virkning.

- 1) I nedsættelsen af selskabsskatten (ekskl. Nordsøen) er modregnet merprovenu fra forhøjelsen af lønsumsafgiften for den finansielle sektor og forøgelsen af aktieindkomstskatten, der gennemføres parallelt med nedsættelsen af selskabsskatten.
- 2) Lempelsen vedrører dansk erhvervsliv.
- 3) Inkl. en lettelse vedr. spildevand, som ikke indgår i de offentlige finanser, *jf. bilag 1*.

I *Vækstplan DK* indgår desuden en betydelig forøgelse af de offentlige investeringer i forhold til det planlagte, *jf. tabel 3.2*. De offentlige investeringer øges med 2 mia. kr. i 2014 stigende til 4 mia. kr. i 2020. Det indebærer, at investeringerne løftes til godt 2 pct. af BNP i 2020. Udover de offentlige investeringer hæves Landsbyggefondens ramme til reovering af almene boliger. Endelig fremrykkes aktiviteter i forbindelse med Femern Bælt, og BoligJobordningen videreføres i 2013 og 2014.

Tabel 3.2**Initiativer til øgede offentlige investeringer mv.**

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Mia. kr.								
Forøgelse af planlagte offentlige investeringer	-	2,0	1,0	1,0	1,8	2,5	3,0	4,0
Aktivitetseffekt fra renovering af almene boliger	0,4	1,2	1,2	1,2	0,0	0,0	0,0	0,0
BoligJobordning i 2013 og 2014	1,5	1,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Pulje til vækst- og beskæftigelsesinitiativer	-	0,0	0,6	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8
Nedrivning og istandsættelse i landdistrikterne	-	0,2	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Fremrykning af aktiviteter i Femern Bælt	0,4	0,8	-1,0	-0,1	0,0	0,0	0,0	0,0
Mere og bedre voksen- og efteruddannelse	-	0,1	0,3	0,3	0,3	0,0	0,0	0,0
Øvrige initiativer	-	0,2	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
I alt	2,3	6,0	2,5	3,1	2,9	3,3	3,8	4,8

Anm.: Øvrige initiativer dækker over energirenovring af statslige bygninger, grøn boligkontrakt, investeringer i grøn energi, bedre bredbåndsdækning på Bornholm samt kystbeskyttelse. Tallene angiver den umiddelbare udgiftsvirkning. BoligJobordningen er angivet som råderumsvirkningen. Aktivitetseffekten fra renovering af almene boliger samt fremrykning af aktiviteter ved Femern Bælt-projektet indgår ikke i de offentlige finanser. Idet opgørelsen er inkl. ekstra midler til voksen- og efteruddannelse, afviger denne fra opgørelsen i tabel 3.6 i *Vækstplan DK*.

Samlet set udgør initiativer til øgede offentlige investeringer mv. 2,3 mia. kr. i 2013, 6,0 mia. kr. i 2014 og 4,8 mia. kr. i 2020. Dermed er de øgede investeringer tidsmæssigt tilrettelagt, så de særligt i de kommende år bidrager til at understøtte vækst og beskæftigelse.

De konkrete initiativer i *Vækstplan DK* finansieres blandt andet ved lavere offentlig forbrugsvækst i perioden 2014-17. Således har regeringen og KL indgået en konstruktiv forståelse om, at kommunernes serviceudgifter fastholdes fra 2013 til 2014, hvilket frigør 2 mia. kr., *jf. tabel 3.3*. Herudover afdæmpes den offentlige forbrugsvækst til 0,4 pct. i 2014, 0,5 pct. i 2015, 0,6 pct. i 2016 og 0,7 pct. i 2017. I 2018 til 2020 vokser det offentlige forbrug med $\frac{3}{4}$ pct. Tilpasningen af den offentlige forbrugsvækst frigør 1,9 mia. kr. i 2014 stigende til 4,3 mia. kr. i 2020 i forhold til et forløb med en årlig realvækst på $\frac{3}{4}$ pct., *jf. nedenfor*.

Tabel 3.3
Finansieringselementer mv. i Vækstplan DK

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Mia. kr. (2014-niveau)								
Kommunale serviceudgifter på 2013-niveau	-	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0
Offentlig forbrugsvækst afdæmpes	-	1,9	3,0	4,0	4,2	4,2	4,2	4,3
Bedre gennem uddannelserne ¹⁾	-	0,0	0,1	0,5	0,9	1,3	1,6	2,0
Kontanthjælpsreform ¹⁾	-	0,4	1,0	0,9	1,0	1,1	1,1	1,1
Råderum i 2020-grundforløb, herunder OK13	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5
Effektivisering i spildevandssektoren ²⁾	-	0,1	0,3	0,4	0,6	0,7	0,7	0,7
Kapitalpensioner (mellefinansiering)	-	1,0	-	-	-	-	-	-
Femern Bælt-projektet (statsgaranterede lån) ²⁾	0,4	0,8	-1,0	-0,1	-	-	-	-
Renovering af almene boliger (statslån) ²⁾	0,4	1,2	1,2	1,2	-	-	-	-
Lavere omkostninger mv. fra kørselsafgifter ³⁾	-	0,0	0,4	0,6	0,5	0,5	0,5	0,5
Tilbageløb af skattelempelser	-	0,8	1,0	1,2	1,4	1,5	1,6	1,8
Adfærdseffekter af skattelempelser ⁴⁾	-	0,0	0,0	0,5	0,5	0,9	0,9	1,3
I alt	2,3	9,7	9,5	12,7	12,5	13,6	14,1	15,1

Anm.: Afrunding kan medføre, at tallene ikke summer.

1) Virkning på strukturel offentlig saldo.

2) Indgår ikke i de offentlige finanser

3) Kørselsafgifter for lastbiler indføres ikke, hvilket blandt andet medfører lavere drifts- og implementeringsomkostninger mv.

4) Adfærdseffekter af skattelempelser er ikke disponeret i Vækstplan DK.

De foreslåede reformer af SU og kontanthjælp vurderes at styrke de offentlige finanser med samlet 3,1 mia. kr. i 2020 (inkl. virkninger på arbejdsudbud).

Desuden anvendes et midlertidigt provenu på 1 mia. kr. i 2014, som kan ses i sammenhæng med den foreslåede forlængelse af den særlige rabatordning knyttet til fremrykningen af beskatningen af kapitalpensioner, så den også omfatter 2014.

I det opdaterede 2020-forløb bidrager et øget finanspolitisk råderum på ca. 1½ mia. kr. til at finansiere initiativerne i *Vækstplan DK*. Råderummet i 2013 skal ses i lyset af de offentlige overenskomster indgået i februar 2013. I forhold til forudsætningerne i *Økonomisk Redegørelse*, december 2012, er lønudgifterne lavere svarende til en styrkelse af de offentlige finanser på ca. 1,5 mia. kr. (efter tilbageløb mv.). De lavere offentlige lønskøn skal blandt andet ses på baggrund af, at den private lønudvikling har været lavere end ventet i forbindelse med budgetlægningen for 2013.

På den baggrund foretages en regulering af de offentlige budgetter, der styrker den strukturelle saldo med 1,5 mia. kr. i 2013 i forhold til *Økonomisk Redegørelse*, december 2012. Reguleringen af de offentlige budgetter bidrager ligeledes til et varigt råderum på 1,5 mia. kr. inden for rammerne af mindst strukturel balance i 2020 og finanspolitisk holdbarhed, jf. boks 3.1.

Boks 3.1**Råderum i finanspolitikken i grundlaget for Vækstplan DK**

Den opdaterede 2020-fremskrivning, der udgør grundlaget for *Vækstplan DK*, viser et råderum til nye initiativer på ca. 1½ mia. kr. (knap 0,1 pct. af BNP) sammenlignet med *Danmarks Konvergensprogram 2012*, jf. *tabel a* og *bilag 2*. Råderummet medgår til varig finansiering af de konkrete initiativer i *Vækstplan DK*. Råderummet i 2013 i forhold til *Økonomisk Redegørelse*, december 2012, afspejler virkninger af de offentlige overenskomster, som styrker den strukturelle offentlige saldo med 1,5 mia. kr.

Råderummet i forhold til sidste års 2020-plan er opgjort som følger (jf. nærmere i bilag 2):

- I *Danmarks Konvergensprogram 2012* (KP12) inklusive virkningerne af DREAM og Danmarks Statistiks Befolkningsprognose 2012 er holdbarhedsindikatoren 0, og der er et lille strukturelt overskud i 2020 på ca. 2 mia. kr. I forløbet indgår en realvækst i det offentlige forbrug i 2014-20 på ca. 0,65 pct. om året.
- Reformerne af skat samt førtidspension og fleksjob fra 2012 styrker samlet set holdbarhedsindikatoren med 1½ mia. kr., hvilket skal ses i sammenhæng med stigende virkning af førtidspensionsreformen efter 2020. Den aftalte anvendelse af råderum fra reformen af førtidspension og fleksjob samt merudgifter til ressourcerforløb mv. hæver realvæksten i det offentlige forbrug til ca. ¾ pct. om året i 2014-20.
- Aftalen om EU's budget 2014-20 bidrager til en styrkelse af de offentlige finanser (udover den danske rabat på 1 mia. kr., som er indregnet med skattereformen), mens lavere forventede priser på CO2-kvoter i 2014-20 trækker modsat. Nettovirkningen heraf på holdbarhedsindikatoren er ca. 0.
- Det er endvidere indregnet, at 60 pct. af en ungdomsårgang gennemfører en videregående uddannelse i 2020. Det svarer overordnet til den nuværende adfærd ifølge profilmodel 2011. I KP12 var det forudsat, at 54 pct. gennemfører en videregående uddannelse baseret på profilmodel 2010. Flere unge under uddannelse øger udgifterne til SU og reducerer skatteindtægterne, og reducerer derigennem holdbarhedsindikatoren med ca. 1 mia. kr. Det stigende uddannelsesniveau bidrager til øget erhvervsdeltagelse og velstand på sigt.
- Der er indregnet et nyt konjunkturgrundlag siden KP12. Udgangspunkt er *Økonomisk Redegørelse*, december 2012, herunder finansloven for 2013, samt nye data for befolkningens erhvervsdeltagelse fordelt på alder, køn og herkomst, nye data for tilgang til førtidspension samt en række andre forhold. Samlet medfører det en forøgelse af det finanspolitiske råderum på ca. 1 mia. kr. Et lavere udgangsniveau for det offentlige forbrug trækker i retning af øget råderum (ca. 3½ mia. kr. inkl. virkninger af de indgåede overenskomster på det offentlige område), mens et svækket konjunkturudgangspunkt samt øvrige forhold trækker modsat (ca. -1½ mia. kr.). Endvidere er der i grundlaget afsat en reserve på 1 mia. kr. til uforudsete merudgifter til indkomstoverførsler under udgiftslofterne.

Tabel a**Råderum i opdateret 2020-fremskrivning før indregning af konkrete initiativer i Vækstplan DK**

	Strukturel saldo 2020	Holdbarhed
Mia. kr.		
Råderum 1½ mia. kr. før Vækstplan DK	2½	1½
<i>Heraf:</i>		
<i>Udgangspunkt: KP12 og befolkningsprognose 2012</i>	2	0
<i>Reformer 2012 – skat og førtidspension/fleksjob</i>	1	1½
<i>EU budgetaftale og provenu ved salg af CO2 kvoter</i>	½	0
<i>60 pct. unge med videregående uddannelse</i>	-2	-1
<i>Nyt grundlag inkl. FL2013, ØR dec., OK13 mv.</i>	1	1
Anvendelse i Vækstplan DK	-1½	-1½
Forløb inkl. konkrete initiativer i Vækstplan DK	1	0

Kilde: Egne beregninger.

3.3 Virkninger på vækst og beskæftigelse på kort sigt

På kort sigt vurderes den direkte virkning af *Vækstplan DK* at indebære et løft i BNP-niveauet på 0,1 pct. i 2013 og 0,3 pct. i 2014, *jf. tabel 3.4*. Samtidig øges den private beskæftigelse med ca. 2.000 job i 2013 og 5.000 job i 2014.

Disse tal viser alene den direkte aktivitetsvirkning af *Vækstplan DK*, der følger af initiativernes umiddelbare effekt på efterspørgslen. Initiativerne bidrager imidlertid også til at understøtte danske virksomheders konkurrencedygtighed og fremadrettede vækstbetingelse. Det vil i sig selv kunne øge sandsynligheden for et gunstigt vækstforløb i de kommende år.

Tilpasningen af det offentlige forbrug, der indgår som finansiering af de konkrete initiativer i *Vækstplan DK*, indebærer, at den offentlige beskæftigelse forøges med 1.000 personer i 2014 mod ellers 4.000 personer. Det betyder, at den beregnede virkning på den samlede beskæftigelse i 2014 svarer til 2.000 personer, når den ses i forhold til et forløb, hvor der ellers ville være ansat 4.000 flere i det offentlige i 2014. I forvejen er det forudsat, at den offentlige beskæftigelse stiger med 4.000 fuldtidspersoner i 2013.

Det er muligt, at effekten på den offentlige beskæftigelse af den reducerede offentlige udgiftsvækst overvurderes. Givet de seneste års tendens til, at kommuner og regioner bruger mindre end budgetteret, vil den reducerede vækst i den offentlige forbrugsramme ikke nødvendigvis indebære en tilsvarende reduktion i væksten i de faktiske udgifter og den offentlige beskæftigelse.

Tabel 3.4
Aktivitets- og beskæftigelsesvirkninger af Vækstplan DK

	Efterspørgselseffekter på kort sigt		Strukturel effekt i 2020
	2013	2014	
BNP-virkning, pct	0,1	0,3	0,5
<i>Bidrag til beskæftigelsen (1.000 fuldtidspersoner):</i>			
Privat beskæftigelse	2	5	15
Reduceret vækst i offentlig beskæftigelse	-	-3	-6
I alt	2 ¹⁾	2 ¹⁾	9
<i>Memopost:</i>			
Stigning i den offentlige beskæftigelse fra 2013	-	1	10

1) Opgjort ekskl. mulige virkninger af styrket tillid. Virkningen i 2014 er angivet i forhold til et forløb, hvor der ellers ville være ansat 4.000 flere i det offentlige i 2014.

Kilde: Egne beregninger.

Den direkte virkning på den private beskæftigelse i år og næste år afspejler navnlig BoligJobordningen og de øgede offentlige investeringer, *jf. tabel 3.5*. Videreførelsen af BoligJobordningen forudsættes med nogen usikkerhed at løfte beskæftigelsen med godt 1.000 personer i 2013 og godt 2.000 personer i 2014, *jf. boks 3.2*. Herudover understøttes beskæftigelsen af renovering af almene boliger i regi af Landsbyggefonden og fremrykning af investeringer i Femern Bælt-projektet, *jf. tabel 3.5*.

Boks 3.2**Beskæftigelsesvirkninger af BoligJobordningen beregnet på ADAM-modellen**

Vurderingen af BoligJobordningens virkning på den strukturelle beskæftigelse er uændret i forhold til tidligere vurderinger. Således vurderes videreførelsen af BoligJobordningen i *Vækstplan DK* at øge den strukturelle beskæftigelse svarende til godt 1.200 personer, *jf. tabel a*. Det svarer til den opgjorte virkning i svar på Finansudvalgets spørgsmål nr. 336 (Alm. del) af 3. september 2012. Med BoligJobordningen bliver det mere sandsynligt, at danskerne vil få fagfolk til at udføre vedligeholdelse og serviceydelser i hjemmet. Det giver en bedre arbejdsdeling og kan få færre til at vælge sort arbejde og gør-det-selv-løsninger.

Udover de strukturelle virkninger er der i forbindelse med *Vækstplan DK* foretaget en konkret beregning af ordningens kortsigtede efterspørgselsvirkninger på ADAM-modellen. I 2013 vurderes efterspørgselsvirkningen at løfte beskæftigelsen svarende til den ovennævnte strukturelle effekt. I 2014 løftes beskæftigelsen med ca. 2.000 personer. Den større effekt i 2014 afspejler en fremrykningseffekt, idet det er lagt til grund i beregningen, at folk vil fremrykke vedligeholdelse og renoveringsprojekter til 2014 frem for at vente til året efter, da det er forudsat, at BoligJobordningen ophører med udgangen af 2014. Hertil kommer en afledt efterspørgselseffekt i 2014 af højere beskæftigelse i 2013.

Skønnet for beskæftigelsesvirkningen af BoligJobordningen vurderes at være relativt konservativt. Eksempelvis har DØR og andre skønnet, at ordningen kan øge beskæftigelsen med i størrelsesordenen 3-6.000 personer i 2012.

Evalueringen af renoveringspuljen fra 2009, som var en lignende støtteordning, viste, at kun 20 pct. af modtagerne havde gennemført tilskudsprojektet i samme år uden tilskuddet. Godt 60 pct. af projekterne ville være blevet gennemført de efterfølgende år, og godt 15 pct. af projekterne var "nye" projekter betinget af tilskuddet. Fremrykning af projekter spillede således en stor rolle. Med udgangspunkt i erfaringerne med renoveringspuljen fra 2009 er der i beregningen lagt følgende til grund:

- Det er forudsat, at ¼ af de projekter, som omfattes af det skattemæssige fradrag, også ville være gennemført i fravær af BoligJobordningen¹. Efterspørgselsvirkningen herfra er således alene den lavere indkomstskat som følger af det øgede skattefradrag.
- Desuden er det forudsat, at der fremrykkes vedligeholdelses- og renoveringsprojekter for samlet ½ mia. kr. fra 2015 til 2014.

Udover flere vedligeholdelses- og renoveringsprojekter øger videreførelsen af BoligJobordningen de disponible indkomster med 2,4 mia. kr. i 2013 og 2014 og derigennem det private forbrug. Det er dog antaget, at de "nye" projekter fortrænger andet forbrug svarende ¼ af udgifterne.

Tabel a**Beskæftigelsesvirkninger af BoligJobordningen**

1.000 personer	2013	2014
Strukturel beskæftigelseeffekt	1¼	1¼
Beskæftigelsesvirkning på kort sigt	1¼	2¼

1) Indberetninger til SKAT i 2011 viser, at langt størstedelen af fradragene (knap 95 pct.) blev anvendt til reparation og vedligeholdelse af egen bolig. Med udgangspunkt i dette antages reparation og vedligeholdelse at udgøre 9/10 af de samlede fradrag, mens serviceydelser som fx rengøring forudsættes at udgøre 1/10.

Kilde: Egne beregninger på ADAM-modellen

Den direkte beskæftigelseeffekt af lavere selskabsskat og lavere afgifter for erhvervslivet vurderes at være begrænset på helt kort sigt, *jf. afsnit 3.5*. Efterfølgende understøttes den private beskæftigelse i stigende grad af nedsættelsen af selskabsskattesatsen og øvrige lempelser af erhvervslivets vilkår. Nedsættelsen af selskabsskatten og de øvrige lempelser af erhvervslivets vilkår sigter primært efter at understøtte investeringerne i Danmark og løfte produktiviteten på lidt længere sigt.

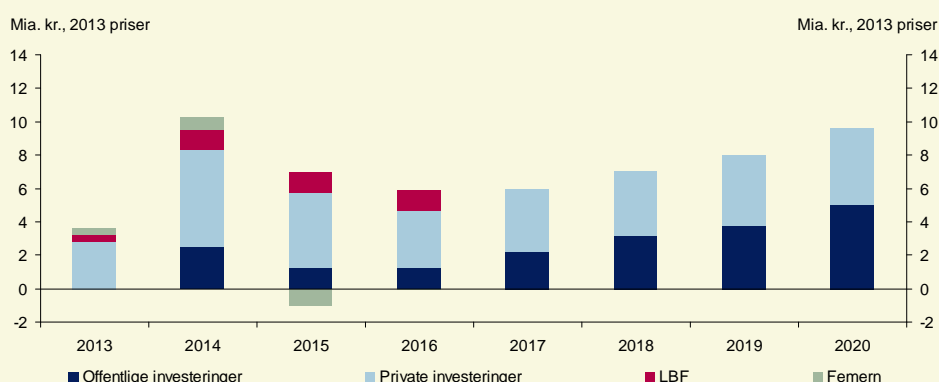
Tabel 3.5**Vækstplan DK's isolerede bidrag til den private beskæftigelse frem til 2015**

	2013	2014	2015
1.000 personer			
Nedsættelse af selskabsskatten	-	0,6	1,5
Øvrige lempelser af erhvervslivets vilkår	-	0,3	1,4
Offentlige investeringer	-	2,1	1,6
Renovering af almene boliger	0,3	1,0	1,3
Fremrykning af Femern-Bælt projektet	0,2	0,6	-0,4
Øvrige investeringer	-	0,3	0,4
BoligJobordningen	1,4	2,3	0,3
Øvrige tiltag	-	0,1	0,7
Finansiering ¹⁾	-	-2,2	-3,0
I alt	1,9	5,2	3,9

1) Afledte virkninger på efterspørgslen og derigennem isoleret set på den private beskæftigelse af lavere vækst i de offentlige udgifter.

Kilde: Egne beregninger.

Initiativerne i *Vækstplan DK* bidrager til et mærkbart investeringsløft, *jf. figur 3.3*. Det skal blandt andet ses i sammenhæng med, at nedsættelsen af selskabsskatten og de øvrige lempelser styrker incitamenter til investeringer i private virksomheder. Hertil kommer virkningen af de ekstra offentlige investeringer og investeringer i almene boliger samt en fremrykning af Femern Bælt-projektet.

Figur 3.3**Øgede investeringer i forbindelse med Vækstplan DK**

Anm.: Investeringer almene boliger i regi af Landsbygefonden forkortes LBF.

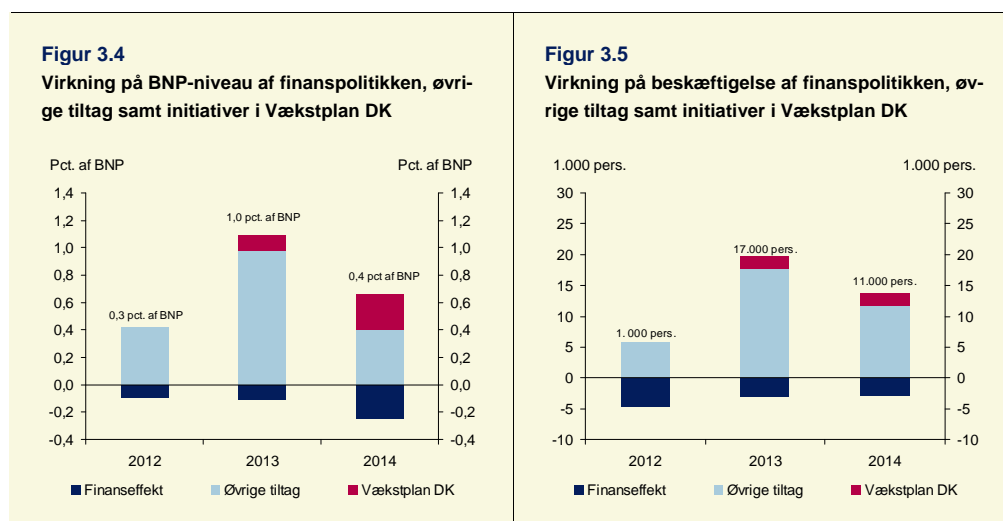
Kilde: Egne beregninger

3.4 Samlede aktivitetsvirkninger af finanspolitikken mv. 2013-14

Den økonomiske politik i 2013 og 2014 er planlagt med sigte på at understøtte vækst og beskæftigelse inden for rammerne af en sund og ansvarlig finanspolitik. Initiativerne i *Vækstplan DK* bygger dermed videre på de beskæftigelsesfremmende tiltag, som er gennemført siden efteråret 2011.

Med *Vækstplan DK* skønnes finanspolitikken sammen med øvrige tiltag (som ikke medregnes i finanseffekten) at øge BNP-niveauet med 1,0 pct. i 2013 og 0,4 pct. i 2014, *jf. figur 3.4*. Det er, navnlig hvad angår 2014, en opjustering af aktivitetsvirkningen i forhold til decembervurderingen, *jf. tabel 3.6*. Det bemærkes, at aktivitetsvirkningerne baseret på decembervurderingen er genberegnet i lyset af ændrede nulpunkter for finanspolitikken, *jf. boks 3.3*.

Der er ikke taget stilling til finanspolitikken i 2014, som først endeligt fastlægges med finansloven for 2014. De viste finanseffekter bygger alene på beregningstekniske antagelser.

Anm.: "Øvrige tiltag" dækker over investeringsvinduet i forbindelse med skatteaftalen, udbetaling af efterlønsmidler samt øvrige investeringer. Finanseffekten er inkl. flerårige virkninger, men ekskl. aktivitetsvirkningen af efterlønsudbetalingerne. Metodegrundlaget for finanseffektberegningen er revideret ift. metodegrundlaget i *Økonomiske Redegørelse*, december 2012, som følge af nedjusteret produktivitetsvækst. Tallene angivet over søjlerne i figur 3.4 og 3.5 er nettotal.

Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger

Den samlede beskæftigelseseffekt skønnes at udgøre 17.000 personer i 2013 og 11.000 personer i 2014, når den underliggende stramning af finanspolitikken målt ved finanseffekten indregnes, *jf. figur 3.5*. Det er en lille opjustering i forhold til de skønnede beskæftigelsesvirkninger i decembervurderingen. Det aftagende bidrag fra finanspolitikken mv. fra 2013 til 2014 skal ses i sammenhæng med, at det lave renteniveau fortsat understøtter aktivitetsfremgang i de kommende år, og at efterspørgslen gradvist forudsættes at blive mere selv bærende ind i 2014 og de følgende år.

Tabel 3.6**BNP- og beskæftigelsesvirkninger af finanspolitikken mv. i 2013-14**

	2013		2014	
	Dec12	Feb13	Dec12	Feb13
BNP-virkninger (pct. af BNP)				
Initiativer i Vækstplan DK	-	0,1	-	0,3
Gennemførte beskæftigelsesfremmende initiativer	1,2	1,2	0,5	0,5
Vækstinitiativer i alt	1,2	1,3	0,5	0,8
Underliggende finanspolitik	-0,2	-0,3	-0,5	-0,4
Samlet virkning	0,9	1,0	0,1	0,4
Beskæftigelsesvirkninger (1.000 personer)				
Initiativer i Vækstplan DK	-	2	-	2
Gennemførte beskæftigelsesfremmende initiativer	21	21	14	14
Vækstinitiativer i alt	21	23	14	16
Underliggende finanspolitik	-4	-6	-4	-5
Samlet virkning	16	17	9	11

Anm.: ”Gennemførte beskæftigelsesfremmende initiativer” dækker over kickstarten, tilbagebetaling af efterlønsbidrag, boligaftale, skattereform samt klimainvesteringer på spildevandsområdet. I ”underliggende finanspolitik” indgår den flerårige finanseffekt fratrukket initiativer, som allerede indgår i de gennemførte initiativer, dvs. offentlige investeringer i kickstarten, tilbagebetaling af efterlønsbidrag, trafikaftale samt skatteaftalen (ekskl. investeringsvindue). Der henvises i øvrigt til boks 3.3.

Kilde: *Økonomisk Redegørelse*, december 2012 og egne beregninger.

Boks 3.3**Revision af produktivetsforudsætningen i finanseffektberegningen**

Beregningen af finanspolitikens kortsigtede virkninger på den økonomiske aktivitet, den såkaldte finanseffekt, bygger på en definition af, hvornår finanspolitikken vurderes at være neutral. I finanseffektberegningerne indebærer en neutral finanspolitik som udgangspunkt, at den nominelle vækst i de forskellige budgetposter svarer til pris- og produktivitetstigningerne i den private sektor, jf. *Finansredegørelse 2004* og *Økonomisk Redegørelse*, december 2011 for en nærmere gennemgang.

I forbindelse med *Vækstplan DK* er den underliggende produktivetsvækst før indregning af nye initiativer nedjusteret fra 1½ til 1¼ pct. om året, jf. *bilag 2*. Med nedjusteringen af produktivetsvæksten og de deraf følgende nulpunkter fremstår finanspolitikken isoleret set mere lempelig, jf. *tabel a*. Udover nedjusteringen af produktivetsvæksten er definitionen af neutral finanspolitik og dermed principperne bag beregningen af finanseffekten uændret.

Tabel a**Finanseffektberegning ved en forudsat produktivetsvækst på hhv. 1½ pct. 1¼ pct.**

	2012	2013	2014
BNP-niveau (pct.)			
Etårig finanseffekt ved forudsat produktivetsvækst på 1¼ pct.	0,16	-0,30	-0,04
Etårig finanseffekt ved forudsat produktivetsvækst på 1½ pct.	0,12	-0,34	-0,08
Beskæftigelse (1.000 pers.)			
Finanseffekt (inkl. flerårige virkninger) ved forudsat produktivetsvækst på 1¼ pct.	-1,5	0,3	-0,4
Finanseffekt (inkl. flerårige virkninger) ved forudsat produktivetsvækst på 1½ pct.	-2,1	-1,1	-2,8

Anm.: De flerårige effekter er opgjort som aktivitetsvirkningen af finanspolitikken mv. fra og med 2012. Finanseffekten er inkl. aktivitetsvirkning af tilbagebetalingen af efterlønsbidrag.

Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger

3.5 Aktivitetsvirkninger af lavere selskabsskat

Med *Vækstplan DK* styrkes erhvervslivets rammevilkår gennem lavere selskabsskat og en nedsættelse af afgifter på energi mv. Det bidrager på sigt til flere investeringer, større kapitalapparat og højere produktivitet, *jf. kapitel 4*.

De øgede investeringer i den private sektor afspejler først og fremmest nedsættelsen af selskabsskatten. Når selskabsskatten sættes ned, øges efter-skat afkastet af virksomhedernes egenkapitalfinansierede investeringer.¹¹ Virksomhederne vil derfor som udgangspunkt øge investeringerne i Danmark

Erhvervsinvesteringerne vil stige, indtil afkastet af investeringer i Danmark igen svarer til afkastet (efter selskabsskat) af investeringer i udlandet. Flere investeringer i Danmark indebærer, at kapitalapparatet forøges. Flere og mere effektive maskiner mv. medfører, at den danske arbejdsproduktivitet forbedres.

Derudover øges husholdningernes samlede formue som følge af virksomhedernes højere afkast efter skat. Det vil bidrage til øget privatforbrug.

Virkningerne af en nedsættelse af selskabsskattesatsen er uddybet sidst i *afsnit 4.3*. I det følgende gennemgås de beregnede kortsigts-virkninger på ADAM-modellen.

Modelberegninger af virkningen af lavere selskabsskat

Beregningerne af de kortsigtede aktivitetsvirkninger ved en selskabsnedsættelse er foretaget ved et stød til ADAM-modellen, hvor kapitalapparatets usercost¹² er justeret eksogent. Endvidere lægges til grund, at det ønskede kapitalapparat stiger, allerede når nedsættelsen af selskabsskatten er besluttet, dvs. at virksomhederne på forhånd indkalkulerer, at selskabsskatten vil være lavere i de nye investeringers levetid. Justeringerne er foretaget i lyset af, at standardberegninger i ADAM ikke er en velegnet til at analysere lettelser af selskabsskatten, *jf. boks 3.4*.¹³

¹¹ Det gælder ikke for gældsfinansierede investeringer, men disse er allerede i udgangspunktet typisk begunstigede af rentefradrag i selskabsskatten.

¹² Defineret som omkostningen ved at skulle leje det pågældende kapitalapparat i et år.

¹³ I de mekaniske beregninger, der ligger til grund for finanseffektberegningerne, *jf. Økonomisk Redegørelse, december 2011*, er der ikke korrigeret for, at usercost i standard-ADAM udelukkende er beregnet for investeringer finansieret med fremmedkapital. Der korrigeres i de fler-årige effekter heller ikke for, at en gradvis sænkning af selskabsskatten af virksomhederne i ADAM opfattes som ny information i hver periode.

Boks 3.4**Selskabsskat og investeringsadfærd i ADAM-modellen**

Det er vurderingen, at en standardberegning i ADAM undervurderer de umiddelbare aktivitetsvirkninger af ændringer i selskabsskattesatsen. Det skyldes først og fremmest ADAM's modellering af virksomhedernes investeringsadfærd, hvor der ses bort fra, at en sænkning af selskabsskatten kan give anledning til et højere afkast af egenkapitalfinansierede investeringer.

Det skyldes, at investeringsforøgelse i ADAM som udgangspunkt antages at være fuldt finansieret ved fremmedkapital (gældsfinansieret). På grund af fradraget for renteudgifter i selskabsskatten vil både gevinst og omkostning stige ved lavere skattesats, og der vil derfor ikke være tilskyndelse til øgede investeringer finansieret med gæld. Tværtimod vil skatteværdien af afskrivningerne blive reduceret. Når investeringerne i ADAM alligevel stiger efter en årrække, afspejler det således alene en indkomsteffekt drevet af den lavere selskabsskat.

I praksis vil en del af investeringerne imidlertid være egenfinansieret, og en selskabsskattesænkning vil da indebære et højere afkast til ejerne. Udeladelse af denne effekt er efter Finansministeriets vurdering en fejlkilde ved mekanisk anvendelse af ADAM.

Hertil kommer, at virksomhedernes adfærd er træg i ADAM. Det betyder, at det ønskede niveau for kapitalapparatet reagerer meget langsomt på en nedsættelse af selskabsskatten, og at den gradvise indfasning af skattenedsættelsen opfattes som ny information i hver periode. Mens der kan argumenteres for, at der er en vis træghed i den faktiske investeringsbeslutning, er det vanskeligt at forudsætte, at det ønskede kapitalapparat ikke ændrer sig, når virksomheden får information om den lavere selskabsskat.

Endelig tager en standardberegning i ADAM heller ikke højde for virksomhedernes kursværdi, som på kort sigt løfter husholdningernes formuer og forbrug, når beskatningen sættes ned.

I standardversionen af ADAM er der ingen mærkbar aktivitetsvirkning på kort sigt af en nedsættelse af selskabsskattesatsen med 3 pct.-point over tre år, *jf. tabel 3.7*. Erhvervsinvesteringerne er reelt uændrede, og kapitalapparatets usercost stiger.

Tabel 3.7**Beregnete virkninger af en gradvis sænkning af selskabsskatten fra 25 pct. i 2013 til 22 pct. i 2016**

	Standard ADAM				Finansministeriets vurdering			
	2014	2015	2016	2017	2014	2015	2016	2017
BNP, pct.	0,0	0,0	0,1	0,2	0,1	0,1	0,2	0,2
Erhvervsinvesteringer, pct.	0,0	0,0	0,1	0,3	0,9	1,0	0,6	0,6
Beskæftigede, 1.000 pers.	0,0	0,5	1,5	3,0	0,6	1,5	2,2	3,3
Fremstilling, usercost (kapital)	0,1	0,3	0,4	0,4	-0,6	-0,7	-0,7	-0,7

Kilde: Egne beregninger

I Finansministeriets beregning er der foretaget to justeringer af standardberegningen i ADAM med henblik på at give en mere retvisende vurdering af effekten af lavere selskabsskat. Først og fremmest anvendes en alternativ modellering af usercost, som tager højde for, at investeringer til dels er egenfinansieret, *jf. boks 3.5*. Det betyder, at en lavere selskabsskat også som forventet giver anledning til lavere usercost, *jf. tabel 3.7*.

Boks 3.5**Justeringer af ADAM's modellering af kapitalapparatets usercost**

I ADAM er kapitalapparatets usercost modelleret ved følgende udtryk under antagelse af, at alle investeringer er gældsfinansierede.

$$u = \frac{1 - \tau \delta_r}{1 - \tau} ((1 - \tau) \cdot i + \delta_k - (1 - \delta_k) \cdot \pi) \cdot p$$

τ er den forventede marginale selskabsskattesats, δ er afskrivningsraten (fodtegn τ angiver skattemæssig og fodtegn k angiver økonomisk afskrivning), i er den nominelle rente, π er inflationen og p er investeringsprisen. Heraf følger, at en nedsættelse af τ isoleret set vil øge usercost.

Finansministeriets beregning af usercost tager udgangspunkt i finansieringsomkostningen, c , og den økonomiske afskrivningsrate, δ_k , hvor finansieringsomkostningen er givet ved et vægtet gennemsnit af gælds- og egenfinansieret kapital.

$$u = c + \delta_k$$

$$c = \beta r + (1 - \beta) \left[\frac{1}{(1 - \tau_k)} r + \frac{\tau_k}{(1 - \tau_k)} \pi \right] - \left(\frac{\tau_k}{1 - \tau_k} \right) \left[\frac{(r + \pi)}{(r + \pi) + \delta_r} \right] (\delta_r + \pi - \delta_k)$$

hvor β er den andel af investeringerne, der er gældsfinansieret, r er realrenten og τ_k er selskabsskattesatsen. Det indebærer, at en selskabsskattenedsættelse vil medføre et fald i usercost og øgede investeringer på kort sigt.¹

En mere detaljeret beskrivelse af usercost udtrykket og de anvendte parameterværdier fremgår af *boks 4.5*.

- 1) Med denne specifikation af usercost vil en nedsættelse af selskabsskatten på 3 pct.-point give et fald i usercost på 0,7 pct. Der er antaget en gældsfinansieringsandel på 40 pct., skattemæssige og regnskabsmæssige afskrivninger på hhv. 12 og 10 pct., samt en nominel rente på 4,75 pct. og en inflation på 1,8 pct., *jf. boks 4.5*.

Samtidig gøres virksomhedernes tilpasningsperiode efter ændringen af selskabsskatterne kortere ved at hæve det ønskede kapitalapparat eksogent fra det tidspunkt, hvor nedsættelsen af selskabsskatten annonceres (antaget medio 2013). Det er i Finansministeriets beregning forudsat, at det ønskede kapitalapparat hæves eksogent i perioden 2013-22 (med halv effekt i 2013). Det ønskede kapitalapparat i disse år er konkret fastsat til gennemsnittet af det modelberegnete ønskede kapitalapparat for perioden 2013-22. Dermed får det gradvise løft i det ønskede kapitalapparat frem mod 2020 allerede effekt på kort sigt i modsætning til, hvad ADAM-modellen ellers ville tilsige.

Med disse ændringer indtræder aktivitetsvirkningen tidligere, end standardversionen af ADAM tilsiger, *jf. tabel 3.7*. Der er dog stadig forudsat relativt begrænsede aktivitets- og beskæftigelseseffekter af lavere selskabsskat på kort sigt.

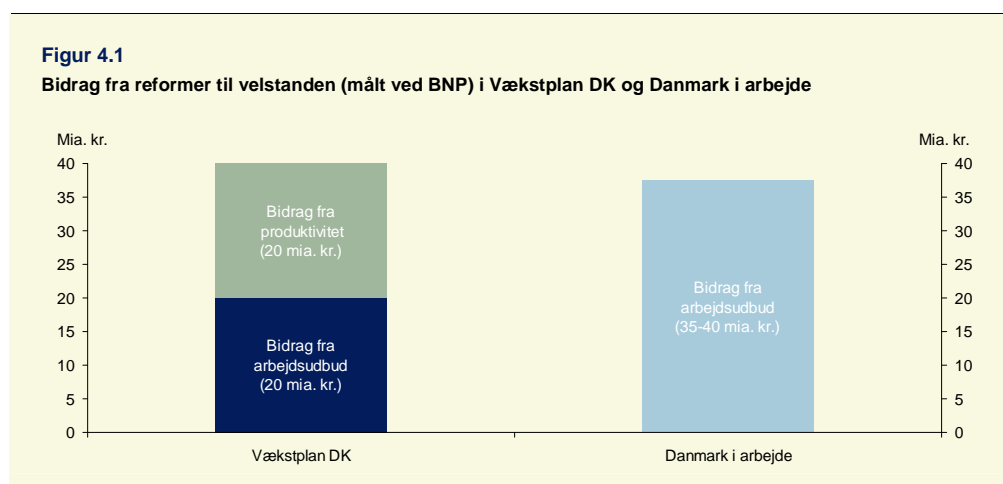
Kapitel 4. Nyt vækstmål frem mod 2020

4.1 Nyt 2020-mål – skærpet fokus på vækst og produktivitet

Med *Vækstplan DK* opstilles et nyt *vækstmål*, som skal supplere de overordnede finanspolitiske mål om mindst strukturel balance på den offentlige saldo i 2020 og holdbare offentlige finanser, der fortsat er kernen i planlægningen af finanspolitikken.

Målet sigter på, at der skal gennemføres reformer og initiativer, som løfter væksten i dansk økonomi med ekstra 40 mia. kr. frem mod 2020 (målt ved strukturelt BNP). Målet svarer til, at BNP-væksten skal forøges med i gennemsnit $\frac{1}{3}$ pct.-point årligt i perioden 2014-20 (strukturelt). I *Vækstplan DK* bliver den samlede vækst dermed på over 2 pct. om året i gennemsnit. I opfyldelsen af vækstmålet indgår de reformer af skat, førtidspension og fleksjob, som blev aftalt i 2012.

Målet om økonomisk vækst svarende til en ekstra forøgelse af strukturelt BNP med 40 mia. kr. i 2020 forudsætter både, at der sker en styrkelse af arbejdskraftens uddannelse og erhvervsdeltagelse, og at der gennemføres reformer, som forbedrer produktivitet og rammevilkår for den private sektor, *jf. figur 4.1.*

Anm.: I *Danmark i arbejde* fra maj 2012 indgår en række indsatsområder til at øge produktivitetsvæksten gennem forbedrede rammevilkår for erhvervslivet mv., men der indgår ikke en kvantificeret målsætning for forøgelse af produktivitetsvæksten eller bidrag herfra til den samlede vækst.

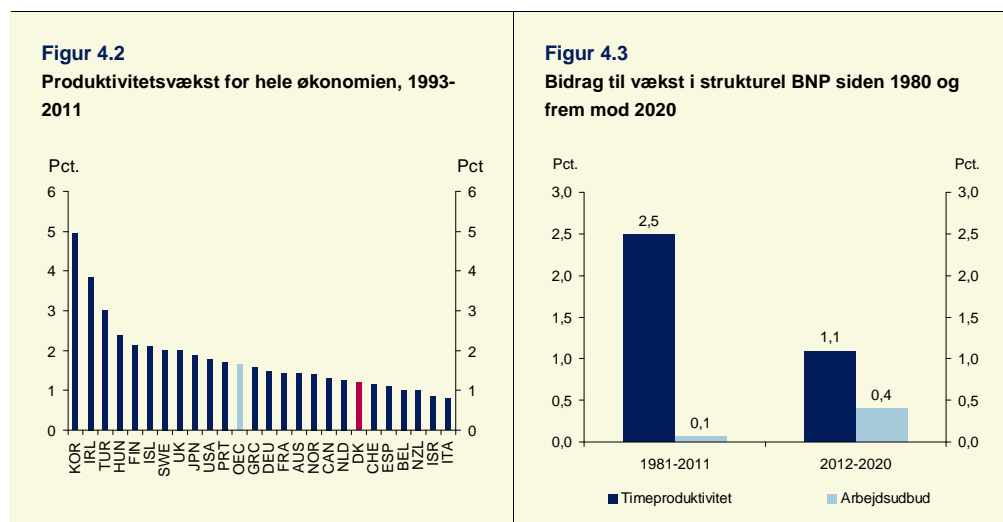
Kilde: Egne beregninger.

Vækstplan DK bygger videre på reform- og moderniseringsdagsordenen fra *Danmark i arbejde* fra maj 2012. I *Danmark i arbejde* var det et centralt sigtepunkt at øge arbejdsuddet via reformer svarende til ca. 60.000 fuldtidspersoner. Det svarer til et ekstra bidrag til den samlede velstand i Danmark på i størrelsesordenen 35-40 mia. kr. frem til 2020, *jf. figur 4.1.*

I det perspektiv er vækstmålet på 40 mia. kr. i *Vækstplan DK* på linje med målet om øget arbejdsudbud og beskæftigelse i *Danmark i arbejde*, når det omregnes til et bidrag til BNP. Der er imidlertid en ny balance i virkemidlerne, idet der i *Vækstplan DK* i højere grad lægges vægt på at øge produktiviteten, *jf. desuden kapitel 5.*

Baggrund for vækstmålet

Det nye vækstmål skal blandt andet ses i sammenhæng med, at produktivitetsvæksten i Danmark har ligget blandt de laveste i OECD i perioden 1993-2011, *jf. figur 4.2*.¹⁴ Produktivitetsudviklingen har også været lavere end i en række sammenlignelige lande, som eksempelvis Sverige og Tyskland.

Anm.: Luxembourg og Mexico er udeladt i figur 4.2. Der er regnet i strukturelle niveauer i figur 4.3.

Kilde: Danmarks Statistik, OECD og egne beregninger på 2020-forløbet inkl. vækstmål på 40 mia. kr.

I den samlede periode siden 1980 har velstandsudviklingen stort set alene været drevet af højere produktivitetsvækst, mens arbejdsudbuddets bidrag til væksten har været omtrent neutralt, *jf. figur 4.3*. Selv om produktivitetsstigningen med de nuværende forudsætninger er relativt afdæmpet, vil BNP-væksten også fremadrettet primært være drevet af fremgangen i produktiviteten. Et løft af produktivitetsvæksten vil bidrage til at fastholde Danmarks position som et af de mest velstående lande i OECD.

Reformer, der øger arbejdsudbuddet – enten gennem en højere deltagelse på arbejdsmarkedet eller et øget antal arbejdstimer for beskæftigede – kan også bidrage til at øge velstanden. Der er imidlertid grænser for, hvor meget arbejdsudbuddet kan vokse, hvorimod der for produktiviteten principielt ikke er nogen øvre grænse.

Vækstmål bredere end finanspolitiske mål

Vækstmålet skal ses som en overbygning til de finanspolitiske mål om mindst strukturel balance på den offentlige saldo i 2020 og holdbare offentlige finanser, som fortsat er kernen i den finanspolitiske planlægning. Sunde offentlige finanser og en stabil makroøkonomi udgør en central rammebetingelse for erhvervslivet.

¹⁴ Ved sammenligning på tværs af lande skal det bemærkes, at international arbejdsdeling og globalisering i sagens natur indebærer, at lande med et højt produktivitsniveau (som Danmark) som udgangspunkt må forventes at have en lavere produktivitetsvækst end mindre produktive lande. Det skyldes, at mindre produktive lande i højere grad har mulighed for at kopiere de teknologier mv., som de mest produktive lande allerede har indført. Derfor er det en naturlig tendens, at OECD-lande som eksempelvis Sydkorea og Tyrkiet har en produktivitetsvækst, som ligger væsentligt over Danmark og andre af de mest velstående OECD-lande. Den svage produktivitetsvækst i de senere år peger på, at Danmark har tabt terræn i forhold til landene i den teknologiske frontgruppe, herunder eksempelvis USA. Derfor er der også i Danmark et betydeligt potentiale for gennem bedre rammevilkår at høste produktivitetsgevinster som følge af bedre udnyttelse af ny teknologi mv.

I forhold til at opfylde de finanspolitiske mål, har reformer, der øger arbejdsudbuddet været et primært redskab. Det skyldes, at øget beskæftigelse forbedrer den offentlige saldo, både gennem højere skatteindtægter og lavere udgifter til indkomstoverførsler. Den offentlige saldo er derimod som udgangspunkt ret upåvirket af ændringer i produktivitetsvæksten. På den ene side vil højere produktivitetsvækst give højere lønstigninger i den private sektor og dermed øgede skatteindtægter. Men det opvejes på den anden side af øgede udgifter til offentlige lønninger (blandt andet gennem reguleringsordningen) og øgede udgifter til indkomstoverførsler (gennem satsreguleringen).¹⁵

Et vækst mål har generelt et bredere sigte end de finanspolitiske mål. Både reformer, som øger arbejdsudbuddet, og tiltag, som løfter produktiviteten, bidrager til indfrielse af målet om højere økonomisk vækst.

Udformning af vækst mål

Vækstmålet er fastsat som et reformkrav til økonomisk-politiske initiativer, der løfter BNP strukturelt med 40 mia. kr. i 2020. Målet er udformet, så det søger at opfylde tre centrale kriterier bedst muligt, *jf. boks 4.1*.

Boks 4.1

Centrale kriterier for økonomisk-politiske målsætninger

Ved opstilling af mål i den økonomiske politik er det hensigtsmæssigt, at følgende tre kriterier er opfyldt:

- Der skal være *instrumenter*, der med en vis sikkerhed kan bidrage til at opfylde målet.
- Målet skal være *robust* over for ændringer i de underliggende forudsætninger, fx justeringer af statistik, fremskrivningsgrundlag mv.
- Målsætningen skal være *kvantificerbar* med en vis præcision.

Udviklingen i BNP i de mellemløbende forløb kan være relativ følsom over for ændringer i de underliggende forudsætninger. Det gælder navnlig:

- *De årlige opdateringer af DREAM's og Danmarks Statistiks befolkningsprognose.* Befolkningsudviklingen kan have betydning for den fremadrettede udvikling i beskæftigelsen og derfor også BNP. Eksempelvis indebar opdateringen af *Danmarks Konvergensprogram 2012* med *Befolkningsprognose 2012* isoleret set en opjustering af den strukturelle BNP-vækst frem mod 2020 med knap 0,1 pct. årligt svarende til knap 9 mia. kr. i 2020.
- *Den forudsatte produktivitetsudvikling.* Produktivitetsfremgangen har direkte betydning for BNP-væksten. I forbindelse med det opdaterede 2020-forløb til *Vækstplan DK* er den underliggende årlige produktivitetsvækst i de private byerhverv (før nye tiltag) nedjusteret fra 1½ pct. til 1¼ pct. i ly-

¹⁵ Der er dog en række offentlige indtægtsposter, som ikke umiddelbart vokser, hvis den indenlandske produktivitet stiger. Det vedrører først og fremmest statens indtægter fra produktion af olie og gas i Nordsøen, men også offentlige indtægter som følge af afkastet af pensionsopsparing er forholdsvis uafhængige af den indenlandske produktivitet. Beskatningen af udbetalingen af opsparingsbaserede pensioner afhænger også kun med stor forsinkelse af ændringer i produktiviteten. På den anden side vil en langvarig stigning i den indenlandske produktivitetsvækst betyde et fald i de offentlige rentebetalingers andel af BNP og vil derved gøre det lettere at finansiere en given offentlig gæld.

set af den historiske udvikling, *jf. bilag 3*. Det indebærer isoleret set en nedjustering af BNP-niveauet i 2020 på ca. 1 pct. svarende til omkring 19 mia. kr.

- *Justeringer af skøn for strukturelt BNP i udgangspunktet*. Det beregnede strukturelle BNP er i sagens natur mere stabilt over tid end det faktisk opgjorte BNP i nationalregnskabet. Store revisioner af nationalregnskabet eller voldsomme konjunkturudsving, som eksempelvis det økonomiske tilbageslag efter finanskrisen, kan dog give anledning til betydelige justeringer af niveauet for det beregnede strukturelle BNP.

Disse forhold indebærer, at fremskrivningerne af både faktisk og strukturelt BNP kan blive revideret ganske betragteligt. Opfyldelse af en målsætning, som er knyttet til niveauet eller væksten i strukturelt BNP, risikerer derfor at være afhængig af tekniske forudsætninger snarere end de gennemførte tiltag.¹⁶

Når vækstmålet er bundet op på reformkrav, er det pr. konstruktion *robust* over for ændringer i beregningsgrundlaget bag de makroøkonomiske fremskrivninger. Samtidig er det alene aktive reformtiltag, der kan bidrage til at opfylde vækstmålet. Endvidere er der en række økonomisk-politiske *instrumenter*, der mere eller mindre direkte kan påvirke strukturelt BNP.

I forhold til det *kvantificerbare* omkring opfyldelsen af vækstmålsætningen er erfaringsgrundlaget med reformer, som øger BNP via større arbejdsudbud, relativt stort, og beregningsmetoderne på området er forholdsvist veludviklede. Det gælder ikke i samme grad i forhold til tiltag, som øger produktiviteten. Således er der et begrænset empirisk og metodemæssigt grundlag, hvad angår produktivitetseffekten af eksempelvis øget konkurrence og bedre regulering. Der findes visse redskaber, der kan tages udgangspunkt i, men der skal arbejdes videre med regnemoder, som med større sikkerhed og konsensus muliggør koblingen til vækstmålet i *Vækstplan DK*.

---

¹⁶ Som alternativ diskuteres ofte en målsætning om en given placering på en velstandsranliste i forhold til andre lande. Danmarks placering på ranglister vil være svært at kontrollere, idet velstandsudviklingen i andre lande vil påvirke opfyldelsen af målsætningen. Dertil kommer, at opgørelsen af en velstandsranliste er behæftet med stor usikkerhed, herunder som følge af usikkerhed knyttet til opgørelsen af købekraftskorrigerede tal. Typisk peges der eksempelvis på, at en forskel i købekraftskorrigeret BNP på 5 pct. er inden for usikkerhedsbåndet, mens ændringer på 5 pct. samtidig kan påvirke et enkelt lands placering på ranglisten markant. Samtidig kan der ske store løbende revisioner af de underliggende BNP-niveauer i forskellige lande. Herudover er det en udfordring at fremskaffe konsistente fremskrivninger for andre lande frem til 2020 og fremskrivninger fra fx OECD eller andre internationale institutioner tager typisk ikke højde for mulige forskydninger i bytteforholdet, selvom sådanne forskydninger historisk har spillet en betragtelig rolle for nogle lande, herunder for Danmark.

4.2 Indfrielse af vækstmålsætningen frem mod 2020

Den nye vækstmålsætning om at løfte velstanden med 40 mia. kr. frem mod 2020 (målt ved strukturelt BNP) kan grundlæggende opnås ved at:¹⁷

- Øge arbejdsudbuddet (antal arbejdstimer pr. indbygger)
- Øge produktiviteten (værdiskabelse pr. arbejdstime)

De seneste år er der gennemført en række reformer med sigte på at øge arbejdsudbuddet både ved at øge andelen af befolkningen, som er i beskæftigelse, og ved at øge arbejdstiden pr. beskæftiget. I 2012 er der vedtaget reformer af skat samt førtidspension og fleksjob. De fremlagte udspil til reformer af SU og kontanthjælp løfter på tilsvarende vis velstandsniveauet via højere beskæftigelse.

Værdiskabelsen pr. arbejdstime – produktiviteten – er blandt andet bestemt af de generelle rammevilkår, herunder arbejdsstyrkens kompetencer, velfungerende markeder for arbejdskraft, kapital og varer samt en effektiv infrastruktur.

Stabilitetsorienteret økonomisk politik, sunde offentlige finanser og gode skatteforhold kan ligeledes understøtte en gunstig produktivitetsudvikling. Hertil kommer en række øvrige rammevilkår som fx konkurrenceforhold og en effektiv offentlig regulering.

Gode rammevilkår understøtter, at virksomhederne er omkostningseffektive og konkurrencedygtige. Det øger mulighederne for at udvikle nye idéer og forretningsområder. Velfungerende markedet bidrager også til, at investeringerne finder hen til de brancher og virksomheder, som er mest produktive. Det er de grundlæggende kilder til øget produktivitet.

I *tabel 4.1* angives i oversigtsform, hvordan forskellige virkemidler kan antages at styrke vækstgrundlaget via henholdsvis øget arbejdsudbud og øget produktivitet.

---

¹⁷ Udviklingen i bytteforholdet kan også have betydning for velstandsudviklingen. Navnlig i Danmark har en gunstig udvikling i bytteforholdet bidraget til at højne velstanden sammenlignet med andre lande. Det har delvist modgået virkningen fra de seneste 10-15 års svage produktivitetsudvikling. Det er dog vanskeligt at pege på økonomisk politiske instrumenter, som kan påvirke bytteforholdet.

Tabel 4.1**Mulige mål og midler til øget velstand**

	Øget arbejdsudbud	Produktivitet og værdiskabelse
Arbejdsmarked		
Reform af kontanthjælp, aktivering, integration mv.	X	
Længere aftalt arbejdstid	X	
Uddannelse og forskning		
Højere uddannelsesniveau	X	X
Tidligere færdiggørelse af uddannelse	X	X
Private investeringer i forskning og udvikling		X
Skat		
Øget gevinst ved at få et job	X	
Lavere skat på den sidst tjente krone	X	X
Lavere beskatning af virksomheder		X
Vilkår for erhvervslivet		
Øget konkurrence		X
Erhvervs- og vækstpolitik		X
Afskaffelse af uhensigtsmæssig regulering		X
Adgang til finansiering		X
Modernisering af offentlig sektor		
Konkurrenceudsættelse af offentlige opgaver		X
Øget brug af offentligt-private partnerskaber		X
Forbedret effektivitet i den offentlige sektor		X
Infrastruktur		X

Anm.: En række af de mulige midler kan også have effekter udover de primære virkninger angivet i tabellen. Fx kan bedre infrastruktur principielt også bidrage til øget arbejdsudbud via øget mobilitet for jobsøgende, eller hvis noget af den sparede transporttid for beskæftigede personer anvendes til længere arbejdstid.

Langsigtet reformstrategi i Vækstplan DK

Den nye vækstmålsætning om at øge BNP strukturelt med 40 mia. kr. frem mod 2020 skal indfries dels gennem reformer, der forbedrer de private virksomheders vilkår (Reformspor 1) og dels gennem reformer af arbejdsmarkedet og uddannelserne, der øger beskæftigelsen (Reformspor 2). Det er udgangspunktet, at de to reformspor hver skal bidrage med 20 mia. kr. til indfrielse af den samlede vækstmålsætning, jf. figur 4.4.

Reformspor 1 – vækst gennem øget produktivitet

Det er vurderet, at de konkrete initiativer i *Vækstplan DK* til forbedring af erhvervslivets rammevilkår mv. kan øge produktiviteten svarende til en forøgelse af strukturelt BNP med i størrelsesordenen 6 mia. kr. frem mod 2020. Det betyder, at der udestår reformbidrag fra yderligere tiltag, som styrker rammevilkårene for det private erhvervsliv og løfter produktiviteten svarende til et BNP-bidrag på 14 mia. kr. frem mod 2020.

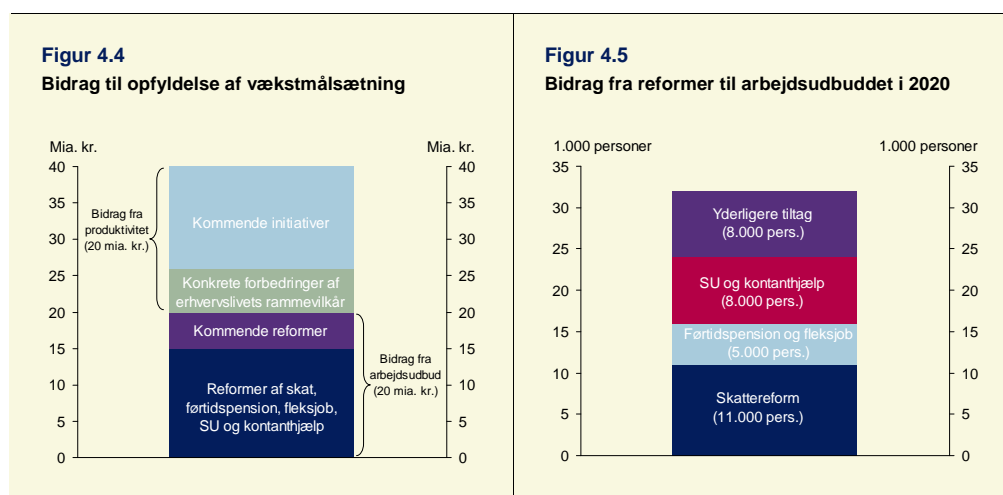
Bidraget til BNP på 6 mia. kr. skyldes først og fremmest nedsættelsen af selskabsskatten, som skønnes at løfte produktiviteten svarende til et BNP-bidrag på 3½-4

mia. kr. i 2020 *jf. afsnit 4.3 nedenfor*. De øvrige lempelser af energifgifter mv., der indgår i *Vækstplan DK*, skønnes foreløbigt at øge produktivitet og BNP med i størrelsesordenen 1-1½ mia. kr. frem mod 2020. Derudover er det groft anslået, at de øgede offentlige investeringer frem mod 2020 kan bidrage til et løft i BNP-niveauet svarende til ca. 1 mia. kr. i 2020. De angivne intervaller afspejler, at skønnene er forbundet med usikkerhed.¹⁸

Det udestående vækstbidrag vil skulle opnås via tiltag, som sigter på en generel forbedring af rammevilkårene for erhvervslivet på tværs af brancher inden for følgende fire centrale indsatsområder, som er skitseret i *afsnit 2.3.1 i Vækstplan DK*:

- Konkurrencedygtige og stabile rammer for erhvervsbeskatning
- Øget konkurrence og bedre regulering
- Erhvervsvenlig offentlig sektor
- Moderne infrastruktur og en velfungerende og effektiv forsyningssektor

Det udestående vækstbidrag på 14 mia. kr. skal ses i sammenhæng med, at der er nedsat en produktivitetskommission, som ved udgangen af 2013 vil komme med anbefalinger til, hvordan produktiviteten kan forbedres. Anbefalingerne herfra vil være en del af grundlaget for kommende tiltag til at hæve produktivitetsvæksten.

Anm.: Reformerne i Reformspor 2 indeholder samlet en forøgelse af arbejdsudbuddet og den strukturelle beskæftigelse svarende til 32.000 fuldtidspersoner i 2020. Hertil kommer ca. 1.000 personer, som er afledt af den produktivitetsforøgelse via større kapitalapparat, som følge af initiativerne i *Vækstplan DK*. Samlet øges arbejdsudbuddet således med 33.000 personer i 2020 som følge af reformer mv. i *Vækstplan DK*.

Kilde: Egne beregninger

Reformspor 2 – vækst gennem reformer af uddannelse og arbejdsmarked

Reformer af arbejdsmarked og uddannelse, der øger beskæftigelsen, forudsættes som udgangspunkt at kunne øge strukturelt BNP med 20 mia. kr. Det svarer til, at

¹⁸ Beregninger på DREAM-modellen anslår en BNP-virkning af lavere selskabsskat på ca. 3½ mia. kr. i 2020 og af lavere afgifter på ca. 1 mia. kr. De øgede offentlige investeringer løfter isoleret set det offentlige kapitalapparat i 2020 med ca. 14 mia. kr., der groft anslås at svare til et BNP-bidrag på ca. 1 mia. kr. Beregningen af afkastet af offentlige investeringer forudsætter at bidraget til mål opfyldelse svarer til markedsrenten plus afskrivninger. Der er således ikke taget hensyn til, at visse offentlige investeringsprojekter evt. kan give et højere afkast svarende til en positiv samlet cost-benefit afvejning. Omvendt er det heller ikke med, at en del af afkastet kan vise sig gennem fx bedre miljø eller andre ikke-markedsmæssige gevinster, der ikke direkte påvirker strukturelt BNP.

arbejdsudbuddet skal forøges via reformer med ca. 32.000 fuldtidspersoner i 2020, *jf. figur 4.5*. I beregningerne er der forudsat et gennemsnitligt BNP-bidrag på ca. 0,6 mio. kr. pr. beskæftiget (med gennemsnitlig arbejdstid), *jf. nedenfor*.

I forhold til det samlede bidrag på 20 mia. kr. fra øget arbejdsudbud bidrager skattereformen fra 2012 med ca. 8 mia. kr., mens reformen af førtidspension og fleksjobordningen bidrager med 3 mia. kr. frem mod 2020, *jf. tabel 4.2*. Dvs. allerede gennemførte reformer bidrager med 11 mia. kr. til opfyldelse af vækstmålet.

De foreslåede reformer af SU og kontanthjælp, som er en del af *Vækstplan DK*, vurderes at styrke værdiskabelsen gennem en større og til dels bedre kvalificeret arbejdsstyrke med et BNP-bidrag på i størrelsesordenen 4 mia. kr. Der er i beregningerne af reformernes virkning på BNP taget højde for, hvorledes det øgede arbejdsudbud er sammensat med hensyn til gennemsnitlig timeløn og produktivitet, *jf. afsnit 4.3.1 nedenfor*.

Det betyder, at der udestår et yderligere bidrag fra Reformspor 2 på ca. 5 mia. kr. frem mod 2020. Med en gennemsnitlig produktivitet svarer det til ca. 8.000 fuldtidsbeskæftigede.

En forøgelse af arbejdsudbuddet med 8.000 fuldtidsbeskæftigede kan forbedre de offentlige finanser med omkring 2 mia. kr. Forbedringen afhænger af de konkrete initiativer. Indfrielsen af det resterende vækstbidrag vil derfor isoleret set medføre et øget finanspolitisk råderum. Det forudsætter, at der ikke er merudgifter forbundet med de tiltag, som skal opfylde målet om vækst gennem øget arbejdsudbud.

Tabel 4.2

Opfyldelse af vækst mål i 2020

	Vækstbidrag i 2020 (mia. kr., 2013-priser)
Reformer af rammevilkår for erhvervslivet	20
Vækstplan DK: Konkrete initiativer, herunder lavere selskabsskat til forbedring af erhvervslivets rammevilkår	6
Målsætning om yderligere tiltag de kommende år som styrker rammevilkår for det private erhvervsliv og løfter produktiviteten	14
Reformer som øger uddannelsesniveau og strukturel beskæftigelse	20
Skattereform 2012	8
Reform af førtidspension og fleksjob 2012	3
Udspil til reformer af SU og kontanthjælp	4
Målsætning om yderligere arbejdsmarkedsreformer (svarende til at øge beskæftigelsen med i størrelsesordenen 8.000 personer)	5
Uddannelsesmålsætninger	Positiv effekt efter 2020
Reformbidrag til indfrielse af vækst mål i 2020	40

Kilde: Egne beregninger.

Investeringer i unges uddannelse er først og fremmest langsigtinvesteringer. Effekten på velstandsniveauet kommer først over tid, idet et voksende uddannelses-

niveau først har gennemslag på arbejdsstyrkens samlede kvalifikationsniveau i takt med, at de højere uddannede unge generationer indtræder på arbejdsmarkedet og erstatter ældre generationer med et lavere gennemsnitligt uddannelsesniveau.

Indfrielsen af uddannelsesmålsætningerne for ungdomsuddannelser og videregående uddannelser (95 pct. og 60 pct. af en årgang) vurderes på langt sigt at kunne øge velstanden med i størrelsesordenen 1½ pct., *jf. Danmark i arbejde*. Bidraget kan primært henføres til højere kvalitet af arbejdsudbuddet. Vurderingen er forholdsvis grov, og der vil blive gennemført yderligere analyser af sammenhængene mellem ændret uddannelsessammensætning og produktivitet.

På kortere sigt kan målrettet voksen- og efteruddannelse bidrage til at fastholde og udbygge de kvalifikationer, der er brug for på arbejdsmarkedet. En målrettet styrkelse af erhvervsuddannelserne kan endvidere spille en vigtig rolle blandt andet for danske industriarbejdspladser og virksomheder.

4.3 Regneprincipper for reformeffekt på velstanden

Udgangspunktet for beregningerne af reformers effekt på velstanden er deres bidrag til strukturelt BNP. Det skal ses i lyset af, at BNP i en international sammenhæng er det mest anvendte samfundsøkonomiske mål for den materielle værdiskabelse i et land.

Overordnet set kan virkningen på strukturelt BNP imidlertid justeres for følgende tre forhold, i det omfang de konkrete tiltag har effekt herpå:

- Moms, afgifter og subsidier
- Afskrivninger
- Renter, udbytter og lønninger til udlandet

Dertil kommer, at den samfundsmæssige velfærd også kan påvirkes, hvis der fx er virkninger på miljø, natur, sundhed eller andre forhold, som ikke indgår i målt BNP, men kan påvirke borgernes livskvalitet. En samlet vurdering af politik-tiltags virkninger bør derfor inddrage sådanne forhold, hvor det er relevant.

Ved at justere reformers bidrag til strukturelt BNP for de nævnte tre forhold vil virkningen af et givet initiativ mere retvisende være udtryk for ændringen i velstanden snarere end ændringen i produktionen, *jf. boks 4.2*. I forhold til beregningen af de konkrete initiativers bidrag til vækst målet på 40 mia. kr. er der korrigeret for at ændringer i multinationale selskabers placering af overskud/underskud afledt af ændrede selskabsskatte regler ikke øger nationalindkomsten. Endvidere indgår ikke bidrag fra diskretionære ændringer i afgiftssatser. Derudover er der taget udgangspunkt i virkningen på strukturelt BNP.

Boks 4.2**Mulige korrektioner ved beregning af bidrag til velstand**

Moms, afgifter og subsidier: BNP opgøres i markedspriser, det vil sige inklusive moms, afgifter og subsidier. Det betyder som udgangspunkt, at indførelse af en ny afgift eller forhøjelse af en eksisterende afgift bidrager til at øge BNP, fordi øgede afgifter slår direkte igennem på det opgjorte BNP. Derfor er de skønnede reformbidrag til vækstmålsætningen på 40 mia. kr. opgjort eksklusivt bidrag fra diskretionære ændringer i afgiftssatser.

Afskrivninger på kapitalapparatet: BNP opgøres inklusive afskrivninger på kapitalapparatet. Afskrivninger er et udtryk for værdien af forbruget af fast realkapital – eller med andre ord den værdiforringelse af kapitalapparatet, der finder sted i form af slid mv. som følge af produktionsprocessen. Afskrivninger er dermed ikke udtryk for velstand, og bidrag til opfyldelse af vækstmålet bør som udgangspunkt opgøres eksklusivt afskrivninger. Dermed kan det sikres, at initiativer, der bidrager til at øge kapitalapparatet – og dermed også efterfølgende øger afskrivningerne – ikke vurderes kunstigt fordelagtige.

Renter, udbytter og lønninger til udlandet, netto: BNP er et mål for den samlede produktion i Danmark i en given periode. BNP er dermed ikke et mål for den indkomst, der er til rådighed for danskere. I det omfang udlændinge investerer i danske virksomheder, vil det øge BNP, men virkningen på nationalindkomsten vil være mindre, hvis dele af virksomhedernes overskud trækkes ud af landet. På tilsvarende vis kan et tiltag, der øger den private opsparing medføre, at dele af opsparingen investeres i udlandet og dermed ikke påvirker BNP. Afkastet af investeringen vil imidlertid øge nationalindkomsten og bidrager dermed til at øge velstanden. På den baggrund medregnes ændringer i multinationale selskabers placering af overskud/underskud afledt af ændrede selskabsskatteregler ikke i opfyldelsen af vækstmålsætningen, *jf. nedenfor*.

Desuden gælder det, at målsætningen opgøres som de strukturelle virkninger. Det betyder, at kortsigtede aktivitetsvirkninger ikke kan indgå i opfyldelsen af målsætningen.

I forhold til at kunne måle BNP-effekten af de gennemførte tiltag er der i de økonomiske ministerier udviklet metoder til at skønne over diverse initiativers virkning på antallet af beskæftigede (deltagelseeffekten) og antal udførte arbejdstimer pr. beskæftiget (timeeffekten), som tilsammen udgør de pågældende tiltags virkning på arbejdsudbuddet.

Som nævnt ovenfor er det imidlertid vanskeligere at opgøre forskellige initiativers virkning på produktiviteten. Vedrørende ændringer i selskabsskattesatsen er der metoder til at skønne over produktivitetseffekten, *jf. afsnit 4.3.2 nedenfor*. På andre områder, herunder effekten af øget konkurrence og ændret regulering, skal der som nævnt arbejdes videre med metoder til kvantificering af effekten på produktiviteten.

Beregning af fuldtidsbeskæftigedes bidrag til vækstmål

Bidraget til vækstmålet fra en fuldtidsbeskæftiget beregnes med udgangspunkt i bruttoværditilvæksten (BVT) pr. beskæftiget i de private byerhverv (omregnet til markedspriser).¹⁹ Det svarer i gennemsnit til et bidrag på ca. 0,6 mio. kr. pr. fuldtidsbeskæftiget. Ved at benytte de private byerhverv undgås det at indregne effekter fra blandt andet Nordsø-produktionen – som har en ekstraordinært høj arbejdsproduktivitet. Samtidig sikres det, at beregningerne ikke implicit lægger til grund, at et givent tiltag vil øge Nordsø-produktionen.

¹⁹ De private byerhverv omfatter hele økonomien ekskl. offentlig forvaltning og service, primære erhverv (landbrug mv. og råstofudvinding – herunder Nordsø-produktion) samt boliger og udlejning af erhvervsjendomme.

Forskelle i lønindkomst på tværs af arbejdsstyrken peger på, at der er forskel på produktiviteten og dermed på de enkelte socioøkonomiske gruppers bidrag til produktionen *jf. boks 4.3*. Det indebærer, at reformbidraget til opfyldelse af vækst målet fra øget arbejdsudbud afhænger af, hvilke grupper det øgede arbejdsudbud omfatter.

Boks 4.3

Forskelle i produktivitet på tværs af arbejdsstyrken

Der er en forholdsvis tæt sammenhæng mellem løn og produktivitet – både historisk og på tværs af lande. En høj løn er således en relativt pålidelig indikator for en tilsvarende høj produktivitet. Den tætte sammenhæng mellem løn og produktivitet afspejler en grundlæggende økonomisk mekanisme: Lønmodtagerne vil som udgangspunkt søge job, hvor lønnen er højest i forhold til den krævede arbejdsindsats. Virksomhederne tiltrækker ansatte blandt andet ved at tilbyde konkurrencedygtig løn. Det indebærer, at virksomhederne overordnet set vil tilbyde en løn, som svarer til den værdi, som lønmodtagerne skaber for virksomheden.

Beregninger af lønindkomst på tværs af fuldtidsbeskæftigede understreger, at det er nødvendigt at tage højde for disse løn/produktivitetsforskelle, når reformers bidrag til vækst målsætningen skal opgøres. Eksempelvis er indkomsten for en topskatteyder omtrent 1½ gange større end for en gennemsnitlig fuldtidsbeskæftiget, *jf. tabel a*. Samtidig vil lønindkomsten for personer, der overgår til beskæftigelse efter en længere periode som ledig, ofte være lavere end for den gennemsnitlige fuldtidsbeskæftigede.

Tabel a

Bidrag til vækst mål på tværs af arbejdsstyrken

	Lønindkomst i forhold til gennemsnittet for alle fuldtidsbeskæftigede
Alle fuldtidsbeskæftigede	1,00
Topskatteydere	1,46
Ikke-topskatteydere	0,79
Kontanthjælpsmodtagere	0,60
Dagpengemodtagere	0,72
<i>Nyuddannede:</i>	
- Faguddannelser	0,71
- Korte og mellemlange videregående uddannelser	0,83
- Lange videregående uddannelser	1,00

Anm.: For kontanthjælpsmodtagere og dagpengemodtagere er der taget udgangspunkt i de fuldtidsbeskæftigede, der har modtaget den pågældende indkomstoverførsel i 75 pct. af tiden i det forrige kalenderår. For nyuddannede er der ligeledes taget udgangspunkt i fuldtidsbeskæftigede, som har færdiggjort uddannelse i forrige kalenderår.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af stikprøver af befolkningen på 33,3 pct. og DREAM forløbsdatabase.

Skattereformen fra juni 2012 skønnes med usikkerhed at øge arbejdsudbuddet svarende til ca. 11.000 fuldtidspersoner i 2020. Det er skønnet, at knap halvdelen af det øgede arbejdsudbud i 2020 kan henføres til øget deltagelse på arbejdsmarkedet, men godt halvdelen kan henføres til øget timeudbud for de i forvejen beskæftigede. Hovedparten af det højere timeudbud kan henføres til forhøjelsen af indkomstgrænsen for topskat. Dermed må det formodes, at det ekstra timeudbud er forbundet med en relativ høj timeproduktivitet. På den baggrund skønnes det med betydelig usikkerhed, at skattereformen bidrager med godt 8 mia. kr. til opfyldelse af vækst målet i 2020. Med tilsvarende regneprincipper vurderes reformen af førtidspension og fleksjob at bidrage med 3 mia. kr. til vækst målet i 2020.

Skattereformen fra juni 2012 og reformen af førtidspension og fleksjob har imidlertid større virkning på længere sigt end den opgjorte virkning i 2020. Fx skønnes den varige virkning af skattereformen til knap 16.000 fuldtidspersoner. Det svarer til, at vækstbidraget på langt sigt kan øges til knap 11 mia. kr. Tilsvarende skønnes reformen af førtidspension og fleksjob at bidrage til at øge arbejdsudbuddet med godt 12.000 fuldtidspersoner på sigt, svarende til et vækstbidrag på langt sigt på knap 7 mia. kr.

Virkninger af en nedsættelse af selskabsskattesatsen

En lavere selskabsskat forbedrer danske virksomheders rammevilkår på en række områder. Det bidrager til, at:

- Danske og udenlandske virksomheder investerer mere i Danmark
- Arbejdsproduktiviteten forbedres
- Reallønnen stiger
- Arbejdsudbuddet øges
- Overskud placeres i højere grad i Danmark frem for i udlandet, og virksomhedernes gældsætning i Danmark mindskes

Et arbejdsrapport fra OECD peger i en empirisk analyse på, at selskabsskat er et af de mest effektive skatteinstrumenter til at skabe øget vækst, *jf. boks 4.4.*

Boks 4.4

Selskabsskat som et effektivt instrument til at skabe øget vækst

Et arbejdsrapport fra OECD peger på, at selskabsskatten er en af de skatter, der hæmmer den økonomiske vækst mest.¹ OECD's resultat skal blandt andet ses i lyset af, at kapital er relativt mobil sammenlignet med andre beskatningsobjekter som fx privatforbrug og fast ejendom. En relativt høj selskabsskat vil derfor i højere grad medføre, at beskatningsgrundlag og kapital søger væk til andre lande.

OECD peger på, at lavere selskabsskat primært øger væksten gennem øget produktivitet:

- Lavere selskabsskat øger investeringerne, fordi efter-skat afkastet af investeringer øges. Det påvirker både investeringer foretaget af indenlandske virksomheder samt direkte udenlandske investeringer. Dermed øges kapitalapparatet, hvilket igen øger arbejdsproduktiviteten som følge af, at der er mere kapital til rådighed pr. beskæftiget. OECD påpeger i den forbindelse, at en høj selskabsskat i højere grad hæmmer væksten i små, åbne økonomier – som fx Danmark – end i mere lukkede økonomier.
- Lavere selskabsskat kan også øge totalfaktorproduktiviteten (TFP) gennem eksempelvis større incitament til at investere i innovative aktiviteter, mindre forvriddning af de relative faktorpriser, mindre favorisering af gældsfinansiering og dermed bedre allokering af investeringer. Desuden kan TFP øges igennem øget videndeling fra multinationale til indenlandske virksomheder som følge af øgede udenlandske investeringer.

1) Johansson, A.; Heady, C.; Arnold, J.; Brys, B. and L. Vartia (2008), "Taxation and Economic Growth", OECD Economics Department Working Papers No. 620.

Når selskabsskattesatsen i Danmark sættes ned, bliver danske virksomheders beslutninger om investering og risikotagning mindre følsomme over for skattemæssige forhold. Samtidig vil investeringsbeslutningerne mv. i højere grad være styret af, hvad der er rentabelt før skat.

Erhvervsinvesteringerne øges, når selskabsskatten sænkes. Det skyldes, at beskattningen af afkastet af virksomhedernes egenkapitalfinansierede investeringer sænkes, hvorved afkastet efter selskabsskat bliver højere.²⁰ Virksomhedernes investeringsniveau afhænger af afkastet efter selskabsskat. Derfor vil virksomhederne som udgangspunkt øge investeringerne indtil efter-skat-afkastet igen svarer til situationen før skatnedsættelsen.

Erhvervsinvesteringerne i Danmark vil således stige, indtil der ikke længere er et merafkast ved investeringer i Danmark – dvs. når afkastet af danske investeringer igen svarer til afkastet (efter selskabsskat) af investeringer i udlandet. Flere investeringer i Danmark betyder, at kapitalapparatet permanent forøges. Flere og mere effektive maskiner mv. medfører, at den danske arbejdsproduktivitet forbedres.

På lidt længere sigt vil øget produktivitet slå igennem i højere lønninger end ellers. Det medvirker til at understøtte arbejdsudbuddet og beskæftigelsen. Det anslås, at nedsættelsen af selskabsskattesatsen fra 25 til 22 pct. kan øge det strukturelle arbejdsudbud med 1.000 fuldtidspersoner svarende til 0,03 pct.

De langsigtede virkninger af lavere selskabsskat afspejler, at selskabsskatten på sigt helt overvejende hviler på lønindkomst i en lille åben økonomi. De højere lønninger i den private sektor fører via den såkaldte reguleringsordning og satsreguleringen også til højere lønninger i den offentlige sektor og højere overførselsindkomster.

Samlet set forventes tilpasningen af lønninger, kapitalapparat og arbejdsudbud at medføre en stigning i produktionen i den private sektor (eksklusive råstofudvinding, finansiel sektor mv.) på ca. 0,3 pct., *jf. boks 4.5*. Det svarer til en stigning i BNP på i størrelsesordenen 3½-4 mia. kr. frem mod 2020.

---

²⁰ Det er anderledes med gældsfinansierede investeringer, men disse er netop i udgangspunktet typisk allerede begunstigede af skattesystemet, jf. nedenfor.

Boks 4.5**Stigning i produktionspotentialet ved en selskabsskattenedsættelse fra 25 pct. til 22 pct.**

I det følgende redegøres for en metode til at skønne over effekten på produktionspotentialet ved en nedsættelse af selskabsskattesatsen fra 25 pct. til 22 pct. Metoden giver omtrent samme resultater som beregninger på DREAM-modellen.

Produktionsfunktionen og markederne

Produktionen i økonomien antages at kunne beskrives ved en standard Cobb-Douglas produktionsfunktion med konstant skalaafkast, hvor produktionsfaktorerne udgøres af arbejdskraft (L) og kapital (K), og α angiver det konstante L/Y-forhold (lønknoten).

$$Y = L^\alpha K^{1-\alpha}$$

Det lægges yderligere til grund, at markederne på sigt er karakteriseret ved, at der er fuldkommen konkurrence og information. Med disse forudsætninger vil prisen på arbejdskraft (dvs. lønnen, w) og omkostningen for en virksomhed ved at forøge kapitalapparatet marginalt (også kaldet *usercost*, u) i ligevægt svare til det afkast, virksomheden har ved henholdsvis at forøge mængden af arbejdskraft eller mængden af kapital. Ligevægtsudtrykkene for henholdsvis kapital og løn er givet ved:

$$K = \left(\frac{1-\alpha}{u} \right)^{\frac{1}{\alpha}} L$$

$$w = \alpha \left(\frac{1-\alpha}{u} \right)^{\frac{1-\alpha}{\alpha}}$$

Prisen for kapitalforbruget – Usercost

Usercost er et simpelt udtryk for, hvor stort afkastet af en marginal stigning i kapitalforbruget skal være for, at virksomhedernes omkostninger forbundet med kapitalforøgelsen netop dækkes, når der dels tages højde for afskrivninger på kapitalen, δ_k , dels for omkostningerne forbundet med finansiering af kapitalen (finansieringsomkostningerne)

$$\text{Usercost: } u = \delta_k + \text{finansieringsomkostninger}$$

Finansieringsomkostningerne afhænger af, hvor stor en andel der udgøres af lånefinansiering (β) relativt til egenkapitalfinansiering ($1-\beta$) – herunder som følge af, at der er skattefradrag for renteudgifter i forbindelse med lånefinansiering, men ikke fradrag for forrentning af egenkapitalen. Finansieringsomkostningerne afhænger også af forskellen mellem de skattemæssige afskrivninger, δ_s , og økonomiske afskrivninger, δ_k . I Danmark er det typisk således, at de skattemæssige afskrivninger er højere end de økonomiske, hvilket alt andet lige tilskynder et højere investeringsniveau.

$$\text{finansieringsomkostninger} = \beta \cdot (i - \pi) + (1 - \beta) \cdot \text{egenkapitalomkostninger} - \text{afskrivningsled}$$

Hvor i angiver den nominelle rente og π inflationen. Den direkte omkostning forbundet med lånefinansiering er givet ved den reale forrentning af lånet, $r = i - \pi$, mens omkostningen ved egenkapitalfinansiering afspejler den alternative forrentning, der kunne være opnået ved at investere i et andet aktiv. Ved en forudsætning om, at aktionærernes skat på udbyttet og aktiekapitalgevinster fra selskabet svarer til beskatningen af deres alternative afkast, er den reale omkostning:

$$\text{egenkapitalomkostninger} = \frac{i - \pi}{1 - \tau_k} + \frac{\pi \tau_k}{1 - \tau_k}$$

Hvor τ_k angiver selskabsskattesatsen. Virksomhederne kan fratække en andel af den pris, de har betalt for et givet kapitalgode årligt i forbindelse med opgørelsen af deres skattepligtige indkomst. Afskrivningsleddet er et udtryk for den ekstra nutidsværdi af de skattemæssige afskrivninger i forhold til aktivernes nominelle værdiforringelse.

$$\text{afskrivningsled} = \frac{\tau_k}{1 - \tau_k} \frac{i}{i + \delta_s} (\delta_s + \pi - \delta_k)$$

Indsættes først afskrivningsleddet og udtrykket for egenkapitalomkostningerne i udtrykket for finansieringsomkostningerne, der efterfølgende indsættes i udtrykket for usercost findes, at det merafkast, som en virksomhed kræver for at forøge forbruget af kapital marginalt, kan skrives som:

$$u = \delta_k + \beta(i - \pi) + (1 - \beta) \frac{i - \pi(1 - \tau_k)}{1 - \tau_k} - \frac{\tau_k}{1 - \tau_k} \frac{i}{r + \delta_e} (\delta_e + \pi - \delta_k)$$

$$= \delta_k + \beta r + (1 - \beta) \left[\frac{1}{1 - \tau_k} r + \frac{\tau_k}{1 - \tau_k} \pi \right] - \frac{\tau_k}{1 - \tau_k} \left[\frac{(r + \pi)}{r + \pi + \delta_e} \right] (\delta_e + \pi + \delta_k)$$

Dette udtryk indgår i beregningen af kapitalapparatets størrelse og lønnen, *jf. ovenfor*. Med de beregningsforudsætninger, der er lagt til grund nedenfor, *jf. tabel a*, kan man for de to forskellige selskabsskattesatser før og efter nedsættelsen finde et udtryk for produktionens størrelse og aflønningen af henholdsvis kapital og arbejdskraft.

Tabel a
Beregningsforudsætninger

	Gældende regler	Efter satsnedsættelsen
Lønknoten (α)	0,70	0,70
Kapitalknoten ($1 - \alpha$)	0,30	0,30
Nominal rente (pct., i)	4,75	4,75
Inflation (pct., π)	1,80	1,80
Realrente (pct., r)	2,95	2,95
Selskabsskattesats (pct., τ_k)	25	22
Skattemæssige afskrivninger (pct., δ_e)	12	12
Økonomiske afskrivninger (pct., δ_k)	10	10
Gældsfinansieringsandel (pct., β)	40	40
Egenkapitalfinansieringsandel (pct., $1 - \beta$)	60	60

Forøgelse af BNP-niveauet

En nedsættelse af selskabsskattesatsen fra 25 til 22 pct. forventes med afsæt de gjorte forudsætninger at medføre en stigning i produktionen i den private sektor (ekskl. råstofudvinding, finansiel sektor mv.) på i størrelsesordenen 0,3 pct., *jf. tabel b*. Det øger BNP med ca. 3½-4 mia. kr., hvoraf stigningen i kapitalindkomst udgør omkring 1/3, og stigningen i arbejdsindkomst udgør ca. 2/3.

Tabel b
Virkninger af nedsættelse af selskabsskattesatsen

	Relativ ændring i pct.
Usercost	-0,7
K (kapital)	1,0
w (løn)	0,3
y (produktion)	0,3
u*K (aflønning af kapital)	0,3
w*L (aflønning af arbejdskraft)	0,3

Med lavere selskabsskat skabes desuden et øget – og sundere – incitament til at tage risiko. Det skyldes, at skattemæssige underskud ikke altid kan udnyttes til modregning i senere skattemæssige overskud og i givet fald kun med en vis forsinkelse (og dermed rentetab).

Det betyder, at selskabsskatten behandler overskud og underskud asymmetrisk: Overskud beskattes, når de optjenes, mens et underskuds ”skatteværdi” i praksis er mindre end selskabsskattesatsen på 25 pct. Betydningen af denne asymmetri mindskes, når selskabsskatten sænkes.

Lavere selskabsskat betyder yderligere, at den skattemæssige fordel ved at anvende gældsfinansiering frem for egenkapital mindskes. Det skyldes, at renteudgifter er fradragsberettigede i skatteberegningen, mens udbyttebetalinger (altså afkastet af egenkapitalen) ikke er det. Ved gældende skatteregler kræves derfor et forholdsvis højt afkast af egenkapitalfinansierede investeringer og et forholdsvis lavt afkast af gældsfinansierede investeringer. Denne forskel mindskes, når selskabsskatten sættes ned. En sidevirkning heraf er, at lavere selskabsskat forøger tilskyndelsen til investeringer, som kræver meget egenkapital (fx særligt risikofyldte investeringer eller forskning og udvikling) – på bekostning af investeringer, der kan bære meget gæld (fx ejendomsinvesteringer).

Desuden styrkes incitamentet generelt til at konsolidere virksomhederne, så de er mere modstandsdygtige i dårlige tider.

Danske og udenlandske virksomheder, der har aktiviteter i forskellige lande, har i et vist omfang legalt mulighed for at placere overskud i lande, hvor beskatningen er relativt lav. Det kan fx ske ved hjælp af ”strategisk” fastsatte interne afregningspriser (også kaldet *transfer pricing*), hvor det kan være vanskeligt for skattemyndighederne at verificere, at den interne pris svarer til markedsprisen for den pågældende ydelse, jf. boks 4.6. Disse virksomheders tilskyndelse til at placere skattepligtige overskud i Danmark frem for i udlandet fremmes ved en nedsættelse af selskabsskatten. Dermed øges det danske skattegrundlag.

Boks 4.6

Transfer pricing og tynd kapitalisering

Transfer pricing er et begreb, der dækker over, at et multinationalt selskabs underafdelinger i forskellige lande køber ydelser af hinanden til en internt fastsat afregningspris. Ved at lade underafdelinger, der er hjemmehørende i lande med en forholdsvis høj selskabsskat betale en høj intern pris for ydelser leveret af underafdelinger i lande med en relativ lav selskabsskat, har selskabet – i et vist omfang – mulighed for at flytte overskud til selskabsbeskatning i lavskattelande. Det er særligt tilfældet, hvis der slet ikke eller kun i begrænset omfang eksisterer et marked for de internt handlede ydelser, for i så fald vil skattemyndighederne have begrænsede muligheder for at verificere, om de interne afregningspriser er korrekte.

”**Tynd kapitalisering**” (dvs. at egenkapitalandelen er uforholdsmæssigt lav i forhold til fremmedkapitalandelen) er en anden måde, hvorpå et multinationalt selskab har mulighed for at flytte overskud mellem underafdelinger i forskellige lande. Låner en tyndt kapitaliseret afdeling i et givet land med en høj beskatning penge af en afdeling i et lavskattelands land mod betaling af en rente, flyttes en del af overskuddet til beskatning i lavskattelands land – også selvom den pris, der betales for lånet i form af renten, ikke afviger fra markedsprisen.

Samlet forventes adfærdseffekter i form af ændret placering af over/underskud at kunne medføre en stigning i det målte BNP-niveau på 0,25 pct., hvilket svarer til i størrelsesordenen 5 mia. kr. Der er dog ikke tale om forøget real aktivitet i økonomien eller en stigning i indenlandske indtægter, hvorfor bidraget som nævnt ikke indgår i opfyldelse af vækstmålet.

Ingen af de nævnte effekter er nødvendigvis store hver for sig. Men tilsammen betyder de, at der er væsentlige positive virkninger på samfundsøkonomien af lavere dansk selskabsskat.

Kapitel 5. Finansieringsbidrag og prioriteringer i 2020-forløbet

I *Vækstplan DK* samt i *kapitel 3 og 4* ovenfor beskrives det ny vækst mål i 2020-planen, herunder hvordan allerede aftalte og konkret planlagte reformer mv. bidrager til at øge den økonomiske vækst frem mod 2020.

I dette kapitel beskrives virkningen i forhold til de offentlige finanser i 2020 af aftalte og planlagte reformer med afsæt i den opdaterede 2020-plan *Vækstplan DK*. Hermed gives en status for reformbidrag og prioriteret anvendelse heraf i forhold til *Danmark i arbejde* fra maj 2012.

Der anvendes i dette kapitel en lidt anderledes opgørelse af de konkrete initiativer i *Vækstplan DK* og finansieringen heraf end i tabel 3.1-3.3 i kapitel 3 og i bilag 1. Det skyldes primært, at de konkrete initiativer til lempelse af erhvervslivets vilkår i dette kapitel er opgjort som nettovirkningen i forhold til de offentlige finanser, dvs. inklusive tilbageløb mv. og eksklusive lempelser, som ikke indgår i de offentlige finanser.

5.1 Oversigt

I *Danmark i arbejde* var der i *basisforløbet* – dvs. i et 2020-forløb uden nye reformer – et finanspolitisk råderum på 24 mia. kr. til vækst i det offentlige forbrug i perioden 2014-20, givet at finanspolitikken skulle være holdbar, og at der skulle være strukturel balance på de offentlige finanser i 2020.

Derudover var i *Danmark i arbejde* forudsat en forbedring af de offentlige finanser med 17 mia. kr. frem mod 2020 gennem reformer og besparelser mv. samt et yderligere finansieringsbidrag på 5 mia. kr. fra modernisering af den offentlige sektor, dvs. bidrag fra reformer og andre tiltag på i alt 22 mia. kr. i 2020.

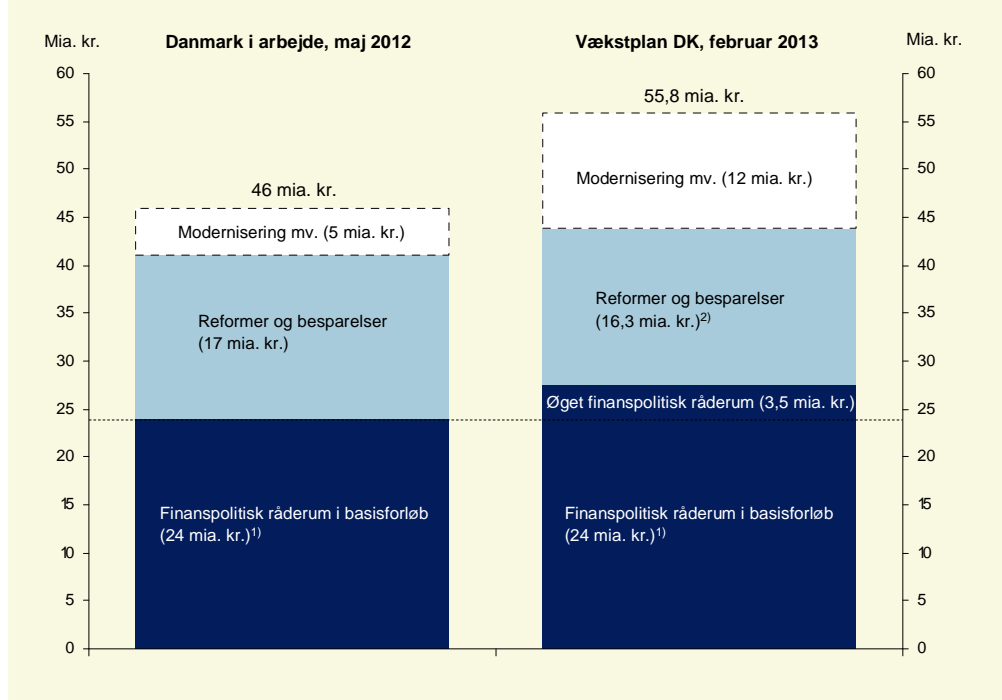
Dermed var i *Danmark i arbejde* forudsat et samlet råderum til offentlig forbrugs-vækst og bidrag fra reformer mv. på i alt 46 mia. kr. i 2020, *jf. figur 5.1* nedenfor.

I grundlaget for *Vækstplan DK* er det finanspolitiske råderum som udgangspunkt forbedret med 3½ mia. kr. i forhold til basisforløbet i *Danmark i arbejde*, når der ses bort fra merudgift på 2 mia. kr. til øget uddannelse, *jf. også bilag 2*. Derudover er i *Vækstplan DK* forudsat en forbedring af de offentlige finanser med 16,3 mia. kr. frem mod 2020 gennem reformer og besparelser mv. samt et yderligere bidrag på 12 mia. kr. fra modernisering af den offentlige sektor til forbedring af den offentlige service på højt prioriterede områder.

I *Vækstplan DK* forudsættes dermed et samlet finansieringsbidrag fra øget finanspolitisk råderum, reformer mv. og andre tiltag på i alt knap 32 mia. kr. i 2020 – udover de 24 mia. kr. i basisforløbet – dvs. et samlet råderum til øget offentligt forbrug og andre initiativer på i alt knap 56 mia. kr. i 2020, *jf. figur 5.1* nedenfor. Det er knap 10 mia. kr. mere end forudsat i *Danmark i arbejde*. Tallene er uddybet i *afsnit 5.2* nedenfor.

Figur 5.1

Råderum i basisforløb og reformbidrag mv. i 2020

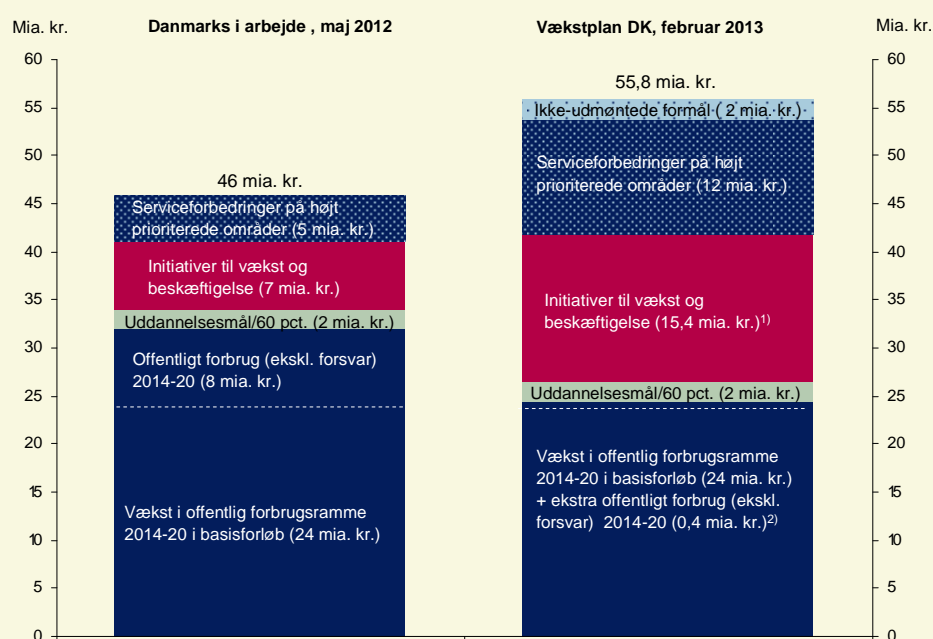
- 1) Det finanspolitiske råderum i basisforløbet angiver det mulige råderum til vækst i den samlede offentlige forbrugsramme i perioden 2014-20 i et forløb uden nye reformer, givet øvrige prioriteringer i basisforløbet og forudsat finanspolitisk holdbarhed og strukturel balance på de offentlige finanser i 2020. Dette råderum på 24 mia. kr. indebærer isoleret set mulighed for en gennemsnitlig årlig realvækst i de offentlige forbrugsudgifter på 0,65 pct. i perioden 2014-20, *jf. nærmere omtale i afsnit 5.4 nedenfor*.
- 2) Forudsatte reformer og besparelser i *Vækstplan DK* på i alt 16,3 mia. kr. omfatter endnu ikke konkretiserede reformer, der skal øge den strukturelle beskæftigelse med ca. 8.000 personer, og forudsættes at styrke de offentlige finanser med cirka 2 mia. kr. i 2020. Der er imidlertid i *Vækstplan DK* ikke disponeret med anvendelsen af dette potentielle råderum på 2 mia. kr., *jf. figur 5.2*.

I *Danmark i arbejde* fra maj 2012 (opdateret i Finansministeriets notat af 29/5 ”Opdateret befolkningsprognose og regeringens 2020-plan”) var den prioriterede anvendelse af det forudsatte samlede råderum på i alt 46 mia. kr., at:

- 8 mia. kr. (6 mia. kr. inklusive forudsatte besparelser på forsvaret på 2 mia. kr.) skulle anvendes til øget offentligt forbrug i perioden 2014-20 – udover den underliggende vækst i forbrugsrammen på 24 mia. kr. i et forløb uden nye reformer. Det indebar en samlet vækst i den offentlige forbrugsramme inklusive udgifter til forsvar på 30 mia. kr. i perioden 2014-20.
- 2 mia. kr. skulle anvendes til finansiering af opnåelse af den skærpede uddannelsesmålsætning.
- 7 mia. kr. skulle anvendes til initiativer til fremme af vækst og beskæftigelse mv.
- 5 mia. kr., der var forudsat frigjort ved modernisering af den offentlige sektor, skulle anvendes til at styrke den offentlige service, *jf. figur 5.2*.

Figur 5.2

Prioriteret anvendelse af reformbidrag og råderum frem mod 2020

- 1) Initiativer til vækst og beskæftigelse i *Vækstplan DK* på i alt 15,4 mia. kr. er opgjort inkl. 1,3 mia. kr. i yderligere lempelser for erhvervslivet, som beslutes frem mod 2020 afhængig af de afledte adfærdseffekter af de konkrete initiativer i *Vækstplan DK*, jf. nærmere omtale i afsnit 5.3 nedenfor.
- 2) Det offentlige forbrug ekskl. udgifter til forsvar øges med 24,4 mia. kr. i perioden 2014-20, når den underliggende, prioriterede vækst i den offentlige forbrugsramme i basisforløbet på 24 mia. kr. indregnes. Væksten i den samlede offentlige forbrugsramme inkl. besparelser på forsvar og finansierede merudgifter på 1,2 mia. kr. til nye ressourceforløb som led i førtidspensionsreformen udgør cirka 23 mia. kr. i perioden 2014-20, jf. nærmere omtale i afsnit 5.4 nedenfor.

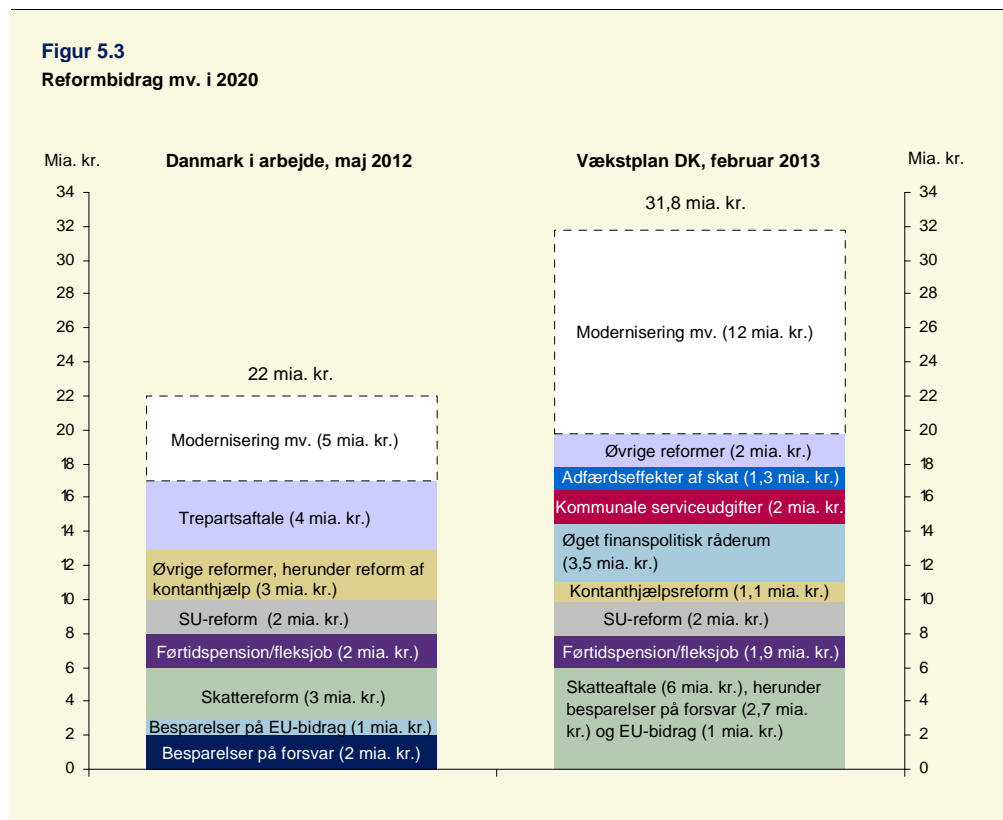
I *Vækstplan DK* er den prioriterede anvendelse af det forudsatte samlede råderum og bidrag fra reformer mv. på i alt knap 56 mia. kr., at:

- 24,4 mia. kr. anvendes til øget offentligt forbrug (eksklusive forsvar) i perioden 2014-20 inklusive den underliggende vækst i forbrugsrammen på 24 mia. kr. i et forløb uden nye reformer. Inklusive besparelser på forsvar og finansierede merudgifter til ressourceforløb indebærer det en samlet vækst i den offentlige forbrugsramme på cirka 23 mia. kr. i perioden 2014-20.
- 2 mia. kr. er anvendt til finansiering af opnåelse af den skærpede uddannelsesmålsætning.
- Cirka 15,4 mia. kr. anvendes til initiativer til fremme af vækst og beskæftigelse mv.
- 12 mia. kr., der frigøres ved modernisering af den offentlige sektor, anvendes til at styrke den offentlige service på højt prioriterede områder.
- Cirka 2 mia. kr. fra øvrige, ikke-konkretiserede reformer er ikke udmøntet til et konkret formål, jf. figur 5.2.

Tallene er uddybet i afsnit 5.3 nedenfor.

5.2 Finansieringsbidrag

I *Vækstplan DK* forudsættes – udover det finanspolitiske råderum på 24 mia. kr. i basisforløbet – et samlet finansieringsbidrag fra øget finanspolitisk råderum, reformer mv. og andre tiltag på i alt knap 32 mia. kr. i 2020, jf. figur 5.3.

Anm.: Øget finanspolitisk råderum på 3½ mia. kr. i grundlaget for *Vækstplan DK* er angivet ved samme studieadfærd som i *Danmark i arbejde*, herunder at 54 pct. af en ungdomsårgang gennemfører en videregående uddannelse. Når det indregnes, at 60 pct. af en ungdomsårgang gennemfører en videregående uddannelse i 2020, hvilket skønnes at være tilfældet med den nuværende uddannelsesadfærd, er forøgelsen af råderummet i 2020 1½ mia. kr., jf. også tabel 5.2 nedenfor.

- I alt cirka 16,3 mia. kr. kommer fra reformer og besparelser mv., heraf:
  - a) knap 8 mia. kr. fra de indgåede aftaler i 2012 om en skattereform (6 mia. kr.) og en reform af førtidspension og fleksjob (1,9 mia. kr.),
  - b) 6,4 mia. kr. fra de nye, konkrete reformudspil vedrørende SU (2 mia. kr.) og kontanthjælp (1,1 mia. kr.), fra en videreførelse af det for 2013 aftalte lavere niveau for serviceudgifter i kommunerne (2 mia. kr.) og fra adfærdseffekter på selskabsskatteprovenuet (1,3 mia. kr.) afledt af de konkrete initiativer i *Vækstplan DK*,
  - c) 2 mia. kr. forudsættes at komme fra øvrige, endnu ikke-konkretiserede reformer som led i *Vækstplan DK*.
- 3½ mia. kr. kommer fra en forøgelse af det skønnede finanspolitiske råderum i 2020-fremskrivningen (når der ses bort fra opdateret uddannelsesadfærd, jf. omtale nedenfor), som blandt andet skyldes indarbejdelse af konjunkturvurderingen fra december 2012 samt de ny overenskomster på det offentlige område.
- 12 mia. kr. kommer fra modernisering af den offentlige sektor.

Det er samlet knap 10 mia. kr. mere end forudsat i *Danmark i arbejde*, selvom det forudsatte bidrag på 4 mia. kr. fra en trepartsaftale bortfaldt, da trepartsdrøftelserne i 2012 måtte afsluttes, uden at der blev indgået en aftale. Det modsvares blandt andet af det øgede finanspolitiske råderum i den opdaterede 2020-fremskrivning, der ligger til grund for *Vækstplan DK*, og derudover er ambitionsniveauet for modernisering af den offentlige sektor øget med 7 mia. kr., *jf. tabel 5.1*

Tabel 5.1**Forudsatte og aftalte reformbidrag i 2020**

Mia. kr.	Danmark i arbejde maj 2012	Vækstplan DK februar 2013
Skatteaftale, i alt	6	6
<i>Heraf:</i>		
- dynamiske virkninger af skattereform	3	2,3
- EU-bidrag	1	1,0
- Besparelser mv. i forsvaret	2	2,7
Aftale om førtidspension og fleksjob	2	1,9
Trepartsaftale	4	-
Forudsatte/aftalte reformer 2012	12	7,9
SU-reform	2	2
Øvrige reformer, herunder af kontanthjælp	3	1,1
Tilpasning af niveau for kommunernes serviceudgifter i 2013 videreføres	-	2
Adfærdseffekter af lavere selskabsskattesats		1,3
Reformudspil mv. februar 2013	5	6,4
Ikke-konkretiserede reformer, der øger arbejdsudbuddet med 8.000 personer		2
Øget råderum i 2020-fremskrivning ¹⁾		3½
Modernisering af offentlig sektor	5	12
Reformbidrag mv. i alt	22	31,8

1) Når det indregnes, at 60 pct. af en ungdomsårgang gennemfører en videregående uddannelse i 2020, hvilket skønnes at være tilfældet med den nuværende uddannelsesadfærd, udgør forøgelsen af det finanspolitiske råderum 1½ mia. kr. i 2020, *jf. også tabel 5.2 nedenfor*.

Aftale om en skattereform

Aftalen om en *skattereform* fra juni 2012 giver et reformbidrag til 2020-planen på i alt 6 mia. kr. 2020, *jf. tabel 5.1 og afsnit 5.3*. Heraf kommer 2,7 mia. kr. fra besparelser i forsvaret og 1 mia. kr. fra besparelsen på Danmarks bidrag til EU, hvortil kommer en forbedring af de offentlige finanser på 2,3 mia. kr. i 2020 fra højere beskæftigelse som følge af reformen (dynamiske effekter). Bidraget fra skatteaftalen på i alt 6 mia. kr. i 2020 svarer dermed til det samlede bidrag, der var forudsat i *Danmark i arbejde*, fra skat, EU og forsvar. Når skattereformen er fuldt indfaset, skønnes de dynamiske effekter af reformen at øges til 3,4 mia. kr.

Aftale om førtidspension og fleksjob

Aftalen om en reform af førtidspension og fleksjob fra juni 2012 giver et reformbidrag på 1,9 mia. kr. i 2020, dvs. 0,1 mia. mindre end forudsat i *Danmark i arbejde*. Som en del af førtidspensionsreformen indgår en finansieret merudgift på 1,2 mia. kr. til nye (såkaldte) ressourceforløb, hvilket øger det offentlige forbrug tilsvarende.

Udspil til SU-reform

Udspillet til en SU-reform *Bedre igennem uddannelserne* fra februar 2013 indebærer en forbedring af de offentlige finanser med 2 mia. kr. i 2020, dvs. det samme som forudsat i *Danmark i arbejde*. Dette reformbidrag indgår som en del af finansieringen af de konkrete initiativer i *Vækstplan DK*.

Udspil til kontanthjælpsreform

Udspillet til en kontanthjælpsreform *Alle kan gøre nytte* fra februar 2013 indebærer en forbedring af de offentlige finanser med 1,1 mia. kr. i 2020. Reformbidraget indgår som en del af finansieringen af de konkrete initiativer i *Vækstplan DK*.

Øvrige, ikke-konkretiserede reformer, der øger arbejdsudbuddet

I *Danmark i arbejde* var forudsat et samlet bidrag fra øvrige arbejdsmarkedsreformer, herunder en reform af kontanthjælp, på i alt 3 mia. kr. I *Vækstplan DK* indgår – udover de konkretiserede reformudspil vedrørende SU og kontanthjælp – en forudsætning om øvrige, endnu ikke konkretiserede reformer, som skal øge arbejdsudbuddet med ca. 8.000 personer frem mod 2020 med henblik på at opfylde vækstmålsætningen.

Sådanne reformer vil isoleret set bidrage til at styrke de offentlige finanser med i størrelsesordenen 2 mia. kr. i 2020, idet bidraget vil afhænge af de konkrete reformer. I *Vækstplan DK* er der ikke disponeret med anvendelsen af det potentielle bidrag fra ikke-konkretiserede reformer.

Videreførelse af lavere aftalt niveau for serviceudgifter i kommunerne

Der lægges op til, at tilpasningen af niveauet for kommunernes serviceudgifter med 2 mia. kr. i 2013 videreføres. Det sker blandt andet på baggrund af aftalen mellem regeringen og KL om, at kommunerne i 2013 kan hæve anlægsinvesteringer med 2 mia. kr., samtidig med at rammen for serviceudgifter reduceres med 2 mia. kr. De herved frigjorte midler indgår som en del af finansieringen af de konkrete initiativer i *Vækstplan DK*.

Adfærdseffekter af lavere selskabsskattesats

De konkrete lempelser af erhvervslivets vilkår i *Vækstplan DK* forventes at påvirke virksomhedernes adfærd på flere måder, jf. også kapitel 4. Især nedsættelsen af selskabsskattesatsen vil tilskynde til større erhvervsinvesteringer, herunder større udenlandske investeringer, hvilket over en årrække vil øge skattegrundlaget. Derudover vil en lavere selskabsskattesats indebære, at en større del af selskabernes skattepligtige overskud placeres i danske selskaber (og en mindre del i udenlandske). Tilsvarende virkninger blev også forudsat fx ved nedsættelsen af selskabsskatten i 2007. I takt med, at et strukturelt merprovenu fra disse adfærdseffekter

realiseres, vil dette kunne anvendes til yderligere lempelser af vilkårene for erhvervslivet, *jf. nedenfor*.

Forbedring af det finanspolitiske råderum

Det finanspolitiske råderum i 2020 er som udgangspunkt forbedret med 3½ mia. kr. i den opdaterede 2020-fremskrivning (uden nye reformer), der ligger til grund for *Vækstplan DK*, set i forhold til 2020-fremskrivningen fra maj 2012, der lå til grund for *Danmark i arbejde*. Denne forøgelse af råderummet med 3½ mia. kr. er resultatet af en række forhold, herunder indarbejdelse af konjunkturvurderingen i *Økonomisk Redegørelse*, december 2012 samt virkningerne af de netop indgåede overenskomster på det offentlige område (i lyset af den forudgående lavere lønstigning på det private område).

Råderummet forbedres dog kun med 1½ mia. kr., når det yderligere indregnes, at 60 pct. af en ungdomsårgang vil gennemføre en videregående uddannelse i 2020, hvilket skønnes at være tilfældet givet den nuværende uddannelsesadfærd. I 2020-fremskrivningen, der lå til grund for *Danmark i arbejde*, var det – givet den på det tidspunkt kendte uddannelsesadfærd – forudsat, at 54 pct. af en ungdomsårgang i udgangspunktet ville gennemføre en videregående uddannelse. I *Danmark i arbejde* var der således tilsvarende disponeret med, at en opfyldelse af målsætningen om, at 60 pct. skulle gennemføre en videregående uddannelse, isoleret set ville svække de offentlige finanser med 2 mia. kr. frem mod 2020, *jf. omtale nedenfor*.

Den resterende forbedring af det finanspolitiske råderum med 1½ mia. kr. indgår som en del af finansieringen af de konkrete initiativer i *Vækstplan DK*.

Modernisering af den offentlige sektor

Ambitionen for modernisering af den offentlige sektor er i *Vækstplan DK* hævet med 7 mia. kr. i forhold til *Danmark i arbejde*, så det nu er målsætningen at frigøre i alt 12 mia. kr. gennem moderniseringsinitiativer mv. Midlerne skal prioriteres til forbedring af den offentlige service på højt prioriterede områder, *jf. nedenfor*.

5.3 Prioriteret anvendelse

I *Vækstplan DK* indgår – udover det finanspolitiske råderum på 24 mia. kr. til øget offentligt forbrug i basisforløbet – reformbidrag mv. på i alt 31,8 mia. kr., hvoraf 29,8 mia. kr. er disponeret anvendt, mens 2 mia. kr. endnu ikke er udmøntet til konkrete formål, *jf. tabel 5.2*.

Reformaftaler i 2012

Reformbidraget i 2020 på i alt 7,9 mia. kr. fra aftalerne om en skattereform og en reform af førtidspension og fleksjob er aftalt anvendt således, at:

- 4,6 mia. kr. går til offentligt forbrug (dog 1,9 mia. kr. netto for aftalte besparelser på forsvaret på 2,7 mia. kr.) og
- 3,3 mia. kr. medgår til at finansiere skattereformen (og udmønter dermed en del af puljen til initiativer til fremme af vækst og beskæftigelse), *jf. tabel 5.2*.

Tabel 5.2

Forudsat og aftalt anvendelse af reformbidrag i 2020 samt øget offentligt forbrug 2014-20 i basisforløb

Mia. kr.	Danmark i arbejde maj 2012	Vækstplan DK februar 2013
Pulje til vækst, beskæftigelse mv.	7	3,3
- lavere skat på arbejde, jf. skatteaftale		3,3
Offentligt forbrug (ekskl. forsvar) 2014-20	8	4,6
<i>Heraf:</i>		
- aftalt bidrag fra skatteaftale		2,7
- aftalt bidrag fra førtidspensions- og fleksjobaftale i alt		1,9
Reformaftaler 2012 i alt		7,9
Uddannelsesmålsætning/60 pct. (udgift til SU og lavere arbejdsudbud)	2	2
Vækstinitiativer i vækstplan DK:		12,1
<i>Heraf:</i>		
- Øgede offentlige investeringer		4
- Pulje til vækst og beskæftigelse		0,8
- Lempelser for erhvervsliv (netto for tilbageløb mv.)		6
- Yderligere lempelser for erhvervslivet ¹⁾		1,3
Bidrag til finansiering af vækstinitiativer		-4,3
- Afdæmpet vækst i offentligt forbrug		-4,3
Konkrete initiativer i Vækstplan DK		7,9
Styrket offentlig service på højtprioriterede områder (bidrag fra modernisering)	5	12
Ikke-udmøntede formål	-	2
Anvendelse af reformbidrag i alt	22	31,8
Øget offentligt forbrug 2014-20 i basisforløb	24	24
Sumposter:		
Offentligt forbrug (ekskl. forsvar) 2014-20 i alt ²⁾	32	24,4
Uddannelsesmålsætninger	2	2
Initiativer til vækst og beskæftigelse mv. i alt	7	15,4
Styrket offentlig service på højtprioriterede områder	5	12
Ikke-udmøntede formål	-	2

- 1) De konkrete initiativer i *Vækstplan DK* vil indebære adfærdsvirkninger (dynamiske effekter) fra lavere selskabsskat, som kan anvendes til yderligere lempelser for erhvervslivet, dog således at forsigtighedsprincippet efterleves, og at de yderligere lempelser gennemføres i takt med, at den strukturelle saldo styrkes.
- 2) I *Danmark i arbejde* var tilstræbt en samlet vækst i det offentlige forbrug ekskl. udgifter til forsvar på 32 mia. kr. i perioden 2014-20 – inkl. den underliggende vækst i den offentlige forbrugsramme i basisforløbet på 24 mia. kr. - og på 30 mia. kr. inkl. besparelser på forsvar. I *Vækstplan DK* øges det offentlige forbrug ekskl. udgifter til forsvar med 24,4 mia. kr. i perioden 2014-20, når den underliggende, prioriterede vækst i den offentlige forbrugsramme i basisforløbet på 24 mia. kr. medregnes. Opgjort inkl. besparelser på forsvaret på 2,7 mia. kr. samt finansierede merudgifter på 1,2 mia. kr. til nye ressourcerløb som led i førtidspensionsreformen udgør væksten i den samlede offentlige forbrugsramme i *Vækstplan DK* ca. 23 mia. kr. i perioden 2014-20, jf. nærmere omtale i afsnit 5.4 nedenfor.

Uddannelsesmålsætning/ 60 pct.

I *Vækstplan DK* er der afsat 2 mia. kr. til opnåelse af uddannelsesmålsætningen om, at 60 pct. af en ungdomsårgang skal have en videregående uddannelse, svarende til det forudsatte i *Danmark i arbejde*. Realiseringen af uddannelsesmålsætningen indebærer øgede udgifter til SU og lavere skatteindtægter, som følge af at flere studerer, hvilket isoleret set reducerer beskæftigelsen frem mod 2020.

Denne udgift er (som nævnt) de facto indregnet i 2020-fremskrivningen, der ligger til grund for *Vækstplan DK*. Således skønnes det på nuværende tidspunkt, at uddannelsesmålsætningen vil blive opnået, hvis den nuværende uddannelsesadfærd fastholdes fremadrettet.

Konkrete initiativer i Vækstplan DK

De konkrete initiativer i *Vækstplan DK* omfatter initiativer til fremme af vækst og beskæftigelse, som påvirker den offentlige saldo med i alt 12,1 mia. kr. i 2020, herunder:

- forøgelse af de offentlige investeringer med 4 mia. kr.,
- en ikke-udmøntet pulje til vækst og beskæftigelse på 0,8 mia. kr.,
- lempelser af erhvervslivets vilkår (inklusive en nedsættelse af selskabsskatten fra 25 til 22 pct.) for i alt 6²¹ mia. kr., opgjort som nettovirkning for de offentlige finanser efter tilbageløb mv. (men eksklusive adfærdseffekter fra lavere selskabsskat) samt
- yderligere lempelser af erhvervslivets vilkår for 1,3 mia. kr. (i takt med at den strukturelle saldo forbedres som følge af adfærdseffekter af nedsættelsen af selskabsskatten, *jf. ovenfor*).

Som en del af finansieringen af de konkrete initiativer i *Vækstplan DK* nedjusteres rammen til vækst i det offentlige forbrug i perioden 2014-20 med knap 4,3 mia. kr. Dermed anvendes reformbidrag mv. for netto 7,9 mia. kr. i 2020 til finansiering af de konkrete initiativer i *Vækstplan DK*, *jf. tabel 5.2*.

Initiativer til vækst og beskæftigelse i alt

Med *Vækstplan DK* prioriteres i alt 15,4 mia. kr. i 2020 til initiativer til fremme af vækst og beskæftigelse, heraf:

- 3,3 mia. kr. fra skatteaftalen til medfinansiering af lavere skat på arbejde mv. og
- i alt 12,1 mia. kr. fra de konkrete initiativer i *Vækstplan DK* (herunder 1,3 mia. kr. fra yderligere lempelser for erhvervslivet, som beslutes frem mod 2020 afhængig af adfærdseffekterne af lavere selskabsskattesats, *jf. ovenfor*).

Det er knap 8½ mia. kr. mere end den forudsatte pulje til vækst og beskæftigelse i *Danmark i arbejde*, *jf. tabel 5.2*.

---

²¹ Nettotallet på 6 mia.kr. fremkommer som den umiddelbare udgiftsvirkning af de konkrete erhvervsskattelettelser mv. på ca. 9 mia. kr. i 2020 fratrukket tilbageløb via skatter og afgifter på 1,8 mia. kr., fraregnet lettelsen vedrørende spildevand på 0,7 mia. kr., som ikke indgår i de offentlige finanser, og fraregnet omkostningen på 0,5 mia. kr. til drift og implementering af kørselsafgiftssystemet, som ikke indføres.

Offentligt forbrug (eksklusive forsvar) 2014-20 i alt

Med *Vækstplan DK* prioriteres i alt cirka 24,4 mia. kr. i 2020 til udgifter til offentligt forbrug (eksklusive forsvarsudgifter) i perioden 2014-20. Det afspejler, at:

- der er afsat 24 mia. kr. til vækst i den offentlige forbrugsramme i perioden 2014-20 i basisforløbet,
- væksten i den offentlige forbrugsramme øges med 4,6 mia. kr. fra aftalerne om en skattereform og en reform af førtidspension og fleksjob, mens
- væksten i den offentlige forbrugsramme reduceres med knap 4,3 mia. kr. som et led i finansieringen af de konkrete initiativer i *Vækstplan DK*.

Samlet øges væksten i forbrugsrammen (eksklusive udgifter til forsvar) ca. 7,6 mia. kr. mindre end forudsat i *Danmark i arbejde*, jf. tabel 5.2.

Idet den aftalte besparelse på 2,7 mia. kr. på udgifterne til forsvar (som altovervejende er offentligt forbrug) er 0,7 mia. kr. højere end forudsat i *Danmark i arbejde*, øges den samlede forbrugsramme inklusive forsvarsudgifter 8,3 mia. kr. mindre end forudsat i *Danmark i arbejde*. Når det indregnes, at der som en del af førtidspensionsreformen er finansieret en forøgelse af det offentlige forbrug med 1,2 mia. kr. til ressourceforløb, reduceres forskellen til 7,1 mia. kr.

Med *Vækstplan DK* øges den samlede offentlige forbrugsramme således med cirka 23 mia. kr. i 2014-20 – inklusive den underliggende, prioriterede vækst i basisforløbet – hvor ambitionen i reformforløbet i *Danmark i arbejde* var en samlet vækst på cirka 30 mia. kr., jf. nærmere omtale i afsnit 5.4 nedenfor.

Den lavere vækst i det offentlige forbrug skal ses i lyset af, at ambitionen om at frigøre midler ved modernisering af den offentlige sektor som nævnt er hævet fra 5 til 12 mia. kr. De herved frigjorte midler anvendes til forbedring af den offentlige service på højt prioriterede områder.

5.4 Vækst i udgifter til offentligt forbrug 2014-20

Dette afsnit sammenligner den tilsigtede vækst i det offentlige forbrug – inklusive forsvarsudgifter – i perioden 2014-20 i *Danmark i arbejde* og i *Vækstplan DK*, jf. tabel 5.3 nedenfor.

Danmark i arbejde

I *basisforløbet* uden nye reformer, der lå til grund for *Danmark i arbejde* fra maj 2012 (opdateret med nyt befolkningsgrundlag ultimo maj 2012), var der et råderum for forøgelse af den samlede offentlige forbrugsramme på 24 mia. kr. i 2020, svarende til en gennemsnitlig årlig forbrugsvækst i perioden 2014-20 på 0,65 pct.

Reformforløbet, som angiver reformambitionen og den prioriterede anvendelse af de tilstræbte reformbidrag i *Danmark i arbejde*, ville øge den samlede forbrugsramme i 2020 med yderligere ca. 6 mia. kr. (8 mia. kr. i udgifter eksklusive forsvar minus 2 mia. kr. i forsvarsbesparelser), dvs. til en vækst på i alt 30 mia. kr. i 2020, svarende til en gennemsnitlig årlig forbrugsvækst i perioden 2014-20 på godt 0,8 pct., jf. tabel 5.3.

Hertil kom ambitionen om modernisering af den offentlige sektor for 5 mia. kr. i Danmark i arbejde fra 2012.

Reformaftaler i 2012

Aftalerne i 2012 om en skattereform og en reform af førtidspension og fleksjob muliggør en forøgelse af forbrugsrammen (i forhold til basisforløbet) med godt 3 mia. kr., dvs. til en vækst på i alt ca. 27 mia. kr. i 2020, svarende til en gennemsnitlig årlig forbrugsvækst på 0,74 pct. i perioden 2014-20, jf. tabel 5.3. Her er det indregnet, at førtidspensionsreformen indebærer en yderligere forøgelse af det offentlige forbrug med 1,2 mia. kr. til de såkaldte ressourceforløb.

Tabel 5.3

Vækst i samlede udgifter til offentligt forbrug 2014-20 ifølge Danmark i arbejde og Vækstplan DK

	Forøgelse af offentlig forbrugsramme i 2020 (mia. kr., 2014-priser)		Gns. årlig vækst i offentligt forbrug 2014-20 (pct.)
	Bidrag fra reformer ¹⁾	I alt	
<i>Danmark i arbejde maj 2012:</i>			
Basisforløb (uden nye reformer)	0	24	0,65
Reformforløb (ambition)	6	30	0,83
<i>Reformaftaler 2012:</i>			
- Reformbidrag fra skatteaftale	2,7		
- Reformbidrag fra aftale om førtidspension og fleksjob	1,9		
Bruttoreformbidrag i alt	4,6		
- aftalt besparelse på forsvarsudgifter	-2,7		
Aftalt bidrag til offentligt forbrug i alt	1,9		
- driftsudgifter til ressourceforløb i førtidspensionsreform	1,2 ²⁾		
Forløb inkl. reformaftaler i 2012 i alt	3,1	27	0,74
<i>Vækstplan DK februar 2013:</i>			
Reduceret vækst i offentligt forbrug	-4,3		
Vækstplan DK i alt	-1,1	23	0,63³⁾
<i>Vækstplan DK med yderligere reformer:</i>			
Muligt reformbidrag fra yderligere arbejdsmarkedsreformer	2		
Vækstplan DK – muligt forløb hvis ambition om øget beskæftigelse realiseres og anvendes til offentligt forbrug	0,9	25	0,69

- 1) Opgjort i forhold til basisforløb uden nye reformer
- 2) De finansierede driftsudgifter til ressourceforløb på 1,2 mia. kr. er øremærkede midler til et bestemt formål, og indebærer derfor ikke en udvidelse af forbrugsrammen, der muliggør nye prioriteringer. De 1,2 mia. kr. indregnes derfor ikke som en udmøntning af de planlagte reformbidrag i 2020-planen, men indebærer en de facto forøgelse af det offentlige forbrug.
- 3) Den gennemsnitlige vækst på ca. 0,63 pct. dækker over en forudsat vækst på 0,4 pct. i 2014, 0,5 pct. i 2015, 0,6 pct. i 2016, 0,7 pct. i 2017 og en gennemsnitlig vækst på 0,74 pct. i perioden 2018-20.

Vækstplan DK

Med *Vækstplan DK* omprioriteres knap 4,3 mia. kr. fra vækst i udgifterne til offentligt forbrug til medfinansiering af de konkrete initiativer til fremme af vækst og beskæftigelse i *Vækstplan DK*. Det indebærer, at forøgelsen af den samlede offentlige forbrugsramme alt andet lige er 23 mia. kr. i 2020, svarende til en gennemsnitlig årlig forbrugsvækst i perioden 2014-20 på 0,63 pct., *jf. tabel 5.3*.

Det skal ses i sammenhæng med, at moderniseringsambitionen er øget med 7 mia. kr. i 2020 fra 5 mia. kr. i *Danmark i arbejde* til 12 mia. kr. i *Vækstplan DK*.

Ambition i Vækstplan DK

I *Vækstplan DK* er det regeringens ambition at gennemføre yderligere reformer, der øger produktivitet og beskæftigelse for at opfylde vækstmålet på i alt 40 mia. kr. Ambitionen om en yderligere beskæftigelsesfremgang på ca. 8.000 personer vil også styrke de offentlige finanser og vil kunne øge råderummet i finanspolitikken – herunder fx til forøgelse af udgifterne til offentligt forbrug – med i størrelsesordenen 2 mia. kr. Virkningen vil afhænge af de konkrete initiativer.

I *Vækstplan DK* er der som omtalt ikke disponeret med anvendelse af det potentielle bidrag til de offentlige finanser fra de endnu ikke konkretiserede reformer. Anvendes imidlertid eksempelvis yderligere 2 mia. kr. til offentligt forbrug, kan forøgelsen af den samlede offentlige forbrugsramme udgøre 25 mia. kr. i 2020. Det svarer til en gennemsnitlig årlig vækst i det offentlige forbrug i 2014-20 på knap 0,7 pct. pr. år, *jf. tabel 5.3*. Eksempelvis kan den reale forbrugsvækst svare til de fastlagte rammer frem til 2015 og 0,8 pct. om året i perioden 2016-20.

Det er ikke givet, at et eventuelt yderligere råderum på 2 mia. kr. fra øget beskæftigelse vil kunne disponeres til offentligt forbrug. Det vil afhænge af de konkrete reformaftaler samt af behovet for at prioritere andre formål, herunder eventuelle vækstfremmende initiativer som et led i indfrielsen af vækstmålet.

Bilag 1. Konkrete initiativer i Vækstplan DK og finansierings- elementer mv.

Tabel A sammenfatter de konkrete initiativer i *Vækstplan DK*, der bidrager til at forbedre erhvervsvilkårene og den private beskæftigelse.

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Tabel A							
Initiativer til forbedring af vilkår for privat produktion og beskæftigelse							
Mio. kr. (2014-niveau)							
1. Reduktion af selskabsskat og virksomhedsskat	2.020	4.060	6.480	6.640	6.835	6.845	6.640
2. Ingen reduktion af selskabsskat for olie- og naturgas	-325	-605	-1.180	-1.215	-1.290	-1.285	-1.085
3. Stigning i lønsumsafgiften for den finansielle sektor	-255	-575	-960	-1.070	-1.180	-1.270	-1.270
4. Forøgelse af aktieindkomstskatten	-220	-220	-225	-230	-230	-230	-230
5. Lempelser af afgifter på energiforbrug til proces	210	160	120	80	50	40	0
6. Afskaffelse af energispareafgift (CO ₂ -afgift på el)	1.400	1.390	1.375	1.370	1.355	1.345	1.335
7. Bortfald af eldistributionsbidraget	160	155	150	150	145	140	140
8. Lavere omkostninger vedrørende affald	45	70	70	70	70	70	70
9. Afskaffelse af vægtbaseret emballageafgift	0	460	460	460	460	460	460
10. Skattekredit for forsknings- og udviklingsaktiviteter	300	260	230	210	190	170	150
11. Øget momsfradrag for hotelovernatninger	220	220	220	220	220	220	220
12. Succession til erhvervsdrivende familiefonde	0	300	300	300	300	300	300
13. Lavere spildevandsomkostninger ¹⁾	140	280	420	560	700	700	700
14. Kørselsafgifter for lastbiler indføres ikke	0	895	1.625	1.575	1.535	1.510	1.490
15. Støtte til jernbanegodstransporten	0	20	30	35	40	50	55
16. Erhverv med international konkurrencekraft (vækstteams)	75	75	0	0	0	0	0
17. Eksport- og investeringsfremmeindsatsen	25	25	0	0	0	0	0
18. Udenlandske forskere og nøglemedarbejdere	5	5	0	0	0	0	0
19. Yderligere initiativer fra adfærdsvirkninger af lempelser ²⁾	0	0	500	500	900	900	1.300
I alt	3.800	6.975	9.615	9.655	10.100	9.965	10.275

Anm.: Tallene angiver den umiddelbare udgiftsvirkning. Tilbageløb via skatter og afgifter skønnes at udgøre ca. 1,8 mia.kr. i 2020, *jf. tabel C nedenfor*. De pågældende initiativer har først virkning fra og med 2014.

1) Indgår ikke i de offentlige finanser.

2) Adfærdseffekter af skattelempelser er ikke disponeret. Initiativer afhænger af realisering af afledte adfærdseffekter af lavere selskabsskat mv.

- Der foreslås en gradvis nedsættelse af selskabsskattesatsen og skattesatsen i virksomhedsordningen fra de nuværende 25 pct. til 22 pct. Nedsættelsen sker med 1 pct.-point i hvert af årene 2014, 2015 og 2016.
- Nedsættelsen af selskabsskatten vil ikke omfatte overskud ved indvinding af olie- og naturgas. A. P. Møller-Mærsk og de øvrige DUC-selskaber giver afkald på kompensation efter Kompensationsaftalen, der er en del af Nordsøaftalen.

3. I forbindelse med nedsættelsen af selskabsskattesatsen hæves lønsumsafgiften for den finansielle sektor. Stigningen modsvarer den lavere selskabsskattebetaling for sektoren under ét.
4. Aktieindkomstskatten øges med 1 pct.-point for udbytter og kursgevinster over progressionsgrænsen på 48.300 kr. (2013-niveau). Det indebærer, at nedsættelsen af selskabsskatten ikke giver utilsigtede skattefordele til at udbetale aktieudbytte i stedet for løn.
5. Afgiftslempelser på procesenergi, der blev aftalt i energiaftalen fra maj 2012, fremrykkes, så virksomhederne allerede i 2014 opnår den fulde lempelse.
6. Virksomhedernes betaling af energispareafgiften (CO₂-afgift) på elektricitet afskaffes, så produktionsomkostningerne nedbringes.
7. Virksomhedernes betaling af eldistributionsbidraget bortfalder, så produktionsomkostninger og administrative omkostninger ved betaling af eldistributionsbidraget nedbringes.
8. Lavere omkostninger på affaldsområdet, der blandt andet sikrer kapaciteten til behandling af farligt affald.
9. Med virkning fra 2015 afskaffes den vægtbaserede emballageafgift, der blandt andet indebærer betydelige administrative byrder for erhvervslivet.
10. Virksomheder kan få en skattecredit for forsknings- og udviklingsaktiviteter. Med skattecreditten kan virksomhederne få udbetalt skatteværdien (25 pct.) af underskud, der kan henføres til udgifter i forbindelse med forsknings- og udviklingsaktiviteter. Der er i dag en øvre grænse på 5 mio. kr. for udbetaling af skatteværdien af et underskud. Det svarer til, at en virksomhed kan få udbetalt 1,25 mio. kr. Det foreslås, at den nuværende øvre grænse for udbetaling af skatteværdien af underskud hæves til 25 mio. kr. Det svarer til, at en virksomhed vil kunne få udbetalt 5,5 mio. kr., når selskabsskattesatsen er 22 pct.
11. For at forbedre danske hoteller og conferencecentres mulighed for at tiltrække danske og udenlandske kunder foreslås det, at momsfradraget for virksomheders hotelovernatninger i Danmark øges fra 50 til 75 pct.
12. Erhvervsdrivende fondes overtagelse af virksomheder foreslås at kunne ske med skattemæssig succession. Med virkning fra 2015 skal der ikke betales aktieindkomstskat af avancen hos den hidtidige ejer, når denne donerer virksomheden til fonden.
13. Det foreslås, at spildevandsbetalingerne for store vandforbrugere, herunder store konkurrenceudsatte virksomheder, lettes med 700 mio. kr. årligt. Lettelsen gennemføres gradvist over de kommende fem år. Lettelsen finansieres gennem effektiviseringer indenfor spildevandssektoren, *jf. tabel C nedenfor*, og påvirker ikke de offentlige finanser.
14. Kørselsafgifter for lastbiler vil ikke blive indført. Kørselsafgiftssystemet er teknisk komplekst, og aktuelt udgør de forventede implementerings- og driftsomkostninger en betydelig del af det samlede forventede provenu. Nettovirkningen for de offentlige finanser inklusive de sparede implementerings- og driftsomkostninger udgør cirka 1 mia. kr. i 2020, *jf. tabel C nedenfor*.
15. Godstogenes betaling for at benytte baneinfrastrukturen er forudsat justeret i lyset af kørsels-afgiftssystemet for lastbiler. Beslutningen om ikke at indføre kørselsafgifter for lastbiler ville således isoleret set indebære, at transport af gods på vej ville blive favoriseret i forhold til på jernbanen. Derfor opretholdes miljøstøtten til transport af gods på bane, mens nye baneafgifter imødegås.
16. Midler til styrkelse af den erhvervsrettede indsats i regi af de ni nedsatte vækstteams.

17. Midler til det igangsatte strategiske arbejde for eksport- og investeringsfremme i BRIK-landene samt øvrige højvækstlande.
18. Styrkelse af rammevilkårene for tiltrækning af velkvalificeret udenlandsk arbejdskraft gennem udvidelse af den særlige Green Card ordning for studerende mv.
19. En række forslag i *Vækstplan DK* indebærer positive adfærdseffekter. Disse er ikke disponeret, men kan prioriteres til yderligere lempelser for erhvervslivet, i takt med at den strukturelle offentlige saldo forbedres, *jf. også tabel C* nedenfor.

Tabel B sammenfatter øvrige initiativer i *Vækstplan DK* – heriblandt forøgelse af de offentlige investeringer, renovering af almene boliger og flere midler til voksen- og efteruddannelse.

Tabel B								
Initiativer til øgede offentlige investeringer mv.								
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Mio. kr. (2014-niveau)								
1. Forøgelse af planlagte offentlige investeringer	0	2.000	1.000	1.000	1.750	2.500	3.000	4.000
2. Aktivitetseffekt fra renovering af almene boliger ¹⁾	400	1.200	1.200	1.200	0	0	0	0
3. BoligJobordning i 2013 og 2014	1.500	1.500	0	0	0	0	0	0
4. Pulje til vækst- og beskæftigelsesinitiativer	0	0	600	750	800	800	800	800
5. Energirenovering af statslige bygninger	0	50	50	0	0	0	0	0
6. Grøn boligkontrakt – investeringer i grøn energi	25	15	10	0	0	0	0	0
7. Nedrivning og istandsættelse i landdistrikterne	0	200	200	0	0	0	0	0
8. Fremrykning af aktiviteter i Femern Bælt ¹⁾	350	750	-1.000	-100	0	0	0	0
9. Bedre bredbåndsdækning på Bornholm	0	30	30	0	0	0	0	0
10. Kystbeskyttelse	0	100	100	0	0	0	0	0
11. Mere og bedre voksen- og efteruddannelse	0	115	280	280	325	0	0	0
I alt	2.275	5.960	2.470	3.130	2.875	3.300	3.800	4.800

Anm.: Tallene angiver den umiddelbare udgiftsvirkning. BoligJobordningen er angivet ved råderumsvirkningen.

1) Indgår ikke i de offentlige finanser.

1. Det foreslås, at de offentlige investeringer øges i forhold til det planlagte med 2 mia. kr. i 2014 stigende til 4 mia. kr. i 2020.
2. Landsbyggefondens renoveringsramme hæves med 4 mia. kr. i 2013. Aktivitetseffekten af forøgelsen af renoveringsrammen forventes at udgøre 0,4 mia. kr. i 2013 og 1,2 mia. kr. årligt i perioden 2014-16.
3. BoligJobordningen foreslås videreført i 2013 og 2014.
4. Puljen vil blandt andet kunne anvendes til vækst- og beskæftigelsesfremmende initiativer i forlængelse af udløbet af BoligJobordningen.
5. Fremrykket vedligehold af statens kontor- og universitetsbygninger. Midlerne prioriteres til bygninger, hvor der samtidig kan gennemføres energioptimeringer.
6. Indførelse af dansk energisparekoncept, som skal bidrage til at effektivisere energispareindsatsen.

7. Ny pulje til nedrivning og istandsættelse af dårlige boliger på landet.
8. Fremrykning af aktiviteter på godt 1 mia. kr. fra 2015-16 til 2013-14. Fremrykningen vedrører blandt andet en række foranstaltninger i forhold til den kommende produktion af tunnelelementer mv.
9. Midler til sikring af bedre dækning af højhastigheds-bredbånd på Bornholm.
10. Midler til den fortsatte kystbeskyttelses- og oprensningsindsats på den jyske vestkyst.
11. Pulje på 1 mia. kr. over fire år til et kompetenceløft af arbejdsstyrken.

Tabel C sammenfatter finansieringselementerne mv. i *Vækstplan DK*.

Tabel C								
Finansieringselementer mv. i Vækstplan DK								
Mia. kr. (2014-niveau)	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
1. Kommunale serviceudgifter på 2013-niveau	-	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0
2. Offentlig forbrugsvækst afdæmpes	-	1,9	3,0	4,0	4,2	4,2	4,2	4,3
3. SU-reform " <i>Bedre gennem uddannelserne</i> " ¹⁾	-	0,0	0,1	0,5	0,9	1,3	1,6	2,0
4. Kontanthjælpsreform " <i>Alle kan gøre nytte</i> " ¹⁾	-	0,4	1,0	0,9	1,0	1,1	1,1	1,1
5. Råderum i 2020-grundforløb, herunder OK13	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5
6. Effektivisering i spildevandssektoren ²⁾	-	0,1	0,3	0,4	0,6	0,7	0,7	0,7
7. Kapitalpensioner	-	1,0	-	-	-	-	-	-
8. Femern Bælt-projektet (statsgaranterede lån) ²⁾	0,4	0,8	-1,0	-0,1	-	-	-	-
9. Renovering af almene boliger (statslån) ²⁾	0,4	1,2	1,2	1,2	-	-	-	-
10. Lavere omkostninger mv. fra kørselsafgifter ³⁾	-	0	0,4	0,6	0,5	0,5	0,5	0,5
11. Tilbageløb af skattelempler	-	0,8	1,0	1,2	1,4	1,5	1,6	1,8
12. Adfærdseffekter af skattelempler ⁴⁾	-	0	0	0,5	0,5	0,9	0,9	1,3
I alt	2,3	9,7	9,5	12,7	12,5	13,6	14,1	15,1

Anm: Afrunding kan medføre, at tallene ikke summer.

1) Virkning på strukturel offentlig saldo.

2) Indgår ikke i de offentlige finanser.

3) Kørselsafgifter for lastbiler indføres ikke, hvilket blandt andet medfører lavere drifts- og implementeringsomkostninger mv.

4) Adfærdseffekter af skattelempler er ikke disponeret. Initiativer afhænger af realisering af de afledte adfærdseffekter af lavere selskabsskat mv.

1. Regeringen og KL har indgået en konstruktiv forståelse om, at kommunernes serviceudgifter fastholdes fra 2013 til 2014, hvilket frigør 2 mia. kr. i 2014. Tilpasningen af niveauet for kommunernes serviceudgifter videreføres
2. Den offentlige forbrugsvækst afdæmpes fra $\frac{3}{4}$ pct. om året til 0,4 pct. i 2014, 0,5 pct. i 2015, 0,6 pct. i 2016 og 0,7 pct. i 2017. Afdæmpningen af den reale forbrugsvækst i 2014-17 frigør $4\frac{1}{4}$ mia. kr. i forhold til et forløb med en årlig realvækst på $\frac{3}{4}$ pct.
3. Udspillet til en reform af SU-systemet *Bedre gennem uddannelserne* skal styrke den offentlige saldo med 2 mia. kr. frem mod 2020.
4. Udspillet til en kontanthjælpsreform *Alle kan gøre nytte* skal styrke den offentlige saldo med 1,1 mia. kr. frem mod 2020.
5. Råderum i opdateret 2020-forløb i forhold til maj 2012 (inklusive virkning af, at 60 pct. af en ungdomsårgang forudsættes at gennemføre en videregående

uddannelse, *jf. bilag 2*). Afspejler i 2013 virkning af offentlig og privat lønudvikling, herunder OK13, *jf. kapitel 3*. De offentlige lønbudgetter reguleres i 2013.

6. Der gennemføres effektiviseringer i spildevandssektoren over de kommende fem år. Effektiviseringerne målrettes store vandforbrugende virksomheder.
7. Den særlige rabatordning knyttet til fremrykningen af beskatningen af kapitalpensioner forlænges, så den også omfatter 2014. Der afsættes 1 mia. kr. til nye initiativer i 2014.
8. Femern Bælt-projektet finansieres ved optagelse af statsgaranterede lån som efterfølgende tilbagebetales gennem brugerbetaling for benyttelsen af forbindelsen.
9. Den øgede ramme til renovering af almene boliger vil ikke belaste den offentlige saldo udover begrænsede udgifter til Landsbyggefondens statslån.
10. Kørselsafgifter for lastbiler indføres ikke, hvilket blandt andet medfører sparede omkostninger til drift og implementering af kørselsafgiftssystem.
11. En række af forslagene i *Vækstplan DK* indebærer et tilbageløb i form af personbeskatning, moms og afgifter mv.
12. De konkrete initiativer til lempelse af erhvervslivets vilkår i *Vækstplan DK* indebærer positive adfærdseffekter. Disse er ikke disponeret, men kan prioriteres anvendt til yderligere lempelser for erhvervslivet i takt med, at den strukturelle offentlige saldo forbedres.

Bilag 2. Ændringer i strukturel saldo og holdbarhed siden KP12

De centrale mellemfristede mål for finanspolitikken er, at der skal være mindst strukturel balance på de offentlige finanser i 2020, og at holdbarhedsindikatoren (HBI) altid skal være positiv, *jf. regeringsgrundlaget "Et Danmark der står sammen"*.²²

Dette afsnit beskriver virkningerne på den strukturelle saldo i 2020 og den finanspolitiske holdbarhedsindikator af de reformer og tiltag, der er gennemført siden *Danmarks Konvergensprogram 2012 (KP12)* og *Danmark i arbejde*, maj 2012 og tillige de øvrige opdateringer, der er foretaget, herunder konjunkturgrundlaget baseret på *Økonomisk Redegørelse*, december 2012, Finanslov 2013 og de offentlige overenskomster for 2013 og 2014 mv. De primære ændringer i fremskrivningen er følgende, *jf. tabel A*:

- I *KP12* og *Danmark i arbejde* var der i basisforløbet med strukturel balance i 2020 plads til en gennemsnitlig vækst i det offentlige forbrug på godt 0,6 pct. i perioden 2014-20 med de konkrete reformer og tiltag, der var vedtaget frem til maj 2012. Den finanspolitiske holdbarhedsindikator var positiv svarende til ca. 0,3 pct. af BNP, *jf. række 1 i tabel A*.
- Indregning af Danmarks Statistiks og DREAM's *Befolkningsfremskrivning 2012* i *KP12* medfører en vis styrkelse af den strukturelle saldo i 2020, mens holdbarhedsindikatoren svækkes mærkbart med godt 0,3 pct. af BNP. Svækkelsen af holdbarhedsindikatoren kan henføres til højere indvandring, længere levetid og lavere fertilitet, som betyder, at en mindre andel af befolkningen er i arbejdsstyrken på langt sigt. I dette forløb er der inden for rammerne af mindst strukturel balance og en positiv holdbarhedsindikator plads til en gennemsnitlig årlig forbrugsvækst på ca. 0,65 pct. fra 2014-20, *jf. række 2*.
- *Skattereformen* fra juni 2012 er samlet set neutral for de offentlige finanser på langt sigt. Som følge af fremrykningen af kapitalpensionsbeskatningen giver aftalen en lille forbedring af saldoen i 2020 set i forhold til den varige virkning (ca. 1 mia. kr.).
- *Reformen af førtidspension og fleksjob* fra juni 2012 medfører lavere udgifter til overførselsindkomster og højere strukturelt arbejdsudbud, som styrker saldoen i 2020 med ca. 0,15 pct. af BNP og holdbarheden med ca. 0,25 pct. af BNP.
- *Reformen af førtidspension og fleksjob* øger råderummet til *offentligt forbrug* med ca. 1,9 mia. kr. i 2020 og indebærer derudover driftsudgifter for ca. 1,2 mia. kr. Dvs. reformen indebærer en samlet forøgelse af det offentlige forbrug på godt 3 mia. kr. Det svarer til, at den offentlige forbrugsvækst øges fra ca. 0,65 pct. om året til ca. $\frac{3}{4}$ pct.

²² Finanspolitisk holdbarhed betyder, at den politik, der planlægges frem mod 2020, kan fastholdes i årene efter, samtidig med at den offentlige gæld udgør en stabil andel af samfundsøkonomien på langt sigt – givet de antagelser som de langsigtede fremskrivninger i øvrigt er baseret på.

Tabel A

Ny 2020-fremskrivning: ændringer fra KP12 til udgangspunkt for Vækstplan DK

	Saldo i 2020	HBI	Offentlig forbrugs- vækst 2014-20
	Pct. af BNP	Pct. af BNP	Pct.
1. KP12 (niveau)	0,0	0,3	0,62
2. Inkl. befolkningsfremskrivning 2012	0,1	0,0	0,65
	<i>Ændring</i>	<i>Ændring</i>	<i>Pct.</i>
Skattereform i alt	+0,05	0,0	Antages uændret
Reform af førtidspension og fleksjob (ekskl. driftsudgifter)	+0,15	+0,25	Antages uændret
Anvendelse af råderum til offentligt forbrug, jf. aftaler i 2012 om reformer af skat og førtidspension/fleksjob	-0,15	-0,15	0,74
KP12 grundlag inkl. reformaftaler i 2012	0,15	0,1	0,74
Virkning af opdateringer mv., i alt	0,0	0	
<i>Heraf:</i>			
Nyt ØR-grundlag, december 2012, og konjunkturnormalisering i 2019	0,1	0,1	
Ny fremskrivning af efterlønsmodtagere	0,05	0,05	
Ny fremskrivning af førtidspensionister og selvpensionister	0,05	-0,05	
Uddannelsesfremskrivning mv.	-0,15	-0,05	
CO2-afgifter og EU-bidrag	0,0	0	
Tilpasning af offentlig og privat løn	0,05	0,05	
Reserve under udgiftsloft for overførsler	-0,05	-0,05	
Øvrige forhold under ét	-0,05	-0,05	
Metodeændringer under ét, jf. bilag 3	0	0	
	<i>Pct. af BNP</i>	<i>Pct. af BNP</i>	<i>Pct.</i>
3. Nyt udgangsforslag (før Vækstplan DK)	0,15	0,1	0,74
	<i>Mia. kr.</i>	<i>Mia. kr.</i>	
	2½	1½	

Anm.: Som følge af afrunding summer enkeltbidrag ikke altid til totaler i tabellen.

- Der er indregnet nyt *konjunkturgrundlag* med udgangspunkt i *Økonomisk Redegørelse*, december 2012, herunder Finanslov 2013. Et lavere udgangsniveau for det offentlige forbrug i 2013 styrker isoleret set den strukturelle saldo og holdbarheden. Omvendt svækkes saldo og holdbarhed af et svagere konjunkturdygangspunkt, herunder forudsætningen om en mere langstrakt konjunkturnormalisering, idet lukningen af outputgab antages at indtræffe i 2019.
- En opdateret *fremskrivning af antallet af efterlønsmodtagere* tager højde for større frafald fra ordningen i forbindelse med muligheden for at få tilbagebetalt efterlønsbidrag skattefrit i 2012. Det større frafald end forudsat i KP12 medfø-

rer på langt sigt lidt færre efterlønsmodtagere, idet færre efterlønsberettigede dog i et vist omfang modsvares af en højere udnyttelsesgrad blandt de tilbageværende bidragsydere. Endvidere medfører det lavere antal bidragsydere til ordningen, at de fremtidige indtægter fra efterlønsbidrag bliver lavere. Samlet styrker den nye efterlønsfremskrivning saldoen i 2020 og holdbarheden med ca. 0,05 pct. af BNP.

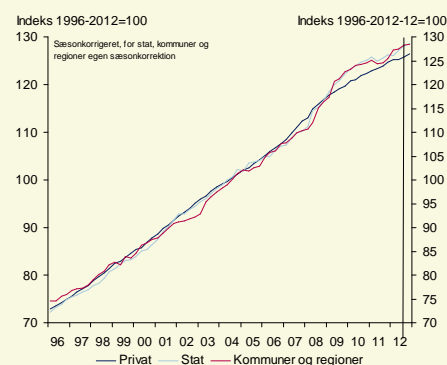
- En opdateret *fremskrivning af antallet af fortidspensionister* indebærer lidt færre fortidspensionister fremadrettet på baggrund af de seneste data for tilgang til ordningen, hvilket styrker saldoen i 2020 og holdbarheden. Skøn for omfanget af selvpensionering i forbindelse med stigninger i efterløns- og pensionsalderen trækker i modsat retning. Samlet styrkes saldoen i 2020 med 0,05 pct. af BNP, mens holdbarheden svækkes med ca. 0,05 pct. af BNP.
- I det opdaterede 2020-forløb indregnes *indfrielse af regeringens målsætning om, at 60 pct. af en ungdomsårgang skal have en videregående uddannelse*. Det svækker isoleret set den strukturelle saldo i 2020 med ca. 0,1 pct. af BNP som følge af, at flere personer vil være under uddannelse frem for på arbejdsmarkedet. Hertil kommer en lille yderligere svækkelse af saldoen i 2020 fra indregning af grundlaget i DREAM's uddannelsesfremskrivning 2012, herunder opdaterede tilgangs- og frafaldsfrekvenser samt antagelsen om, at 27 pct. af en ungdomsårgang gennemfører en lang videregående uddannelse svarende til profilmodel 2011. På langt sigt vil det højere uddannelsesniveau føre til højere produktivitet og øget erhvervsdeltagelse efter endt uddannelse og dermed større velstand. En del af produktivitetsstigningerne omsættes imidlertid blandt andet i højere reelt offentligt forbrug med de anvendte gængse fremskrivningsprincipper for årene efter 2020. Det fører til, at den øgede uddannelsesadfærd samlet set medfører en lille svækkelse af den finanspolitiske holdbarhed på ca. 0,05 pct. af BNP.
- Aftalen om *EU's budget 2014-20* bidrager til en styrkelse af de offentlige finanser (udover den danske rabat på 1 mia. kr., som er indregnet med aftalen om skattereformen fra juni 2012), mens lavere forventede priser på *CO₂-kvoter* i 2014-20 trækker modsat. Nettovirkningen heraf på holdbarhedsindikatoren er ca. 0.
- Opdateret grundlag for tilpasningen af offentlige og private lønninger medfører en styrkelse af saldoen i 2020 og holdbarheden på 0,05 pct. af BNP, *jf. boks A*.
- I forløbet er der indregnet en sikkerhedsmargin på 1 mia. kr. under udgiftsloftet for overførselsindkomster til modgåelse af usikkerhed i fremskrivningen. Reserven svækker saldoen i 2020 og holdbarhedsindikatoren med ca. 0,05 pct. af BNP.
- Øvrige forhold under ét svækker holdbarhedsindikatoren med ca. 0,05 pct. af BNP. Heraf står indarbejdelsen af *nye data for alder-, køn- og herkomstfordelingen* af indkomstoverførsler og beskæftigelse mv. (RAS) for over halvdelen af virkningen.

Boks A**Offentlig og privat løn**

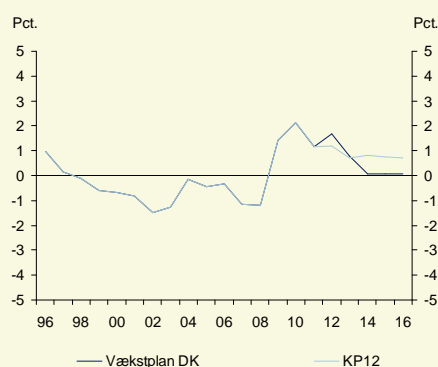
De private og offentlige lønninger i Danmark udvikler sig overordnet parallelt over tid, blandt andet i lyset af reguleringsordningen for de offentlige lønninger.

I de sidste år af den danske højkonjunktur før finanskrisen voksede de private lønninger hurtigere end de offentlige, men efterfølgende er de offentlige lønninger steget mere end de private, jf. figur a. De seneste års højere lønstigningstakter i den offentlige sektor betyder, at den offentlige lønudvikling i 2012 skønsmæssigt ligger ca. 1 3/4 pct. over den private – set i forhold til det langsigtede forhold mellem de to lønserier.

Figur a**Offentlig og privat lønudvikling frem til 2012**

Anm.: For stat, kommuner og regioner

Kilde: Danmarks Statistik og skøn for den private sektors lønstigning i 4. kvartal 2012

Figur b**Afvigelse mellem offentlig og privat løn i forhold til gennemsnit 1996-2012**

Anm.: Løngab beregnet med udgangspunkt i langsigtet sammenhæng i perioden 1996-2012..

Kilde: Egne skøn og beregninger.

På baggrund af de offentlige overenskomster for 2013-14, der indebærer lavere lønstigninger end tidligere forudsat, og skønnet for den private lønstigning i 2013-14 skønnes forskellen mellem de offentlige og private lønninger i 2012 (i forhold til langsigtelsesrelationen) at være omtrent udjævnet i 2014, jf. figur b. I 2020-forløbet er det således lagt til grund, at den offentlige og private lønstigningstakt overordnet udvikler sig parallelt efter 2014.

Sammenlignet med forudsætningerne i *Danmarks Konvergensprogram 2012* – hvor de forudsatte offentlige og private lønstigningstakter udviklede sig parallelt fra 2013, men hvor der på basis af ovenstående metode fortsat var et "løngab" i 2013 – styrkes de offentlige finanser med ca. 0,05 pct. af BNP med de opdaterede forudsætninger.

Virkning af Vækstplan DK

- I *Vækstplan DK* er der foreslået en række tiltag, som skal forbedre rammevilkårene for erhvervslivet og styrke grundlaget for vækst og beskæftigelse. De konkrete initiativer i *Vækstplan DK* forudsætter anvendelse af det beregnede råderum i 2020-grundforløbet på knap 0,1 pct. af BNP (ca. 1,5 mia. kr.).
- Sammen med de foreslåede reformer af SU og kontanthjælp er forløbet inklusive initiativerne i *Vækstplan DK* finanspolitisk holdbart (holdbarhedsindikator på godt 0 pct. af BNP), og der er et lille strukturelt overskud i 2020 (godt 0,05 pct. af BNP), jf. tabel B. Det lille strukturelle overskud på ca. 0,05 pct. af BNP i 2020 kan blandt andet ses i sammenhæng med, at skattereformen i 2020 med-

fører en saldoforbedring på ca. 1 mia. kr. i 2020 i forhold til den varige virkning.

Tabel B

Virkning af Vækstplan DK

Pct. af BNP	Saldo 2020	HBI
Udgangsførløb før Vækstplan DK	0,15	0,1
Konkrete initiativer i Vækstplan DK (anvendelse af råderum 1,5 mia. kr.)	-0,1	-0,1
Vækstplan DK (konkrete initiativer)	0,05	0,0

Kilde: Egne beregninger

- Derudover indeholder *Vækstplan DK* en ambition om yderligere reformer, der skal sikre øget arbejdsudbud og vækst, jf. *kapitel 4*. Reformambitionerne svarer beregningsteknisk til en stigning i arbejdsudbuddet på ca. 8.000 fuldtidspersoner og et løft i produktiviteten på ca. 0,7 pct. i perioden frem mod 2020.
- Målsætningen om reformer, der øger beskæftigelsen med yderligere 8.000 fuldtidspersoner, vil i et beregningsteknisk forløb styrke finanserne i 2020 og holdbarheden med i størrelsesordenen 0,1 pct. af BNP. Den præcise virkning vil afhænge af de konkrete initiativer, herunder om der er merudgifter eller mindreindtægter forbundet med realiseringen af målsætningen.
- Øget produktivitet kan ydermere styrke råderummet ved uændret realvækst i det offentlige forbrug frem mod 2020. Råderumsvirkningen kan udgøre op til 0,05-0,1 pct. af BNP, hvis det forudsættes, at der ikke er merudgifter eller mindreindtægter forbundet med de konkrete initiativer til indfrielse af målet.

Bilag 3. Virkning af metodeændringer siden KP12 og Danmark i arbejde

Der er gennemført to metodejusteringer i grundlaget for de mellemfristede fremskrivninger siden *Danmarks Konvergensprogram 2012* og *Danmark i arbejde*. De vedrører primært den forudsatte underliggende vækst i timeproduktivitet og rente samt et skønnet bidrag til bruttoværditilvæksten i den offentlige sektor fra ændringer i de offentlige medarbejders gennemsnitlige anciennitet og uddannelsesniveau. Justeringerne er samlet set neutrale for den strukturelle offentlige saldo i 2020 og for den finanspolitiske holdbarhedsindikator (HBI), *jf. tabel A*.

- Den *underliggende vækst i timeproduktiviteten i de private byerhverv* er nedjusteret fra 1½ til 1¼ pct. (før indregning af nye tiltag) med baggrund i den lave produktivtetsvækst i 1990'erne og 2000'erne og et skøn for den konjunkturrensede produktivtetsvækst, *jf. nedenfor*. Samtidig er *den langsigtede renteforudsætning* nedjusteret fra 5 pct. til 4¾ pct., hvilket blandt andet skal ses i lyset af de fortsat lave markedsrenter og lave markedsforventninger til fremtidige renter. Den langsigtede renteforudsætning på 4¾ pct. svarer dermed til forudsætningen i DØR's og DREAM's fremskrivninger. I sammenhæng medfører de to nævnte justeringer, at merrealrenten – dvs. merrenten i forhold til BNP- eller produktivtetsvæksten – er uændret. Den langsigtede realrente reduceres fra ca. 3,2 til knap 3 pct. som følge af nedsættelsen af den nominelle renteforudsætning. Ændringerne vedrørende timeproduktivtetsvækst og rente medfører isoleret set, at den strukturelle offentlige saldo i 2020 og holdbarheden svækkes en anelse, *jf. tabel A*.
- I den fremskrivning, som ligger til grund for *Vækstplan DK*, er der forudsat en korrektion for *ændringer i de offentligt ansattes uddannelse og anciennitet mv.* på ca. 0,15 pct.-point om året, *jf. nedenfor*. Korrektionen foretages med henblik på bedre overensstemmelse mellem de mellemfristede fremskrivninger og nationalregnskabets opgørelse af den reale offentlige forbrugsvækst. Fremskrivningen indarbejder dermed, at Danmarks Statistiks opgørelse af den offentlige forbrugsvækst korrigerer den offentlige løndeflator for det bidrag, der kommer fra en ændring i de offentligt ansattes sammensætning mht. anciennitet, uddannelse mv. Metodeændringen styrker isoleret set den strukturelle saldo i 2020 og holdbarheden en anelse, *jf. tabel A*.

Tabel A

Virkning af metodeændringer i forhold til Danmark i arbejde

	Strukturel saldo i 2020	HBI	Offentlig forbrugsvækst i basisforløb
	Pct. af BNP	Pct. af BNP	Pct.
Produktivitet og rente	-0,02	-0,04	
Korrektion for uddannelse og anciennitet i offentligt forbrug	+0,03	+0,04	
Virkning af metodeændringer i alt	0	0	0

Anm.: Pga. afrunding summer enkeltbidrag ikke nødvendigvis til totalen.

Kilde: Egne beregninger

Forudsætning om underliggende produktivitetsvækst

I *Danmark i arbejde* var det forudsat, at den gennemsnitlige årlige produktivitetsvækst i de private byerhverv frem mod 2020 udgør 1½ pct. Det medførte en produktivitetsvækst for hele økonomien på ca. 1,2 pct. årligt.

Den forudsatte produktivitetsvækst på 1½ pct. i de private byerhverv var lidt højere end gennemsnittet på 1,4 pct. for perioden 1990-2011, og noget over gennemsnittet på omkring 1 pct. pr. år siden 1995 og 2000, *jf. tabel B*.

Tabel B

Gennemsnitlig produktivitetsvækst i udvalgte perioder

	1990- 2011	1993- 2011	1995- 2011	2000- 2011	2009- 2011	2012-2014 (prognose)
Pct. pr. år						
Private byerhverv	1,4	1,3	0,9	1,1	2,4	1,5
Private erhverv ekskl. råstofudvinding	1,6	1,4	1,1	1,2	2,2	1,5
Private erhverv	1,5	1,3	1,0	1,0	1,9	1,0
Hele økonomien	1,3	1,2	0,8	0,8	1,2	0,8

Kilde: Danmarks Statistik, *Økonomisk Redegørelse*, december 2012 og egne beregninger.

Udviklingen i produktiviteten fra år til år påvirkes af konjunkturerne, herunder blandt andet fordi beskæftigelsen typisk tilpasses ændringer i produktionen med en vis forsinkelse.

Med henblik på at rense for konjunkturmæssige udsving og opnå et mål for den underliggende trend i produktivitetsvæksten er der estimeret en såkaldt tilstandsmodel, som opsplitter den faktiske (målte) produktivitetsvækst i en konjunkturafhængig/cyklisk komponent, en trend og en irregulær komponent, der opfanger støj.

Modellen indebærer, at både niveauet for og den årlige ændring i trenden følger såkaldte stokastiske processer. Den cykliske komponent forudsættes at følge en autoregressiv proces – af typen AR(1) – hvilket indebærer, at den aktuelle værdi af den cykliske komponent antages at afhænge af værdien i den forrige periode. Den samlede model består af tre ligninger:

- (1) En opsplittning af den faktiske produktivitetsvækst, y_t , i en AR(1)-komponent, y_{t-1} , en variabel trend, μ_t , og en irregulær komponent, ε_t

$$y_t = \lambda y_{t-1} + \mu_t + \varepsilon_t$$

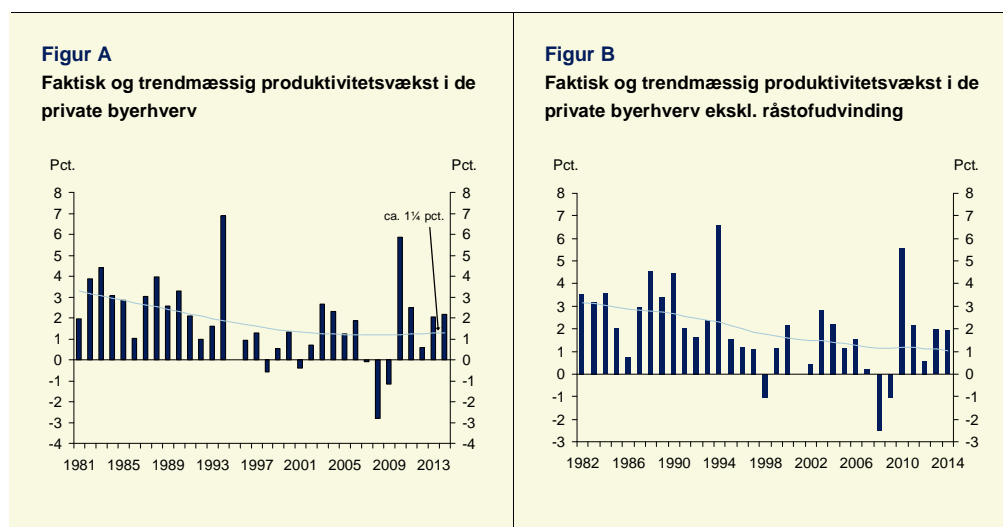
- (2) Den variable trend, μ_t , antages at udvikle sig med en (stokastisk) hældning, β_t , og et fejllid, η_t

$$\mu_t = \mu_{t-1} + \beta_t + \eta_t$$

(3) Hældningen, β_t , antages at følge en såkaldt *random walk* med et fejld, ξ_t ,

$$\beta_t = \beta_{t-1} + \xi_t$$

Figur A og figur B viser udviklingen i den faktiske produktivitetsvækst samt den estimerede trend for henholdsvis de private byerhverv og de private erhverv eksklusive råstofudvinding. Den underliggende produktivitetsvækst for de private byerhverv udgør ca. 1¼ pct. årligt i gennemsnit i perioden 2010-14, mens den underliggende produktivitetsvækst for de private erhverv eksklusive råstofudvinding er lidt lavere.

Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger.

På baggrund af estimationsresultaterne og den historiske udvikling er det i fremskrivningen bag *Vækstplan DK* forudsat, at den underliggende produktivitetsvækst i de private byerhverv udgør 1¼ pct. om året fremadrettet. Det indebærer en produktivitetsvækst for økonomien som helhed på godt 1 pct. om året, idet der dog kan være årlige udsving, blandt andet afledt af ændringer i Nordsø-produktionen baseret på Energistyrelsens produktionsfremskrivninger.

Uddannelses- og anciennitetskorrektion i det offentlige forbrug

Ved opgørelsen af den offentlige løndeflator i nationalregnskabet skelner Danmarks Statistik mellem:

- Ændringen i lønnen som følge af en ændring i de offentlige ansattes sammensætning med hensyn til anciennitet og uddannelse mv.
- Stigningen i den generelle løn, der gør det muligt at fastholde samme type arbejdskraft.

Da de tilgængelige lønindeks for den offentlige sektor ikke afspejler denne sondring, korrigerer Danmarks Statistik den offentlige løndeflator for det bidrag, der kommer fra en ændring i de offentligt ansattes sammensætning mht. anciennitet, uddannelse mv. Den reale offentlige bruttoværditilvækst ifølge nationalregnskabet, som indgår i den reale offentlige forbrugsvækst, har således hidtil kunnet afvige

fra fremskrivningerne, selv om den forudsatte udvikling i den offentlige beskæftigelse og arbejdstid mv. blev realiseret.

I fremskrivningen bag *Vækstplan DK* er der forudsat et bidrag til realvæksten i den offentlige lønsum og bruttoværditilvækst (BVT) fra ændringer i de offentligt ansattes gennemsnitlige uddannelsesniveau og anciennitet mv. Bidraget er på ca. 0,15 pct.-point om året, hvilket isoleret set svarer til et bidrag til realvæksten i det offentlige forbrug på ca. 0,1 pct., idet lønsummen udgør omtrent to tredjedele af den samlede offentlige forbrug.

Skønnet for uddannelsesbidraget tager udgangspunkt i en uddannelsesfremskrivning for hele arbejdsstyrken, hvor det endvidere er antaget, at stigningen i beskæftigelsen af uddannet arbejdskraft er højest i den private sektor, mens væksten i uddannelsesniveaet i den offentlige sektor er ca. 2/3 af den samlede vækst i uddannelsesniveaet. Antagelserne skal ses i lyset af, at den offentlige sektor i udgangspunktet beskæftiger relativt mange højtuddannede sammenlignet med andre lande og med den private sektor. Endvidere er det først og fremmest i den private sektor, at beskæftigelsen stiger i forløbet, og dermed skabes flere private jobåbninger for nyuddannede, hvilket kan omfatte både faglærte og unge med videregående uddannelse. Med udgangspunkt i de relative lønninger peger disse beregninger på et årligt bidrag til væksten i den offentlige sektors BVT (eller reale lønsum) på 0,17 pct. frem mod 2020, *jf. tabel C*.

Endvidere er der skønnet et bidrag fra ændringer i alderssammensætningen på baggrund af udbudsfremskrivningen af udvalgte grupper af offentlige ansatte fra rekrutteringsrapporten *Scenarier for det fremtidige behov for uddannet arbejdskraft i den offentlige sektor – status 2010* (lærere, læger, pædagoger og sygeplejersker). Alderssammensætningen skønnes at trække marginalt ned i realvæksten i den offentlige sektors bruttoværditilvækst i nationalregnskabet. Det skal ses i sammenhæng med, at relativt store årgange af ældre med relativt høj anciennitet trækker sig tilbage frem mod 2020. Dette modvirkes af tilbagetrækningsreformen, som dæmper faldet i ancienniteten.

Tabel C

Skønnet bidrag til real forbrugsvækst fra ændringer i uddannelses- og alderssammensætningen

	2014-20
Gns. realvækst i pct.	
Virkning af ændret uddannelsessammensætning	0,17
Virkning af ændret alderssammensætning	-0,02
Samlet bidrag	0,15

Anm.: Det forudsatte uddannelsesbidrag i den offentlige sektor svarer til ca. 2/3 af væksten i det generelle uddannelsesniveau.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af Danmarks Statistik, Kommunernes og Regionernes Løndatakontor 2011 og DREAM's uddannelsesprognose.

Bilag 4. Bilagstabeller

Bilagstabel 1

Befolkning og arbejdsmarked (kort og mellemfristet sigt)

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
1.000 personer									
Samlet befolkning	5.591	5.612	5.624	5.649	5.666	5.683	5.700	5.717	5.734
I arbejdsstyrken	2.875	2.884	2.889	2.898	2.912	2.930	2.947	2.966	2.980
Samlet beskæftigelse	2.756	2.754	2.766	2.782	2.805	2.830	2.854	2.881	2.895
- beskæftigede i ordinært arbejdsmarked ¹⁾	2.665	2.667	2.680	2.694	2.717	2.741	2.762	2.787	2.799
- beskæftigede med løntilskud ²⁾	90	87	86	87	88	89	92	94	96
Nettoledige	119	130	123	116	107	100	93	86	86
Bruttoledige (inkl. aktiverede)	163	162	150	143	133	124	114	105	105
Uden for arbejdsstyrken	2.717	2.728	2.735	2.752	2.754	2.754	2.752	2.750	2.754
- aktiverede dagpenge- og kontanthjælpsmodtagere ³⁾	44	32	27	27	26	24	21	19	20
- førtidspensionister uden for arbejdsstyrken	216	211	204	201	199	196	194	198	203
- efterlønsmodtagere	105	99	95	87	77	64	45	47	46
- folkepensionister uden for arbejdsstyrken	872	898	920	940	959	977	1.003	999	993
- personer under 15 år	983	975	980	961	954	949	944	941	938
- øvrige uden for arbejdsstyrken	498	513	509	537	540	544	543	546	553
Strukturel beskæftigelse	2.826	2.830	2.837	2.840	2.848	2.857	2.869	2.881	2.895
Strukturel arbejdsstyrke	2.918	2.920	2.924	2.926	2.933	2.942	2.954	2.966	2.980
Strukturel nettoledighed	92	90	87	87	86	85	86	86	86
Gennemsnitlig arbejdstid (timer pr. år)	1.550	1.552	1.552	1.552	1.552	1.551	1.554	1.556	1.558

Anm.: Der er ikke udarbejdet en ny konjunkturvurdering for 2013 og 2014 i forbindelse med *Vækstplan DK*. Forløbet frem mod 2020 tager grundlæggende afsæt i prognosen i *Økonomisk Redegørelse*, december 2012. Der henvises i øvrigt til *kapitel 1* for en uddybning heraf.

- 1) Opgjort som forskellen mellem beskæftigelsen, som opgjort i nationalregnskabet, og den støttede beskæftigelse, hvis grundkilde er AMFORA. Som følge af forskellen i afgrænsningen af beskæftigelsen i de to kilder er opgørelsen behæftet med en vis usikkerhed.
- 2) Omfatter personer i beskæftigelse med løntilskud (herunder fleksjob og skånejob) samt aktiverede kontanthjælpsmodtagere i virksomhedspraktik.
- 3) Omfatter kun arbejdsmarkedssparate kontanthjælpsmodtagere. Antallet af aktiverede dagpengemodtagere og arbejdsmarkedssparate kontanthjælpsmodtagere er opgjort inkl. personer i støttet beskæftigelse.

Kilde: Danmarks Statistik, DREAM og egne beregninger.

Bilagstabel 1 (fortsat)**Befolkning og arbejdsmarked (langt sigt)**

	2020	2030	2040	2050	2060	2070	2080	2090
1.000 personer								
Samlet befolkning	5.734	5.929	6.071	6.163	6.290	6.469	6.665	6.851
I arbejdsstyrken	2.980	3.044	3.092	3.232	3.379	3.477	3.598	3.733
Samlet beskæftigelse	2.895	2.959	3.005	3.141	3.284	3.379	3.496	3.628
- beskæftigede i ordinært arbejdsmarked ¹⁾	2.799	2.856	2.900	3.030	3.165	3.256	3.368	3.492
- beskæftigede med løntilskud ²⁾	96	103	105	111	119	123	128	136
Nettoledige	86	86	87	91	95	98	102	105
Bruttoledige (inkl. aktiverede)	105	108	109	114	120	123	127	132
Uden for arbejdsstyrken	2.754	2.885	2.979	2.932	2.910	2.992	3.067	3.118
- aktiverede dagpenge- og kontanthjælpsmodtagere ³⁾	20	22	22	23	24	25	26	27
- førtidspensionister uden for arbejdsstyrken	203	211	221	247	277	291	309	337
- efterlønsmodtagere	46	32	23	22	24	27	26	24
- folkepensionister uden for arbejdsstyrken	993	1.041	1.059	1.001	901	902	946	935
- personer under 15 år	938	995	1.052	1.019	1.054	1.104	1.095	1.117
- øvrige uden for arbejdsstyrken	553	584	601	620	630	643	666	678
Strukturel beskæftigelse	2.895	2.959	3.005	3.141	3.284	3.379	3.496	3.628
Strukturel arbejdsstyrke	2.980	3.044	3.092	3.232	3.379	3.477	3.598	3.733
Strukturel nettoledighed	86	86	87	91	95	98	101	105
Gennemsnitlig arbejdstid (timer pr. år)	1.558	1.565	1.563	1.560	1.566	1.561	1.559	1.562

1) Opgjort som forskellen mellem beskæftigelsen, som opgjort i nationalregnskabet, og den støttede beskæftigelse, hvis grundkilde er AMFORA. Som følge af forskellen i afgrænsningen af beskæftigelsen i de to kilder er opgørelsen behæftet med en vis usikkerhed.

2) Omfatter personer i beskæftigelse med løntilskud (herunder fleksjob og skånejob) samt aktiverede kontanthjælpsmodtagere i virksomhedspraktik.

3) Omfatter kun arbejdsmarkedssparate kontanthjælpsmodtagere. Antallet af aktiverede dagpengemodtagere og arbejdsmarkedssparate kontanthjælpsmodtagere er opgjort inkl. personer i støttet beskæftigelse.

Kilde: Danmarks Statistik, DREAM samt egne beregninger.

Bilagstabel 2**Personer på indkomstoverførsler (kort- og mellemløbet sigt)**

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
1.000 helårspersoner									
A-dagpenge (ekskl. aktiverede)	96	98	90	86	81	77	69	63	63
Kontanthjælp (ekskl. aktiverede)	104	111	111	107	101	96	94	91	91
Aktiverede dagpenge- og kontant-hjælpsmodtagere ¹⁾	66	56	51	51	53	52	49	48	48
Feriedagpenge	5	5	5	5	5	4	4	4	4
Førtidspension ²⁾	238	232	226	222	220	217	216	220	225
Ressourceforløbsydelse	0	6	17	23	28	32	35	36	37
Efterløn	105	99	95	87	77	64	45	47	46
Fleksydelse	7	7	7	7	6	5	4	4	4
Revalideringsydelse ³⁾	10	10	10	10	10	10	11	11	11
Sygedagpenge ⁴⁾	74	72	74	76	76	77	80	81	82
Barselsdagpenge	54	53	53	54	54	54	54	55	56
Ledighedsydelse	16	16	16	16	16	16	16	16	16
I alt	774	768	756	745	726	706	677	676	685
SU	287	302	314	320	323	325	325	326	326
I alt inkl. SU	1.061	1.070	1.070	1.065	1.049	1.030	1.003	1.002	1.011
Folkepensionister ²⁾	1.008	1.039	1.066	1.089	1.111	1.131	1.152	1.138	1.124
I alt inkl. SU og folkepensionister	2.069	2.109	2.136	2.154	2.160	2.162	2.155	2.141	2.135
Støttet beskæftigelse ⁵⁾	90	87	86	87	88	89	92	94	96
I alt inkl. SU, folkepensionister og støttet beskæftigelse	2.159	2.196	2.222	2.242	2.248	2.251	2.247	2.235	2.230

Anm.: Der er ikke udarbejdet en ny konjunkturvurdering for 2013 og 2014 i forbindelse med *Vækstplan DK*. Forløbet frem mod 2020 tager grundlæggende afsæt i prognosen i *Økonomisk Redegørelse*, december 2012. Der henvises i øvrigt til *kapitel 1* for en uddybning heraf.

- 1) Opgørelsen afviger fra andre registerbaserede opgørelser, da personer i støttet beskæftigelse ikke er omfattet. Derudover omfattes både arbejdsmarkedssparate og ikke-arbejdsmarkedssparate kontanthjælpsmodtagere i gruppen af aktiverede dagpenge- og kontanthjælpsmodtagere.
- 2) Førtids- og folkepension er inkl. pensionister bosiddende i udlandet samt pensionister i beskæftigelse.
- 3) Ekskl. revalidering med løntilskud.
- 4) Antallet af sygedagpengemodtagere afspejler ikke det samlede sygefravær, men den del af sygefraværet, som ikke er omfattet af arbejdsgiverperioden samt sygdomsforløb blandt ledige.
- 5) Omfatter personer i beskæftigelse med løntilskud (herunder fleksjob og skånejob) samt aktiverede kontanthjælpsmodtagere i virksomhedspraktik.

Kilde: Danmarks Statistik, DREAM og egne beregninger.

Bilagstabel 2 (fortsat)**Personer på indkomstoverførsler (langt sigt)**

	2020	2030	2040	2050	2060	2070	2080	2090
1.000 helårspersoner								
A-dagpenge (ekskl. aktiverede)	63	64	65	68	72	74	77	80
Kontanthjælp (ekskl. aktiverede)	91	98	100	105	108	110	113	117
Aktiverede dagpenge- og kontant-hjælpsmodtagere ¹⁾	48	48	48	51	53	53	55	57
Feriedagpenge	4	3	4	4	4	4	4	4
Førtidspension ²⁾	225	235	245	272	304	320	339	370
Ressourceforløbsydelse	37	42	43	43	43	43	43	43
Efterløn	46	32	23	22	24	27	26	24
Fleksydelse	4	5	5	4	4	5	4	4
Revalideringsydelse ³⁾	11	11	11	12	12	13	13	13
Sygedagpenge ⁴⁾	82	87	90	95	102	105	109	116
Barselsdagpenge	56	60	57	57	62	62	62	65
Ledighedsydelse	16	17	18	20	22	24	25	28
I alt	685	702	709	752	810	837	870	920
SU	326	320	309	343	343	338	359	364
I alt inkl. SU	1.011	1.022	1.018	1.095	1.153	1.175	1.229	1.284
Folkepensionister ²⁾	1.124	1.166	1.186	1.117	1.013	1.031	1.076	1.061
I alt inkl. SU og folkepensionister	2.135	2.187	2.205	2.213	2.166	2.206	2.305	2.346
Støttet beskæftigelse ⁵⁾	96	103	105	111	119	123	128	136
I alt inkl. SU, folkepensionister og støttet beskæftigelse	2.230	2.290	2.310	2.324	2.285	2.329	2.433	2.482

1) Opgørelsen afviger fra andre registerbaserede opgørelser, da personer i støttet beskæftigelse ikke er omfattet. Derudover omfattes både arbejdsmarkedsparete og ikke-arbejdsmarkedsparete kontanthjælpsmodtagere i gruppen af aktiverede dagpenge- og kontanthjælpsmodtagere.

2) Førtids- og folkepension er inkl. pensionister bosiddende i udlandet samt pensionister i beskæftigelse.

3) Ekskl. revalidering med løntilskud.

4) Antallet af sygedagpengemodtagere afspejler ikke det samlede sygefravær, men den del af sygefraværet, som ikke er omfattet af arbejdsgiverperioden samt sygdomsforløb blandt ledige.

5) Omfatter personer i beskæftigelse med løntilskud (herunder fleksjob og skånejob) samt aktiverede kontanthjælpsmodtagere i virksomhedspraktik.

Kilde: Danmarks Statistik, DREAM og egne beregninger.

Bilagstabel 3**Nøgletal for dansk økonomi (kort og mellemfristet sigt)**

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Realvækst i pct.									
Privat forbrug	1,0	1,3	1,7	2,1	2,1	2,1	2,1	2,1	1,6
Offentligt forbrug ¹⁾	0,3	1,0	0,4	0,5	0,6	0,7	0,7	0,7	0,7
Boligbyggeri	-8,4	5,8	5,7	-2,1	3,7	3,7	3,2	2,7	2,7
Erhvervsinvesteringer	5,4	7,0	1,2	6,6	7,1	5,7	5,5	3,5	3,7
Off. investeringer	6,7	-3,5	-3,6	-6,4	0,9	3,6	3,5	2,9	4,2
Lagerinvesteringer ²⁾	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Endelig indenlandsk anvendelse	0,4	2,0	1,4	1,8	2,4	2,3	2,3	2,0	1,8
Eksport	1,6	2,2	4,0	6,2	5,2	5,3	5,8	5,6	4,0
Import	3,3	3,5	3,6	6,2	5,8	6,1	6,3	5,7	4,6
BNP	-0,4	1,3	1,7	2,0	2,1	2,0	2,1	2,1	1,5
- heraf BVT i private byerhverv	0,3	2,0	2,7	2,2	2,2	2,4	2,7	2,7	2,0
Vækst i pct.									
Timelønoms-kostninger	2,0	2,0	2,1	2,1	2,4	2,6	2,8	3,0	3,0
Timelønninger	1,7	1,7	2,0	2,2	2,4	2,6	2,9	3,1	3,1
Timeproduktivitet, byerhverv	0,5	2,1	2,2	1,3	1,2	1,3	1,3	1,3	1,3
Eksportpriser	2,9	1,0	1,5	0,7	1,7	1,8	1,8	1,8	2,0
Importpriser	3,2	1,4	1,6	0,7	1,6	1,8	1,8	1,9	2,0
Forbrugerpriser	2,4	1,5	1,6	1,8	2,1	2,1	2,1	2,0	2,1
Kontantprisen på ejerboliger	-4,0	0,0	2,0	1,8	1,8	1,8	1,8	1,8	1,8
Pct.									
Obligationsrente	1,5	1,8	2,2	2,7	3,2	3,7	4,2	4,8	4,8
Pct. af BNP									
Betalingsbalance	5,5	4,5	4,7	5,0	4,7	4,1	3,6	3,3	3,0
Offentlig sektors saldo	-3,9	-1,6	-1,7	-2,5	-1,7	-1,3	-0,7	-0,3	0,1
Privat finansiel opsparing	9,4	6,1	6,4	7,5	6,3	5,4	4,3	3,6	2,9
Privat forbrug	49,7	49,8	49,9	50,0	50,0	50,1	50,1	50,1	50,1
Offentligt forbrug	28,6	28,4	28,0	27,7	27,3	27,0	26,8	26,5	26,5
Investeringer	17,4	18,2	18,3	18,4	19,0	19,5	19,9	20,1	20,5
Eksport	55,0	55,4	56,6	58,4	60,0	61,8	63,9	66,0	67,6
Import	50,6	51,8	52,8	54,6	56,3	58,5	60,7	62,7	64,6

Anm.: Der er ikke udarbejdet en ny konjunkturvurdering for 2013 og 2014 i forbindelse med *Vækstplan DK*. Forløbet frem mod 2020 tager grundlæggende afsæt i prognosen i *Økonomisk Redegørelse*, december 2012. Der henvises i øvrigt til kapitel 1 for en uddybning heraf.

1) Realvæksten i det offentlige forbrug er udtryk for væksten i resurseforbruget og ikke fremgangen i servicen og kan derfor ikke sammenlignes med realvæksten i det private forbrug.

2) Angiver lagerændringernes bidrag til BNP-væksten.

Kilde: ADAM's databank og egne beregninger.

Bilagstabel 3 (fortsat)**Nøgletal for dansk økonomi (langt sigt)**

	2020-25	2025-30	2030-35	2035-40	2040-50	2050-60	2060-70	2070-80
Gns. årlig realvækst i pct.								
Privat forbrug	1,5	1,4	1,2	1,1	1,4	1,6	1,6	1,6
Offentligt forbrug ¹⁾	1,1	1,2	1,1	1,0	0,8	0,8	0,8	0,9
Boligbyggeri	1,7	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5
Erhvervsinvesteringer	0,6	0,9	0,6	1,2	1,8	1,7	1,3	1,5
Off, investeringer	1,3	1,9	1,5	1,2	1,3	1,5	1,6	1,7
Lagerinvesteringer ²⁾	4,7	0,0	0,5	5,2	-0,2	-0,5	-0,3	-0,3
Endelig indenlandsk anvendelse	1,3	1,3	1,1	1,1	1,3	1,4	1,3	1,4
Eksport ³⁾	2,0	1,5	0,9	1,0	1,7	1,9	1,4	1,4
Import ³⁾	2,2	1,6	1,1	1,2	1,6	1,7	1,4	1,5
BNP	1,2	1,2	1,0	1,0	1,3	1,5	1,3	1,4
- heraf BVT i private byerhverv	1,5	1,3	1,0	1,2	1,7	1,8	1,5	1,5
Gns. årlig vækst i pct.								
Timelønøkonomkostninger	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0
Timelønninger	3,1	3,1	3,1	3,1	3,1	3,1	3,1	3,1
Timeproduktivitet, byerhverv	1,2	1,3	1,2	1,2	1,2	1,2	1,2	1,2
Eksportpriser	1,9	1,9	1,9	1,8	1,8	1,8	1,8	1,8
Importpriser	1,9	1,9	1,9	1,8	1,8	1,8	1,8	1,8
Forbrugerpriser	1,9	1,9	1,9	1,8	1,8	1,8	1,8	1,8
Kontantprisen på ejerboliger	1,8	1,8	1,8	1,8	1,8	1,8	1,8	1,8
Pct., niveau i slutår								
Obligationsrente	4,8	4,8	4,8	4,8	4,8	4,8	4,8	4,8
Pct. af BNP, niveau i slutår								
Betalingsbalance	2,5	2,1	1,4	0,6	0,5	1,2	1,2	0,9
Offentlig sektors saldo	0,0	-0,5	-1,1	-1,7	-1,7	-1,1	-1,0	-1,2
Privat finansiel opsparing	2,5	2,6	2,5	2,3	2,1	2,3	2,2	2,1
Privat forbrug	50,6	50,7	50,9	50,8	50,3	50,0	50,4	50,5
Offentligt forbrug	26,9	27,4	28,2	28,9	28,7	28,1	28,1	28,1
Investeringer	20,0	19,8	19,6	19,7	19,9	19,8	19,6	19,5
Eksport	70,0	70,4	69,5	68,8	69,7	71,0	70,2	69,3
Import	67,5	68,4	68,2	68,1	68,7	68,9	68,2	67,5

1) Realvæksten i det offentlige forbrug er udtryk for væksten i resurseforbruget og ikke fremgangen i servicen og kan derfor ikke sammenlignes med realvæksten i det private forbrug.

2) Angiver lagerændringernes bidrag til BNP-væksten.

3) Efter 2020 er der ikke indregnet eksplicite antagelser om stigende international arbejdsdeling for eksport og import.

Kilde: ADAM's databank og egne beregninger.

Bilagstabel 4**Offentlige finanser (kort og mellemfristet sigt)**

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Pct. af BNP									
Offentlig saldo	-3,9	-1,6	-1,7	-2,5	-1,7	-1,3	-0,7	-0,3	0,1
Primær offentlig saldo	-3,7	-1,4	-1,5	-2,3	-1,4	-0,8	-0,1	0,4	0,8
Nettorenteindtægter ¹⁾	-0,3	-0,1	-0,2	-0,2	-0,3	-0,5	-0,6	-0,7	-0,7
Offentlige udgifter ²⁾	58,3	56,5	55,6	54,6	53,7	53,2	52,4	51,8	51,7
Primære udgifter	56,4	54,7	53,8	52,8	51,9	51,2	50,3	49,6	49,4
Offentligt forbrug ³⁾	28,6	28,4	28,0	27,7	27,3	27,0	26,8	26,5	26,5
Offentlige investeringer	2,4	2,3	2,2	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,1
Indkomstoverførsler	17,8	17,9	17,7	17,5	17,1	16,7	16,2	15,9	15,7
Subsidier	2,8	2,7	2,6	2,5	2,5	2,5	2,4	2,4	2,4
Øvrige primære udgifter	4,9	3,4	3,4	3,1	3,0	3,0	2,9	2,8	2,8
Renteudgifter	1,9	1,8	1,8	1,8	1,9	2,0	2,1	2,2	2,3
Offentlige indtægter ^{2,3)}	54,4	54,9	53,9	52,1	52,0	51,9	51,7	51,5	51,7
Skatter	48,5	49,3	48,4	46,7	46,7	46,7	46,5	46,3	46,6
Personskatter mv. ⁴⁾	20,7	22,5	22,2	20,9	20,7	20,6	20,4	20,3	20,2
Ejendomsværdiskat	0,7	0,7	0,7	0,7	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6
Arbejdsmarkedsbidrag	4,5	4,5	4,4	4,4	4,3	4,3	4,3	4,3	4,3
Pensionsafkastskat	2,4	1,1	0,8	0,8	0,7	0,7	0,7	0,6	1,0
Selskabsskatter	3,0	3,1	3,0	2,7	2,8	2,8	2,8	2,9	2,8
Moms	10,0	10,1	10,1	10,0	10,0	10,1	10,1	10,1	10,1
Ejendomsskat	1,4	1,4	1,4	1,5	1,5	1,6	1,6	1,6	1,7
Afgifter	5,6	5,7	5,5	5,6	5,7	5,7	5,8	5,8	5,7
Sociale bidrag	0,9	0,9	0,9	0,9	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8
Øvrige primære indtægter ⁶⁾	4,2	3,9	3,9	3,8	3,8	3,7	3,7	3,6	3,6
Renteindtægter mv. ⁷⁾	1,7	1,7	1,6	1,6	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5
Memopost: Nordsø-indtægter ⁸⁾	1,5	1,3	1,2	1,0	1,2	1,2	1,1	1,1	1,1
Memopost: Strukturel saldo	-1,0	-0,1	-0,1	-0,2	-0,1	0,0	0,0	0,1	0,1
Offentlig nettogæld	7,2	8,6	10,1	12,3	13,5	14,2	14,2	13,8	13,0
ØMU-gæld	45,4	42,5	40,9	43,2	44,2	44,6	44,4	43,5	42,4

Anm.: Der er ikke udarbejdet en ny konjunkturvurdering for 2013 og 2014 i forbindelse med *Vækstplan DK*. Forløbet frem mod 2020 tager grundlæggende afsæt i prognosen i *Økonomisk Redegørelse*, december 2012. Der henvises i øvrigt til *kapitel 1* for en uddybning heraf.

- 1) Ekskl. udbytter og Nationalbankens overskud.
- 2) Opgørelsen af de samlede offentlige udgifter og indtægter afviger fra Danmarks Statistiks opgørelse. Danmarks Statistik henfører fx indtægter fra salg af varer og tjenester, der indgår i det offentlige forbrug, til indtægterne, mens det samlede offentlige forbrug indgår på udgiftssiden i tabellen.
- 3) Inkl. saldoneutrale afskrivninger.
- 4) Personskatter mv. indeholder blandt andet kildeskatter, vægtafgift fra husholdningerne, andre personlige skatter mv.
- 5) Angiver selskabsskatter ekskl. kulbrinteskate og selskabsskat af kulbrintevirksomhed.
- 6) Øvrige primære indtægter indeholder blandt andet overskud af offentlig virksomhed, diverse drifts- og kapitaloverførsler fra andre indenlandske sektorer og EU, imputerede (beregne) indtægter i form af bruttorestindkomst, saldoneutrale afskrivninger mv.
- 7) Inkl. udbytter og Nationalbankens overskud.
- 8) De samlede Nordsø-indtægter udgøres af kulbrinteskate, selskabsskat af kulbrintevirksomhed, rørledningsafgift og overskudsdeling.

Kilde: ADAM's databank og egne beregninger.

Bilagstabel 4 (fortsat)**Offentlige finanser (langt sigt)**

	2020	2025	2030	2040	2050	2060	2070	2080
Pct. af BNP								
Offentlig saldo	0,1	0,0	-0,5	-1,1	-1,7	-1,7	-1,1	-1,0
Primær offentlig saldo	0,8	0,7	0,3	-0,3	-0,8	-0,4	0,3	0,4
Nettorenteindtægter ¹⁾	-0,7	-0,8	-0,7	-0,7	-0,9	-1,3	-1,4	-1,4
<hr/>								
Offentlige udgifter ²⁾	51,7	51,7	52,0	52,8	53,4	53,0	51,9	51,9
Primære udgifter	49,4	49,4	49,9	50,6	51,1	50,3	49,1	49,0
Offentligt forbrug ³⁾	26,5	26,9	27,4	28,2	28,9	28,7	28,1	28,1
Offentlige investeringer	2,1	2,1	2,1	2,1	2,1	2,1	2,1	2,1
Indkomstoverførsler	15,7	15,4	15,4	15,3	15,1	14,5	13,9	13,8
Subsidier	2,4	2,3	2,3	2,3	2,3	2,3	2,3	2,3
Øvrige primære udgifter	2,8	2,8	2,7	2,7	2,7	2,7	2,7	2,7
Renteudgifter	2,3	2,3	2,2	2,1	2,3	2,7	2,9	2,8
<hr/>								
Offentlige indtægter ^{2,3)}	51,7	51,7	51,6	51,7	51,7	51,4	50,8	50,8
Skatter	46,6	46,7	46,6	46,6	46,7	46,4	45,9	45,9
Personskatter mv. ⁴⁾	20,2	20,2	20,1	20,3	20,6	20,8	20,5	20,6
Ejendomsværdiskat	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6
Arbejdsmarkedsbidrag	4,3	4,3	4,3	4,4	4,4	4,5	4,5	4,5
Pensionsafkastskat	1,0	1,2	1,2	1,2	1,2	1,2	1,2	1,2
Selskabsskatter	2,8	2,7	2,8	2,7	2,4	2,0	1,9	1,9
Moms	10,1	10,2	10,2	10,2	10,3	10,2	10,1	10,1
Ejendomsskat	1,7	1,7	1,7	1,7	1,7	1,7	1,7	1,7
Afgifter	5,7	5,6	5,5	5,4	5,4	5,3	5,2	5,1
Sociale bidrag	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8
Øvrige primære indtægter ⁶⁾	3,6	3,5	3,6	3,7	3,7	3,6	3,5	3,5
Renteindtægter mv. ⁷⁾	1,5	1,5	1,5	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4
<hr/>								
Memopost: Nordsø-indtægter ⁸⁾	1,1	0,9	1,0	0,9	0,5	0,1	0,0	0,0
Memopost: Strukturel saldo	0,1	0,0	-0,5	-1,0	-1,7	-1,7	-1,1	-1,0
<hr/>								
Offentlig nettogæld	13,0	9,1	7,2	8,0	11,9	20,8	23,2	22,7
ØMU-gæld	42,4	37,0	32,9	35,6	41,0	52,7	57,2	58,1

- 1) Ekskl. udbytter og Nationalbankens overskud.
- 2) Opgørelsen af de samlede offentlige udgifter og indtægter afviger fra Danmarks Statistiks opgørelse. Danmarks Statistik henfører fx indtægter fra salg af varer og tjenester, der indgår i det offentlige forbrug, til indtægterne, mens det samlede offentlige forbrug indgår på udgiftssiden i tabellen.
- 3) Inkl. saldoneutral afskrivninger.
- 4) Personskatter mv. indeholder blandt andet kildeskatter, vægtafgift fra husholdningerne, andre personlige skatter mv.
- 5) Angiver selskabsskatter ekskl. kulbrinteskate og selskabsskat af kulbrintevirksomhed.
- 6) Øvrige primære indtægter indeholder blandt andet overskud af offentlig virksomhed, diverse drifts- og kapitaloverførsler fra andre indenlandske sektorer og EU, imputerede (beregne) indtægter i form af brutto-restindkomst, saldoneutral afskrivninger mv.
- 7) Inkl. udbytter og Nationalbankens overskud.
- 8) De samlede Nordsø-indtægter udgøres af kulbrinteskate, selskabsskat af kulbrintevirksomhed, rørledningsafgift og overskudsdeling.

Kilde: ADAM's databank og egne beregninger.

Vækstplan DK – teknisk baggrundsrapport
beskriver de økonomiske og beregnings-
mæssige forudsætninger, der ligger til grund
for *Vækstplan DK – stærke virksomheder,*
flere job.

www.fm.dk